

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De sacramentis in specie, de baptismo et firmatione- Cod.
Ettenheim-Münster 295**

[S.l.], [18. Jahrh.]

Tractatus

[urn:nbn:de:bsz:31-130126](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130126)

Tractatus

De sacramentis in genere et in
specie de Baptismo et Confirmatione.

Cum S. Thoma universam incarnati verbi mirabilem
deco omnia novam mixturam Dei et hominis perherbra-
vimus. hoc inscrutabile ministerium fons est, et origo
bonorum omnium, qua Dei hominis benignitas ac humani
generis emolumentum, ac impiis salutem instituire vo-
luit, bona illa plenarie sacramentorum numero com-
prehenduntur, qua doctor Angelicus alia parte, q. 60
incipit pertractare, de his Isaia loquitur cum dicit,
haurietis aquas in gaudis de fontibus Salvatoris: septem
sunt nimirum Canales per quos incarnatus Deus sua
in nos merita omnia liberalissime derivat. hanc salutis
nostra media, ut Clarius dignoscere, S. Doctoris ves-
tigij insistentes hunc tractatum in tres diguntationes
partemur, primam et secundam sacramenta in genere.
tertiam baptismum et Confirmationem, qua
fieri poterit Clarity, exhibebimus.

Regulatio ima. —

De Sacramentis in genere. —

Vox Sacramenti analogia est et talia habet significata. Sumitur imo pro pecunia illa quam olim libertates apud pontificem deponerant ut qui causa cederet, ea privaretur et cederet publico Erario, vocatur hoc pecunia Sacramentum, quia in loco sacro deponeretur. Sumitur ido pro iuramento sive assertorio sive promisorio praesertim militum, quia quicquid divini nominis invocatione peragitur Sacramentum vocari solet. Sumitur lio pro re aliqua sacra sed occultata sive pro sacro Secreto sive mysterio, sic dicitur apheioru imo Deus facere nobis notum facere Sacramentum voluntatis suae. — Sumitur ilo pro eo quod significat sub se continens rem occultam et est idem ac Symbolum mysticum, quo in sensu orationes et Collectae vocantur vocabantur in ecclesia Sacramenta, sic lignum vitae dicitur Sacramentum Christi. Sumitur onio dicitur pro Ceremonia sacra sensibili, inculcata a Deo ut lignum spirituales sanctificationis

hominis, et quae solet usu hominem aliquo modo ^{2.}
qualiter aut legaliter sanctificare, et in hoc sensu pro
cessit questio. 1us in presenti vigilatione exami-
nabimus. 1mo existentia sacramentorum, 2do essentia.
3^{io} efficaciam. 4to Causas. —

Sectio 1ma. —

De Existentia sacramentorum. —

Tria circa existentiam sacramentorum videntur esse ob-
scura, an extiterint aliqua signa. 1mo ante 2do post
Adami lapsum in lege natura et veteri. deniq; quid
de nostris sentiendum.

Subsectio 1ma. —

De Existentia sacramentorum ante Christum.
Varij sunt Status. 1us est pura natura, in quo ad
gratiam, et finem supernaturalem elevatus v. fuisse
clarum enim est ita creari hominem a Deo
potuisse. 2us est status innocentiae qui revera fuit
tempore antequam Adam peccaret. 3us est status
Innocentiae qui non fuit sed haud dubie fuisset si
Adam non peccasset. 4us. et Status legis naturae,
qui viguit ab Adamo usq; ad moysen. 5us à moysen
usq; ad Christum, et dicitur legis scripturae. de singulis hoc loco agetur.

Articulus unus. —

An in statu Innocentiae si durasset futura
fuissent sacramenta.

Nota quaestionem procedere de sacramentis quae haec-
tenus de se ipsa instituta fuerunt. queritur an haec y horum
aliqua fuissent instituenda si natura fuisset integra,
nec per peccatum à felici statu Innocentiae excidisset
de alijs enim alterius rationis sacramentis, quae Deus
potuisset instituere, quis poterit divinare. —

Uico nulla in statu Innocentiae esse perseverasset futura
fuissent sacra, sive Christus venisset sive non.
Ita dicit Thomas q. 67. Vasquez et alij. —

Plur imò. quia si Christus venturus non fuisset
nulla etiam in eo statu futura fuissent sacramenta.
Certum enim est omnia sacramenta quae de facto habemus
instituta fuisse à Christo in remedium naturae infirmae
nec non in gloriam et exaltationem Christi ergo Christo
non incarnato nulla fuissent sacramenta futura. ex his
quae de facto sunt. fundamentum enim ea aperendi
colligi deberet ex nascenti decreto, quo instituta sunt,
habemus autem hinc fundamentum aperendi impositius

3.
oppositum, ut enim profectis decreti, Deus sacramenta in
istius ul instrumenta opinionis Christi in remedium natura
infirmi ul ipsi ad gratiam amissam recuperandam. Invenitur
et simul in gloriam et exaltationem Christi, quo omnia
motiva Christo non incarnato, et Innocentia statu per
severante cessarent. —
ul autem probetur nullum sacramentum ex ipso, quo de facto
instituta sunt futurum fuisse in statu innocentia esse
in eo statu incarnatus fuisse Christus quod probare,
nullum motivum propter quod illa nunc de facto instituta
sunt in eo statu mansurum fuisse, quod proinde est probatur.
quia motivum, propter quod de facto instituta sunt sa-
cramenta, quae peccatum supponunt, fuit infirmitas
natura humana per peccatum laetitia, qua indigebat
remedio ad sanitatem recuperandam. Cum ergo hoc
motivum in illo statu cessaret, etiam nullum fuisse
futurum sacramentum peccatum supponens, cum probabiliter
nemo in eo statu peccaturus fuisse. — Motivum vero
quo de facto instituta est Eucharistia est solum suavitatis
nostra sed etiam honor et Cultus Dei, hoc ratio in statu
Innocentia cessaret, Christus est fuisse oblatus Deo in

Sacrificium, eo quod sacrificium victima maculationem re-
=quirit, in eo autem statu si venisset Christus habuisset
Carnem impassibilem et quaerens hoc sacramtu cepisset.
Plur rōe. quia in quaestione facti, et qua est de respondens,
=le à solā diviniā voluntate id solum prudenter possum
aperere, quod ex scriptura patribus u ecclesiis sensu
nobis innotescit, alqui ex his o innotescit fuisse futura
sacramenta sedamo o peccante, ergo o possumus im-
=prudenter aperere. — Plur maior. quia in rebus
puri ab alterius voluntate pendentes id tantum pruden-
ter potest operi, quod innotescit et colligitur ex regulis,
quibus huiusmodi voluntas declaratur, regula autem
sunt scriptura patres ecclesio sensus, unde licet aliqua
rationes in alterutram partem adferri possint, ea tamen
seorsim accepta non tam ostendunt, quod factum sit, u
=futurum fuerit, quam quod fieri voluisset, adeo in rebus
arctis et à solā voluntate diviniā pendentes non debet
quidquam ex solis rationibus in alterutram partem Concludi.
Plur etiam mi: quia ex scriptura nullo modo colligimus sa-
=cramenta futura fuisse natura manente, integrā, et statu in-
=nocentia perseverante, in posteris, imō Contrarium colligi-
=mus, cum sacramenta sint inchoata à Christo post hominis

7.
Lazum, qui venit querere, et saluum facere quod perierat,
qui sacramenta instituit tanquam salutares medicinas con:
tra peccata. —

Obiicit 1°. Augustinus l. 13 de ciuitate Dei c. 20
ait lignū uita sacramentum fuisse, ergo nulla religio.
R: n: sequetur, quod enim illud lignū uita uerū dicitur
sacramentum ē fuerit, quia ē erit lignū in se sacrum. 2°
quia nullam sanctitatem nequidem legalem usu suo esse
rebat. Augustinus autem lignū illud uita ait, sacra-
mentū fuisse, quia misticum aliquid significabat. —

Obiicit 2°. matrimonium in eo statu fuit sacramtu.
Pho ad apheas slo. dicit Augustinus sacramtu hoc
magnum est. 3° Adco dextrum Augustini probare solu
matrimonium mox esse sacramentum ē uerū in illo statu,
hunc enim tantum erit figura ^{uerti} Circumcisionis ^{per} cum
humanitate, et Christi cum ecclesia: ad nunc sacramtu
est magnum, quia per institutionem non solum significat,
sed etiam operatur gratia ad eog eleuatum est ad esse sacra-
menti. —

Obiicit 3°. in illo statu erant herbae medicinales, ergo
praelyonebatur morbus. —

R: herbas illas fuisse ad ornatum uniuersi. —

Obiicit 4to. Sed iudei peccare potuissent, ergo equiperentur
nidentia. — Cur autem. si quid impediret fuisse
Iustitia originalis, alqui hanc in ipso Adam non impedi-
-vit peccatum, ergo nec in posteris. —

R: posteros et fuisse peccaturos sed in gratia firmandos.
ita Rhodes, qui laudat hanc sententiam probabilissimam,
quia sicut Adam accepit ea lege gratiam, ut si pecca-
-ret, omnes etiam conposteris perderet gratiam, sic ac-
-cepit etiam eam, ut si non peccaret acciperet posteris
gratiam, et in ea firmaretur, alioqui poena delicti
videretur excedere mercedem obedientiae. hoc probabiliter
etiam ex eo colligitur, quod si non peccasset Adam, nec
ipse deinceps nec ullus posterorum eius fuisse mortuus.
Cur ergo magis ademptus fuisse corporis immortalis
valem quam animae; hoc ergo posito nihil possumus
colligere ex decreto, quod Deus habuit de futuro Chri-
-sto, nec de sacramentis, quae ex hoc decreto sunt
instituta ex meritis Christi et in remedium naturae in
peccatum lapsa, ergo ex eo decreto nil potest colligi,
quod non sit ex meritis Christi, et in remedium naturae lapsae,
scilicet sacramenta in statu innocentiae nec essent ex meritis Christi
nec in remedium naturae lapsae, ergo istud non potest colligi
ex decreto, quod Deus habuit.

Articulus 2us. —

An et quale Sacramentum fuerit in lege. natura,
et quale Carvulorum Remedium. —

Nota imo. Tempus quod post peccatum fluxit dividi in
tres status nempe in statu legis naturae, scilicet evangelicae
sive gratiae. Status legis naturae sic dicitur, quia ho-
mines habebant legem naturalem naturalem scilicet et di-
vinae rationis, pono tamen fidei legem naturalem instructu,
et si absq; lege scripta communiter et publice proposita
quodis imo per moysen data fuit, hinc ab eo usq; ad Chris-
tum fuit quo ad populum Judaeorum status legis in tabu-
lis scriptae, quod alias interim nationes tempus legis naturae
duravit usq; ad Christum, a Christo autem est tempus gratiae. —

Nota 2°. Modum rite sumi esse, primo laxè,
pro quolibet signo externo interna fidei potentativo in
quo sensu à scholasticis sacrificia oblationes, decimae, et
quaecunq; signa externa internam animi fidem potentantia
appellantur sacramenta. — 2°. Strictè pro signo sensibili
instituto à Deo ad significandam gratiae gratiam sive
praesentem sive futuram usq; ex opere operato in meritorum
Christi, et in hac acceptione loquimur. num scilicet aliqua
in statu naturae fuerint sacramenta et an igne dicta fuerint.

Nota 3ta. Polissimam difficultatem hic esse circa re-
medium illud, quo infantes in statu naturae liberabantur.
Dico 2do. in lege naturae includendum fuisse à Deo aliquod
remedium, quo pueri mundarentur à peccato originali est
Comuni.

Plur ex Innocentio 3to Cap: maiores de Baptismo ab-
inquit ut universi pereant, quorum quotidie multitudo do-
monitur, quin et ipsi misericors Deus, qui neminem vult
perire, aliquod remedium procuravit ad salutem.

Confirmatur. Circumcisio parvulorum negotium Abrahami
propter fidem in Christum afferebat remedium, atqui
eadem in Christum veritatem fides fuit in lege naturae,
ergo etiam attulit remedium, praesertim cum Apostolus
dicat ad Romanos sic sicut enim per unius delictum
in omnes homines in Condemnationem, sic per unius
Justitiam in omnes homines in iustificationem.

Obiicitur. etiam parvuli qui moriuntur in utero matris
sunt antecedente voluntate ad salutem à Deo voluti,
cum tamen in utero matris nullum habeant paratu
remedium, v. sufficit ut possint per causas naturales
suo tempore evelli baptizari, ergo et si parvuli qui in
lege naturae ante adultam aetatem moriebantur, nullum

habuerint pro eâ abale salutis remedium, adhuc tamen dic-
cebantur à Deo ad salutem voliti, quia saltem poterant
per causas naturales in adultam abalem produci, et in ea
quibus alibus cum auxilio divina gratia eliciter justificari.
¶ n: sequentem, ul enim pueri in utero matris dicantur
à Deo voluntate antecedente ad salutem voliti, sufficiens ul
illis sit naturalia remedia humano modo applicanda,
ô potest autem humano modo remedium regenerationis
illis applicari, qui adhuc sunt in utero materno: ul enim
salus applicatio humano modo fiat, supponit personâ
genitam, et in se ipsâ existentem, cum regeneratione su-
ponat generationem, ergo nisi quis sit genitus generatione
naturali, quod fit per naturalitatem, ô Consequitur ab
antecedente voluntate, quam Deus habet salvandi
omnes, exclusus. — e contra vero quia potest hu-
mano modo parvulis ex utero materno iam exclusis re-
medium regenerationis applicari, sic in eâ abale nullum
haberent medium salutis, Consequenter antecedentes ab
illâ voluntate. Dei salvandi omnes omnino exclusi.
Secus dicendum est de ijs, quibus nulla humana indus-
tria applicari potest remedium salutis, v quia deest aqua

ad baptizandum necessaria, & quia o' ed qui baptizet,
semper enim in huiusmodi casibus e' obiecta huma-
no modo applicandi remedium salutis saltem remota,
in aliqua causa libera, qua' potest puerum in tales an-
tiquas o' adducere. — pro quo. —

Nota ex Rhodes in decreto divino quo vult Parvulus
salvari, duo posunt distingui signa rationis, in uno vult
Deus salutem parvulorum, et remedium sufficiens, ergo
applicationem, modo nulla causa obstat. in 2do autem
signo videt Causas 2das illius medij applicationem
impedire ob suum naturalem Cursum, quod ipsum ei di-
citur, non vult tamen impedire et facere miraculum
ob alias rationes sequentia eterna Cognitas. —

Dico 2do. remedium parvulorum fuit ab eis protestati-
vus fidei in mesiam venturum. —

Plus quia sicut decrevit nullum adultum absq' propria fide
in Christum salvari, ita nullum parvulum ab originali
Justificatione absq' parentum fide, & alterius saltem
implicita in Christum. ^{homo} ergo enim hoc ad dignitatem
et excellentiam Christi, & nulli nisi per ipsius fidem accessit
ad salutem et Justificationem aditus habet per ipsum
omnis gratia datur hominibus iuxta illud adbru nec

enim aliud nomen sub Caelo datum est, quo oporteat nos alios fieri. —

Propositio. remedium, pro Justificatione, parvulorum infidelium non fuit solum actus internus fidei in Christum interna voluntate ministri ad puerum directus, sed debet simul adungi actus aliquis sensibilis externus, per quem parentes ad pueri Curatores fidem Christi verituri nomine pueri protestarentur, Ita Communiter Theologi.

Contra Vasquez.

Plur quia Justificatio est oral nisi in fide. Christique Conventio dicitur fuisse tunc aliquod signum fidei illius protestativum, sed hoc signum debebat esse externum sensibile, quia parvuli per hoc signum uniebantur ecclesie fidelium, non minus quam adulti, in nullum autem religionis nova adstantur homines sine visibiliu Sacramentoru Officio prout ex Augustino refert D. Thomas, et quia ecclesia semper fuit visibilis, ergo etiam istud per quod quis fiebat membrum ecclesie. —

Pro. s. Patres sentiebant Justificari parvulos per fidei parentum internam, ergo est oral sicut signo externo. —

Contra. adens per fidem tantum internam hujus externo signo manifestata con: —

Dico ipso hoc parvulorum remedium fuisse vere sacra-
mentum, quia vera fuit Ceremonia sacra scriptis sig-
nificans Sanctificationem qua tunc pueris Percebat. Ita
Augustinus lib. 5to Contra Julianum Cap. 6. o est
Credendum aut famulos Dei, arte dalem Circumcisione
quandoquidem inerat ipso mediatoris fides nullo Sacramento
opitulatos esse parvulis suis, quamvis quod illud esset
Scriptura Divina docere voluerit.

Obiicit. ^{Hinc sequitur} hoc sacramentum fuisse causam sancti-
tatis etiam perfecta in pueris, cui applicabatur non sicut
ac baptizatus, sed hoc diei non potest ergo.

Plur. sequela. quia utrumque est signum gratiae, et
ad utriusque presentiam deus procedit ad gratiam infalibi-
liter dandam.

R. n. sequela maioris. neque enim ideo nunc baptizatus est
Causa gratiae, quia est radicem lignum gratiae. ut alibi
dicitur, ut enim aliquid sit signum gratiae radicem esse nec
esse potest, ut ipsum Causa gratiae, sed sufficit ut illam ab alio
Causandam. significat, sicut Sacramenta Moysaica legi serant
practica signa gratiae, quam tamen ipsa non Causabant, neque
in suscipientibus neque pro tunc in nobis, sed eam per Christum
dandam figurabant, nec etiam ut sit Causa gratiae sufficit

ul ad ipsius presentiam infalibiles ponatur gratia, hoc enim
chiam iura Conditioni Conuenire. aliter est igitur ad
Euentum Causa necessarium, ut aliquo modo siue physica
siue moraliter in effectum influat. illud ergo remedium
parvulorum est Condicio, licet mus vero hanc moraliter
Causam gratiam mouendo Deum per intrinsecam aliquam
honorabilem, quam habet pro ut est instrumentalis actio Christi:
quam honorabilem non habebat remedium illud legis naturae
quia nondum erat assumptum a Christo ut passionis suae
instrumentum, hinc illud non erat causa gratiae uli tamen
nunc est legitimus.

Quaerens ino Non dictum signum externa fidei probativum
fuerit a Deo determinatum in specie an reus tantum in
genere.

Ad eo. fuisse determinatum in genere relinquendum
autem in specie et individuo determinandum ab ipso
applicante, quia si fuisse a Deo in specie determinatum
haud dubie aliqua illius notitia ad nos peruenisset meal
nempe per scripturam u per traditionem sed nulla per-
uenit, ergo non fuit in sola specie actionis determi-
natum.

Dices ergo facilius fuit parvulis in lege naturae via-

ad salutem quam sit modo in lege gratia, quia nunc
determinatur materia et forma huius sacramenti: scilicet
aqua cum dulcibus verbis; tunc autem quolibet verba suffi-
ciebant ad salvandum verum aliquid alia materia.

Prode, d: sequens erat maior facilitas. Ad id quod con-
suetudo nego. facilitas ista applicandi remedium cui:
cumque erat maior. Ad id quod, eo quod minus determinata
esset. Ceremonia ista, quam nunc habemus, et simpli-
citer tamen erat minor aliunde, quia summa tunc
erat ignorantia ecclesiae originalis et messiae, neque ista
constabat quid vellet ecclesia fieri.

Quaerens 2do. quomodo illud remedium parvulorum
conducat gratiam, an ex opere operato v. opere operantis
an vero ut pura conditio.

Prode. imo non ex opere operato hoc enim sacra-
mentum, ut inquit. Apollonius ait fuit egeru elementum
tum ac sacramentum in lege scripta si ergo hoc gratia
non causavit ex opere operato multo minus illud.

Prode. nec ex opere operantis, si enim sic causa est
gratiam, debuit sic minister esse in statu gratiae, sed ad
applicandam validam semper fuit dubia, cum nemo fiat
sine amore an odio dignus.

9.
R: 3°. remedium illud fuit tantum Condicio, quæ posita
intuitu meritorum Christi futurorum etus Operat gratia.

Quares 3°. quid de sacrificijs in lege natura dicendum

R: ea varia fuisse. non quidem Jure Divino positivo incli-
dula, sed v. Divino inclinatu inspirata v. per humanam.

legem determinata. Prior ars Constat ex sacrificio
Abel, Caini Melchisedech & brahe. Posterior autē

Plur. si enim sacrificatio illa fuerit inclinata Jure divino
positivo, fuisse quod omnes eadem sacrificia, uti nunc

apud Catholicos est sacrificium Eucharistia, alii non
fuerunt eadem quod omnes, Abel enim sacrificavit

primogenita gregis, Cain fructus terra, alij alia, prout
ex Scripturis Constat ergo.

Quares 4°. an in lege natura mater hoc arvutoru
remedium fuerint alia sacramenta.

R: negative. quia nulla est sufficiens v. auctoritas v. ratio
ea pro illo statu multiplicandi. Quis quidem illo tempore, pro:

niseritia o tamen ut sacramentum sed ut virtus est. decimas
et oblationes dicendum est fuisse sacramenta laxi. et imprie.

Item sacrificium, Abrahæ de vacca Trienni, sacrificium Noe:
mi de pecoribus et volucribus mundi, et sacrificium Melchisedechi

o fuerint sacramenta proprie dicta.

Ratio est quia suo usu nullam præcipue habebant sanctitatem,
nequidem in iurata seu legale, et si condidissent tamen
erant ad hoc stabiliter instituta. adeoque manebant intra limites
puri sacrificij dei. sacrificium Melchisedech tamen divina sed
humana ordinatione. erat institutum, nec habuit sacerdotium
ex ordinatione divina, sed ex electione populi, et successione
hereditaria. —

Articulus 31us.

An et qualia sacramenta fuerint in lege veteri
scribitur. —

Dico 1mo. in lege veteri scripta fuerunt plura, eaque veris
et proprie dicta sacramenta iam communiter Authores. —

Ratio est. 1mo quia id manifeste ex libris libri Leviticus
numerorum, Deuteronomij colligitur. — 2do quia id Clarius
nil Gualterum florentinum ubi Definit Eugenius postulat
sacramenta nova legis, à sacramentis antiqua legis nullum
differre, ergo supponit in antiqua lege fuisse sacramenta.

3to. quia id ipsum auctori supponit Tridentinum sessione 21ma
Canone. 2do dum ait si quis dixerit ea ipsa nova legis sacra-
menta à sacramentis antiqua legis tamen differre nisi quia Ceri-
monia sunt alia, et alij externi ritus anathema sit. —

Dico 2do. legis veteris et scripta sacramenta recte vocantur,
ad 4 duos. 1mo quidem ad Circumcisionem, et Cui successit

10.
postea baptizatus: sicut enim Circumcisio \bar{o} incedit a Moise
sed ab Abraham, debet tamen pertinere ad legem veteram
quia fuit ibi iterum stabilita, eratq; Janua ad ingrediendum
in caetera sacramta, et Ceremonias istius legis. an vero
Circumcisio habuerit vim ferendi gratiam suscipientibus
illam et remittendi peccatum originale. dicitur infra, nunc
sufficiat illam fuisse proprie et verum sacramentum, quia
sive dederit sive \bar{o} dederit gratiam in suo usu erat
tamen Ceremonia sacra sanctificans et emgens aliter
modo. personam cum Deo et altum de figurabat gratia
per nostra sacramenta danda. ut dicitur Augustinus l.
1° Contra Iulianum. 2° ad agnū Paschalem, qui fuit
figura nostra Pechoris lta. 3° ad varias purgationes,
quibus nostra correspondet poenitentia, 4° deniq; ad Gene-
rationem Gordiar et sacerdotum, qui respondet quid nos sacra-
mentum ordinis omnia enim ista erant umbra et figura nos-
trorum sacramentorum. ita Divus Thomas 2^a 2^a q: 102
articulo 2°. Caeteriq; Theologi Communiter. Firmationi
nostro et extrema unctioni nullum correspondit in lege veteri,
eo quod illud sit sacramtum similitudinis gratiae, quae est propria
legis Evangelicæ, quae et hoc autem sit immédiale, nazaratho
ad gloriam, cuius aditus in lege veteri erat clausus. —

matrimonium autem hunc o erat sacramtu quia nondum erat
facta ^{humanitatis} ~~humanitas~~ ^{cur.} ~~verbo~~, cuius est symbolu
sed erat durabat in officium naturae.

Dico 3tio. Scripta legis sacramenta iam omnia cessant
in nova, patet imprimis ex illo Apostoli ad Hebraeos
ultimo. Translato sacerdotio necesse est, ut lege translatic
fiat, alqui translatum est antiquum sacerdotium et Com
mutatum in novum Christi, ergo etiam legis translatic
facta est et in novam. Commutata.

Firmatur. quia vetera sacramenta erant tantum figura
novorum, ut testatur florentinu, alqui ^{propheta} ^{bonitate}
Cessat figura, ergo ⁱⁿ ^{novis} ^{sacramentis} in lege
evangelica cessabant antiqua.

Observe ^{ante} Cum sacramentis legis scripta cessasse, etiam
sacramenta ~~etiam~~ legis naturae, quod de ^{Genese} ^{capite}
Vasquez, 3tia parte, unde sequitur a opinione Gaierani
pularis remedium legis naturae applicare, prope parvulis
etiam in lege evangelica in malis adhuc idem existentibus
spe Contra fidem.

Quares quozplex. potissimu fuerit finis Circumcisionis.
R: 7plex. primarius erat, ut posteris Abrahae agnoscere
parentur populo Dei, et ab ijs distinguerentur tanquam

peculiares Dei Cultores, et credentes Messiam venturum.
2darius finis erat ut esset remedium peccati originalis, o-
quod ex opere operato illud tolleret, sed quia si nullo reme-
dio legis natura brevis sublatum esset, Circumcisio illud
afferret. —

Sub. lectio 2da.

De Existentiâ Sacramentorum Post Christum
id est in lege gratiæ. —

Tridentinum solâ Lectione 2da ppriè instituta esse
Sacramenta ostendit. —

Râo est. quia Congruit recta rationi ut media salutis Deo
homini providentia consentanea ipsius naturæ, atque homo
ad Cognitionem rerum Spiritualem et divinaram pervenire
nullo modo potest, nisi per Sensibilia, ergo talia media con-
gruebant institueri.

Articulus 1mus. —

Et qualia sint Sacramenta in lege gratiæ, et quos-
dammodo de fide in lege Evangelica dantur vera ppriè
dicta Sacramenta est de fide, sic enim Legibus à varijs
Cælis et Pontificibus definitum est Contra varios hæreticos,
qui v. omnia v. saltem aliqua nova legis Sacramenta negant,
Constat etiam ex illis scripturæ locis ex quibus singula Sacra-
mentorum materiae habentur, inter alias rãones Congruentiæ hæc
adduci possunt. imò quidem ut sic ostendatur de Existentiâ,

quos est solum Gratia Gratia Gratia, sed etiam similibus iuxta
illud ut qui in ligno vincebat in ligno quoque vinceret. quod
deludat ut homo qui per affectum dei sensibilia conuertit per
usum sensibilem sanaretur ut maculam faceret inde hostis
unde laeral. 2do. ut sic humiliaremur: merito enim
subiicitur homo inferioribus et inanibus rebus, qui rationi et
Deo subici noluit. — 3tio. ut specialis medicina responsiva,
4to. ut sic homo possit de sua salute securior esse
exerimur enim nos sacramenta percipere et aliunde
scimus hoc efficaciter causare gratiam, ubi est datus effectus.
Si autem signum gratiae esset aliquis actus interior magis
dubitarem, quia est solum effectus dubij de dispositione
requisita sed etiam de ipsa sacramenti dispositione. —
Ita 2do. sacramenta nova legis sunt longe nobiliora sa-
cramentis antiquae legis. —
Plurimo. quia nostra causant ex opere operato veram et
internam gratiam in suscipiente, quod nos faciebant illa.
2do. quia nostra etiam excedunt in hoc, quod sunt exempla
veterum, quae tantum erant imagines et umbrae nostrorum,
adeoque ut umbra exceditur a veritate, et imago ab exemplari,
sic illa exceduntur a nostris. —
Dico 3tio. ex sacramentis nova legis aliqui dicuntur mortui-
orum, ut baptisimus et poenitentia, quia conferunt vitam

gratiam, qua est anima vitare. illa simpliciter primam, ideo
 dicitur sacramentum reconciliationis. hinc una gratiam
 post legem ideoq; secunda tabula a patribus appellatur.
 reliqua sunt vivorum, quia supponunt amam gratiam, etiam
 solum augent in ordine ad varios fines, ad quos ordinantur
 Ex his duo illa prima sunt necessaria necessitate mediij et
 simul precepti, baptizmus quidem omnibus, poenitentia vero
 legis dantur. alia sunt necessaria dantur necessitate ma-
 :cepti, matrimonium et ordo sunt necessaria voluntati, et usuali.

Dico 1°. Sacramenta nova legis sunt precise numero. septem
 est de fide. 1mo quidem, quia sic habetur ex Traditione
 Apololica. 2do quia in ipsi expressie definitur in flo-
 rentino ab Eugenio 4to in decreto. 3^{io}. quia idem etiam
 expressius adhuc definitur in Tridentino sessione 7ma Conci-
 11mo de sacentis in genere, ubi sic habetur, si quis dixerit
 Sacramenta nova legis o' fuisse omnia a Jesu Christo
 Domino nostro in titula aut esse plura aut ^{alibi} ~~plura~~ quam
 septem scilicet baptizmus et car. aut etiam aliquos horu
 o' esse veru et unum sacrum anathema sit.

Dico 2°. Septennarius numerus hic est convenientissimus,
 quia videlicet sacramenta ecclesie in titula sunt ad vivi-
 ficando spirituales homines, sed eodem in pila spirituali

promovendas se per naturalia autem affinitate quadam.
Comandar ^{naturalibus} Corporalibus et spiritualibus Corporalibus unumquod
in genere pro ut Communiter assumitur ut Verbum a Theo-
logis dicentibus ordinem se per naturalem similari ordinem
naturalem rerum cu multa proportione generis ad genus, in
vita autem naturali et Corporali quinq sunt unicuique
se necesse et absolute Considerato necessaria, duo autem
in super alia necessaria sunt relative ad Communitatem,
unicuique enim proprie et per se primus indiget ut naturali-
ter indiget vivere, et bene habeat, 1mo generatione,
per qua incipit esse et vivere. 2do augmento per
quod perficitur ad magnitudinem et perfectionem virtutis
activae humanae naturae Congruentem. 3to. nutritione
per quam Conservatur ita et vigor agendi iam probatus;
4to. indiget aliquo per accidens, et ex suspensione
supervenientis nocuumendi, ut hoc removeatur nempe cura
lione, qua saltem inclinatam agrotanti salutem restituit,
5to. et per bonam tractationem, qua reliquias agrotantis iam
degressa peritus auferat, et salutem restitutam finaliter
perficiat. postremo relative ad Communitatem dualiter unus
quisque indiget principaliter potestate. Jurisdictionis qua regere
propiet multitudinem et exercere actus publicos, deinde virtute

generativa per quam possit operari ad Conservationem Comu-
 nitatis, quo quotidie ratione mortalitatis minuitur. —
 Totidem quibus eget medijs quo ad vitam spiritualem
 et supernaturalem. 1° nimirum baptismo per quem, qui
 spiritaliter regeneratur iuxta illud ad dictum 3^{io} per
 lavacrum regenerationis. 2do Confirmatione, per quam
 augetur virtus per antecessorem baptismum accepta, et
 inducitur peculiare robur, per infusionem Spiritus Sancti
 iuxta illud Lucæ 28 Dedit in Civitate. quoad usq. indu-
 amini virtute ex alto. 3^{io} Eucharistia, per quam spi-
 ritualiter nutritur anima et preservatur à peccatis iuxta
 illud Joannis 6°, qui manducal meam Carnem et bibit
 meum sanguinem habet vitam aeternam, et rursus: in me
 manet et ego in illo. 4° poenitentia, qua ~~restituitur~~
 salus animae cum perditæ fuerit per peccatum iuxta illud
Psalmi 48. Lava animam meam. 5° extrema unctione
 qua solvantur reliquiae peccatorum et finaliter respicitur
 spiritalis salus hominis ad vitam aeternam iuxta illud Matthæi
5° si in peccatis sit, dimittentur ei. 6° ordine,
 per quem accipitur solertias subveniendi multitudini iuxta
 illud ad hebraeos 13° hostias offerunt o solum pro se

sed etiam pro populo. ritu. matrimonio per quod quatenus
est in officium natura propagatur et servatur genus huc
manu quatenus est autem secundum exhibendum civem
ritualiter educati et instructi prout oportet, sed et itaq;
convenientissimum fuisse ut sacramenta nova legis nec plura
essent nec pauciora quam legem.

Obiicit. videntur omnino plura et pauciora esse nova
legis sacramenta quam legem.

Respondetur. quia si considerentur eorum genus et faciem sub
alternam in duplici differentia distinctur. dividuntur enim
sacramenta in viva et mortuorum nec o in sacramenta
que consistunt in usu et in sacramentum quod ex natura
sua est permanens, neq; consistit in usu. Adi. quia si con-
siderentur eorum faciem infirmam sunt plura quam legem,
quia sacramentum Eucharistia quod est unum de legem com-
muniter enumeratis dividitur rursus in duas facies nempe
in sacramentum Corporis Christi, et in sacramentum sanguinis
Christi, quorum utrumlibet existere, et sacramentaliter separari
potest. separatum ab alio. Item sacramentum ordinis subdivi-
ditur in plures ordines facie distinctos, quorum singuli sunt
totidem sacramenta. Valensia scilicet existere et separari sacramentaliter.

R: n: assumptum, qui autem ad eam directionis partem, qua
 facta reponse eget dicendum sit valebit ex dicendis de
 Sacramento ordinis et Eucharistia, nunc, breviser dico sicut
 dicitur unum numero Sacramentum ex materia et forma inter
 se unitis o physice, sed moraliter quasi per aggregationem,
 nempe propter unicam significationem gratia, ita etiam Sacra-
 mentum Eucharistia est unum species infima, sicut et ordo
 licet partibus constitutis inter se separabilibus, quia accidentia
 panis et vini Corpus et Sanguis Christi licet praesentia sint
 significationibus gratia specie inadeguata diversis unum tamen
 specie infima quod est Sacramentum Constituant unitate, aggrega-
 tionis, quia in perfectione unius Civij spiritualis inclu-
 duntur et partes quasi integrantes ipsius, sicut Cibum et
 potus naturalis respectu Civij naturalis, quo tamen non
 obstantibus Cibum Eucharisticum est unum actualiter adaequatum
 Sacramentum Cum constanter dicat solum Eucharisticum
 similiter dicendum est de ordine, quia omnes ipsius gradus
 disponunt ad unum finem ministerij publici honoris privi-
 legialium et Comparantur inter se, sicut gradus intensiois
 physice, qui praesistentibus superadditi, ita unam unitatem
 Constituant, ut gradus quilibet praesistentes etiam locum
 sumpti, unam similes qualitatem de se ipsis Constituant.

in quod partem
 per genus
 in quibus
 calat itaq
 nec flos
 le. non
 faciem sub
 duntur enim
 licentia
 re nobis
 quia si
 et phori
 legem com
 res nemo
 ante huius
 habiles
 inis sub
 ubi sunt
 vari sacralit

Articulus 2us. —

Non inter sacramenta datur aliquis ordo? —

Sunt, qui censent nullum inter sacramenta ordinem dignitatis
sive perfectionis certam aliquam regulam Constitui posse,
uno excepto sacramento Eucharistia, quod ipsum etiam si con-
sideretur o absolute sed relative ad suscipiendum. Et, quod
perfectionem effectus, quem illi Communicat, habere se simili-
ter tanquam excedens et excessum, Comparatione baptisimi et
penitentia, quatenus nimirum offert subteriore gratiam,
quam utraq haec sacramenta, o autem offert remissionem pecca-
torum saltem per se et amari, quam tamen ista offerunt. Ita
Vasquez et alij. fundamentum istorum est, quia omnia
sacramenta procedunt ab eodem principio, quod est deus,
et ad eundem effectum ordinantur, qui est gratia, qua autem
sunt eiusdem rationis, sunt ex parte principij dum ex parte
effectus nullum videntur prioris et posterioris ordinem inclu-
dere, sed se habent ex aequo quoad omnia.

Sic datur omnino aliquis ordo inter sacramenta, quia
quocumq a deo sunt, ordinata sunt; sacramenta autem
maxime a deo sunt, ergo ordinata sunt. Quia autem
eorum ordo considerari potest, nempe rationis seu doctrinae, aut
independentia quoad apprehensionem et intelligentiam. 2us
necessitatis. 3us dignitatis sive perfectionis. Per hunc singulos.

imus ordo rationis siue doctrina est ille ipse, quo eadem sa-
-ceramenta numerata sunt ex Philo Hieronymo. —

Hic quia imprimis, quilibet seorsim et singulariter sumpti
sunt priores ratione, quam multitudo illos continens, et
unicuique ceteros seorsim addens docente philosopho simplicia
esse priora compositis, et prius capi per se id cui fit
additio, quam aditamentum simul cum eo cui additur: Cum
igitur ordo et matrimonium respiciant ea se multitudine,
sunt posteriora quing reliquis sacramentis, quae ex natura
sua seorsim unumquemque et adum se. nasci perficiunt.
ordine autem posterior est matrimonium, quia hoc ad
filios Carnales, ille ad spirituales gignendos ordinatur;
intentio autem doctrina Theologica directè fertur ad spiri-
tualia adeo, prius ad magis spiritualia ceteris scilicet.
deinde inter reliqua quing sacramenta priora sunt, quae
operantur per se, et possunt vitam spirituales positivè
quàm quae meliorum malo per accidens intervenienti,
adeo, poenitentia et extrema unctio sunt posteriora reliquis
tribus, poenitentia autem per quam acquiritur sanguis
sanctus deperdita est prior quam extrema unctio per quam
eadem magis respicitur et reliquiis mali magis abluuntur.
Deniq inter cetera alia sacramenta prior basilissimus per

quem homo regeneratur, et primū esse spirituale acqui-
ritur cui cetera sunt significandū. sequitur deus fir-
matio augens et corroborans virtutem per baptismū data,
succedit postmodum Eucharistia, cui annexa est ultima
vita Christiana perfectio, et finis summæ unionis cum
Deo, ordo itaq̃ rationis sive doctrinæ Theologicæ sic
est, baptismus, Confirmatio, Eucharistia, poenitentia,
extrema unctio, ordo, matrimonium.

2do. ordine necessitatis nacentur in primis quinque illa
sacramta, quæ pertinent directè et principaliter ad
perfectiōem uniuscuiusq̃. scilicet et videlicet, magis
enim necesse est, unumquemq̃ respectum esse, quam
ut suum esse, et virtutem in alios diffundat. inter hæc
quinque autem magis necessaria sunt illa tria, quæ re-
quiruntur per se quam reliqua duo requisita tantum
per accidens nimirum ratione peccati iurè personalis
Cuius solius existentia est tamen etiam originariè est
quasi per accidens respectu institutionis sacramentorum,
ex istis autem duobus magis necessarium est quod tollit
peccata quoad substantiam, quam quod tollit solam
reliquias eorum, deinde ex istis alijs tribus summa est ne-
cessitas eius sacramenti, quod dat omnem esse spirituale, et

16.
sine quo caetera haberi non possunt. magis postea necessa-
rium est, unde specialiter provenit robur fidei, quam unde
specialiter provenit augmentum. Charitatis, quia fides
est magis necessaria, quam Charitas, cum haec abq; illa
haberi non possit, bene dicitur in Converso. — Deniq;
ex sacramentis ad multitudinem ordinatis magis necessarium
unde propagandus filij Carnales quam unde. Spirituales
idq; ppter impossibilitatem utentur Spirituales abq; Car-
nales, cum hi abq; illis excludere possint. ex hoc dicitur
Colligitur seriem necessitatis inter sacramenta: baptis-
mus, Firmatio, Eucharistia, poenitentia, extrema unctio matri-
monium ordo.
Ordo dignitatis est hic. Eucharistia, ordo, extrema unctio
poenitentia. Firmatio, baptis-
mus matrimonium, hinc
licet baptis-
mus maioris sit necessitatis quam Firmatio
v. ordo potest tamen Firmatio esse sacramentum no-
stantius, ppter maiorem gratia robustioris, et abundantioris
quam Firmatio, siquidem gratiam auget, quae data est in bap-
tismo sic etiam ordinis sacramentum Conferri potest ma-
stantius quatenus necessario Firmatio debet a digniore ministro,
et Firmatio maiorem sublimioremq; potestatem pater gratia
Fundamentum sententiae negative sub initium articuli
posita dicit contingere lae se et idem principium, et eadem
Causa principalis, et data utatur dignibus instrumentis ad

effectus similiter dignos inter se, utrum est in aere
esse effectus sacramenta dignitate, dum sacris sine
doctrina theologica, dum necessitate, dum dignitate. —

Articulus 31us. —

Non necessaria sunt sacramenta in lege gratia.
Duplex. Fieri potest necessitas sacramentorum, una
necessitas illa instituendi. Quia necessitas illa suscipiendi.
Certum est nullam fuisse absolutam necessitatem illa
instituendi, cum liberè à Deo instituta sunt, et tunc
fuit necessitas respectiva in ordine ad hominum salutem
quam Deus sine ulla sacramenti procreare voluisset.
Altera necessitas suscipiendi sacramenta iam instituta
est vera, sed de hac hic queritur. —

Nota. susceptionem sacramentorum duobus modis esse necessa-
riam, quodam dicuntur necessaria. necessitate medij, quodam
praecepti, necessitate medij habent illa sacramenta, sine quibus
susceptis salus obtineri non potest, adeoque nec ignorantia
nec impotentia excuset. necessitate praecepti habent
illa sacramenta, sine quibus salus quidem obtineri potest, attamen
excusat ignorantia et impotentia. —

Dico quodam sacramenta sunt necessaria. necessitate medij
et quodam necessitate praecepti. Communis. Quia
habere dicuntur Eucharistia Firmatio, extrema unctio. —

ima baptisimus, poenitentia, ut examinandi valebit. —

17.

Obiicies. Contra explicationem medij et procepi; Ignorantia et involentia omnia excusant in illis, quae sunt necessaria necessitate medij, ergo. —

Plus autem per solam Contritionem potest obtineri salus sine baptismo et poenitentia, si v. ignorantur v. a populo recipi, ergo frustra ponuntur duae illae necessitates Sacramenti. —

R: d: autem Relationis per solam Contritionem obtineri potest salus sine baptismo in re suscepto Con: sine baptismo v. in re v. in voto suscepto nego. Contritio enim est volun baptisimi et poenitentiae. —

Instabis. ergo etiam Eucharistia est necessaria necessitate medij. —

Plus sequela. ideo dicit baptisimus esse necessarium necessitate medij, quod debeat recipi v. in re v. in voto ita ut loco eius ponatur Contritio v. amor Dei qui est ad volun saltem implicitum baptisimi, atque Contritio v. amor Dei est etiam implicitum volun Eucharistia, et hoc ipso, quod ponatur Contritio v. amor Dei, recipitur necessario in voto Eucharistia, ergo illa atq. est necessaria necessitate medij, sicut baptisimus. —

Plus minor. ideo Eucharistia est implicitum volun baptisimi, quia est amor super omnia, qui si perseveret, exiitabilis

voluntatem, et baptismum suceptum et ipsa suscipiunt, alii
etiam excipit voluntatem ad existenciam Eucharisticam
ne Deus per violationem precepti, de Eucharistia suscipi
enda offendatur, ergo Eucharistia est volun Eucharistia, ac
baptismi, v. ostendatur, Cuius contritio potius est volun baptismi
quam Eucharistia.

Et propterea Eucharistiam potius esse volun baptismi, et poeri
verba quam Eucharistia, Communionis aut extremis unctionis,
quia est productiva. imo per se gratia absolute ad salutem
necessaria, quae prius effectus est baptismi et poeritioris.
Non est autem per se imo productiva gratia, nisi sita ~~causa~~
a reliquis sacramentis, aut alijs preceptis observacionibus.
Cum ergo dicitur baptismus necessarius v. in re v. in verbo nomi
ne volu significatur propositum in iudicium, prout ordinatur
ad producendam primam gratiam per se. loquendo, sine
qua salus haberi non potest, illud ipsum autem volun, sine
quod potest ordinatur ad Eucharistiam. o in genere
productione imo gratia, sed augmentum illius, et licet
Eucharistia imo gratiam per accidens producat, ~~necessaria~~
tamen o est ordinata per se imo effectus Eucharistia producat
Inclabit. si occurrat precepta o quod nihil omnibus ponunt
imo gratiam, et tamen necessaria o quod necessitate medijs,
ergo productio imo gratia prout facit ad rem propter se.

18.
R: Transeat ardens. ut enim aliquod Sacramentum sit necessarium necessitate mediij debet et anima producere gratiam et esse sic praecipuum hinc Contritio solo animam gratiam producat necessaria tamen est et necessitate mediij, quia sic est praecipua. verum utcumq; haec omnia sint.

Dico tamen. etiam dato, quod Contritio sit ad voluntatem ducta ritibus ac baptisimi ac poenitentiae, nihilominus recte dixeretur quod baptisimus et poenitentia sint necessaria necessitate mediij, Eucharia vera et reliqua tantum necessitate praecipua.

Rao quia salus nunquam obtineri potest sine baptismo et Contritione loco istius posita, sed potest obtineri sine perceptione Euchariae posita ignorantia invincibilis, sive impossibilitatis casu, et sine Contritione istius loco posita ergo baptisimus magis est necessarius quam Euchariae, haec maioritas explicari potest nisi dicatur necessitas mediij, ergo idem est de poenitentia respectu confirmationis aut extremae unctionis, sine enim confirmari aut inungi potest, necesse est, et habeatur Contritio, aliter si nequeat gentilis baptizari, aut peccator fieri, tenetur elicere actu positivum Contritionis aut amoris Dei, qui pro istis sacramentis agat ac producat animam gratiam, illa ergo sacramenta sunt necessaria necessitate mediij quae succipi debent re ipsa

v. saltem substitui in loco illorum. Quibus, a quo solus baptizans
a o baptizato et sola poenitentia a peccatore. v. debet reijci
hucq. v. substitui. Quibus, ergo ista sola sunt necessaria.
necessitate. medij. ex dictis

Colliges 1mo. restitutionem o esse necessariam necessitate
medij, quia qui restituere. o potest ad nullum tenetur
adum, ad vero ista est necessarius baptizans et poenitentia
quia qui baptizari nequit aut scilicet necesse est ut
Controversatur.

Colliges 2do. Remissionem peccati esse effectum Eucha-
ristiae ordinarium v. per accidens: haec enim per se tendit
ad nutritionem spirituales, et non ad amovendum
peccatum esse luxurians illum quoq. finem intendat.

De Essentia Sacramenti in Communi.
Subsectio 1ma.

De Essentia Sacramenti metaphysica in Com-
muni.

Dixi sacramenti in Communi prout a sacramentis nova et
antiqua legis abstractis, si enim sermo esset de solis
sacramentis nova legis o esset difficile invenire rationem
Communem in qua omnia univoc. conveniant, sed cum certum
sit in veteri lege fuisse sacramenta, hinc difficile est

19.
rationem Communem assignare, quae utriusq; sacramentis univoca
sic Conveniat, ut aetiam alijs utriusq; ritibus et Ceremonijs
sacris Conveniat. — Articulus inus. —

An et qualiter sacramentum sit in genere
signi. —

Cum haeres nostri temporis haeretici, ut Zwinlius, Me-
lanchton, et alij dogmatizent, sacramentum in scripturis sacris
nunquam pro signo rei sacrae accipi, sed tantum pro ipsa
re sacra abscondita, Contra quos. —

Dico imo. Sacramentum est in genere signi ita magister in
4to. distinctione una: Dives Thomas q: 6o articulo
Ceteriq; Theologi Communiter. —

Ratio est. quia Sacramentum est res aliqua. sensibilis alterius rei
significativa. dicit enim ordinem ad sanctitatem tanquam
ad finem suum significatum, adeoq; hoc sacramentum est
signum, ~~est~~ generis de specie. —

Observe igitur duo esse reru genera, quaedam enim sui tantum
genera sunt, ita ut per se ad aliud significandum non sic ordinantur,
quales sunt res inerte naturales, quaedam vero ad aliud signi-
ficandum sunt inventa et instituta, quales v.g. sunt voces arti-
culatae humanae Cogitum expressiva, ut verba, Liba etc.
ad huiusmodi reru genus dicimus pertinere. Sacramenta. —

Dico 2do. Sacramentū ē est signū naturale, sed arbitrarium
sive ex iustitudo et ad placitū iā Divus Thomas Casterig
Theologus signū autem arbitrarium sive ex iustitudo aut ad
placitū vocamus istud, quod ex sola rei natura ē est
latē determinatē demonstrativum sui significati, sed illud
demonstrat ex pacto tantum et ordinatione alicuius superioris
intellectualis, quod illud ad tale significandū quid determinatē
instat. hoc appo. — C. Dur. — C. Dur. —

Conclusio. quia res istae sensibiles et naturales, quae iam de
facto ad esse Sacramenti sunt elevatae non habent ex se
et natura sua determinatam significationem rei supernaturalis,
ergo sacra ē sunt signa naturalia, sed arbitraria instituta
ad significandam supernaturalem sanctificationem, referunt
enim iam res quam voces ad significandum ordinari. —
Nota tamen sacramenta esse instituta in ijs rebus, quae quanta
habent similitudinem et proportionem cū sanctificatione et
modo sanctificationis, quae significandus. Sunt ergo sacramenta
signa symbolica id est habentia in se similitudinem aliquam.
Specialem cū gratia speciali omnium Sacramenti. —
Baptismus specialiter est externa ablutio corporis habet
similitudinem quamdam cū ablutione interna animae quae
figuratam baptismalem quatenus emundat a vitiis concupiscentiae
et a peccato originali. Firmatio quatenus fit per unctionem

qua alioquin adhibetur ad roborandum Corpus habet simili
Tudinem cum qualia. Confirmationis, ul roborande hominem
ad defendendum fortiter fidem sacreglam res bzglismum;
qua tamen magis se sola o sufficit ul una per alteru
simpliciter et determinata significetur, ideo necessaria fuit
unius ad alteru significandum ordinatio et institutio. —

Dico 3tio. Sacra non modo unu aliquid sed plura nobis sig
nificant. unu amaris reliqua rario, et prout ordinem aliquem
ad hoc unum sine principale habet. — explicatur
quia significant spiritualem sanctitatem imprimis prout homini
operendam deinde causam efficiendam et meritoriam, scilicet
Christum, prout is per passionem et mortem est fons et
auctor huius sanctificationis. Deniq etiam significat gloria
futuram, hinc dicitur Thomas ait sacramentum esse rem
moralivum eius quod processit passionis scilicet Christi
et demonstrativum eius, quod in nobis per passionem Christi
efficitur, scilicet gratia et sanctitatis incrementum sine pro:
-nuptativum futura gloria. —

Nota. tamen esse quoad hoc discrimen inter Eucharistiam
et cetera sacramenta, quia quia in usu spirituali signifi
cant proximie sanctificationem nostram; sacramentum veru
Eucharistia, quod est permanent signum significat proximie Christi

et quidem per modum Cibi, siue panis qui de Caele descendit
sepequenter dament cum ordine ad nostram sanctificationem
quam effecit, quando ad usum applicatur, iuxta illud Christi
Joannis 6° qui manducal meam Carnem et libit meum
sanguinem in me manet et ego in eo, et ibidem qui manducal
hunc panem vivet in aeternum. —

Dico 4°. Signu illud in quo Ratio Sacrali Spiritu debet
esse res aliqua sensibilis ita dicitur Thomas Sect. 6°.
art. 4°. — Ratio est quia Sacralia sunt signa
pro instructione hominis ergo debent modo eius intelligendi
esse proportionali, alqui modus intelligendi Connaturalis
homini est, et per sensibilia venit in cognitione insensibilia,
Cum itaq res per Sacralia significata sint spiritualia, et
convenienter nobis per Sacramenta intelligenda proportionat,
debet ista Sacralia esse res quaedam sensibiles habentes
analogiam cum rebus sacris quas significant, ut dum sui
speciem sensibus ingerunt aliquid aliud faciant in nostram
Cognitionem venire, hoc enim ad rationem sibi requirit,
s. Augustinus. —

Confirmatur quia Sacralia sunt Ceremonia sacra, quibus ho-
mines in unius religionis visibilem formam conveniant, et

ab alijs distinguuntur, ergo debent ab alijs rebus externis et sensibi-
libus insubili.

21.

Non obstat si dicas istam rationem Sacrali: o requiri pro eo quod
potuerit Deus insubiliere signa spiritualia ad significandam
etiam per eandem veram animi sanctitatem quia nec sit
factum nec conveniendos in ordinem ad homines sic fieri
proferat. Dixi in ordine ad homines ^{enim} sic potuerit
in ordine ad angelos et sic fuissent o hominum sed angelorum
Sacramta. — pro quo — — —

Nota quomodo verba sint de numero rerum sensibilibus.
quatenus sensibile dicitur, quidquid sensibus subiacet dicitur
Thomas dicitur res sensibiles a verbis distinguere, ut patet
ex auctoritate Augustini quam afferit, accedit verbum ad
elementum et sit Sacramtum, per rem itaq sensibilem insubi-
gitur hic res aliqua permanens et corporea sensu per-
ceptibilis v etiam actus sensibiles a verbis forma verborum
pronuntiatione differunt. Sed rebus etiam huiusmodi actus
sensibiles Comprehendi dicitur Divus Thomas art. 6to sic
autem accepta re. sensibili pprio ex Divo Thoma a nobis
abata o esse necessitatem evincit, sed Congruentiam.

Dico 6to. est etiam de ratione Sacri esse tale signum.
quod aliqua lege fixa et stabili habitum sit, nec pro una
solum v altera vice, sed permanens ita hanc rationem

Saltem in primis inductione diccurrendo per singula, quae in quavis
statu, ubi dei Cultus viguit fuerunt habita pro Sacralis
prie dictis. —

Ratio autem est, quia teste Augustino l. 19 Contra faustū
c. 11 Sacralia sunt signa, quibus homines in unū religi-
onis nomen colligantur, sicut ex eo religio est stabili
ita etiam signa ista debent esse stabilia. —

Confirmatur quia signa ad placidum quae in Communem
hominum utilitatem instituuntur, debent unica et stabili lege
institui. — pro quo —

Nota 1°. Clausuram esse intelligendam de lege absolute
perpetua sufficit enim, quod signa ista sive Sacralia sint
frequenter pro uno aliquo statu, quo homines ex divina
ordinatione saltem & saltem forma Colendi Deum passim
viderentur ut pro tempore legis naturae & Mosaeicae, ut patet
ex Sacrali antiquis iam absolutis. —

Nota 2° valde stabile esse quod docet huius, posse de
potentia Dei absoluta institui verū aliquod Sacrali esse per
manens sed merè transiens pro una solum v. altera
vice, nostra proinde Clausura intelligenda quoad factum
et maiorem Congruentiam. —

Articulus 2us. —

Non Sacramentum ut sic defini potest. —

Resolutio huius questionis dependet a resolutione trium
altera. 1^a est. an Sacramentum sit una per se, an unum per
accidens. 2^a est. an Sacramenta veteris legis fuerint vera. et
proprie dicta. Sacramenta, an vero improprie dictum. 3^a est.
an Sacramenta veteris et nouae legis in ratione Sacramenti univoce.
Conueniant, an vero aequivoce u. analogice. —

Dico 1mo. Sacramentum materialiter siue physice et in genere
naturae siue entis Consideratum est ens merè per accidens.
Consideratum autem formaliter siue moraliter id est prae
in ratione Sacramenti aut signi est ens unum per se ita Panne
lugo. —

Rao 1ma partis clara est, quia constat ex verbis, et ex signi
ficatione humana et diuina. —

Rao 2^a partis est, quia substratum significationis, et
ipsa significatio habet se in genere moris, siue signi uel
actus et potentia, res autem uerba humana, et uerborum signi
ficatio aut substratum ipsius significationis diuina, siue
Sacramentalis, ex se habet se sicut actus et potentia, ex
actu autem et potentia sit sufficienter unum per se in genere
moris u. ordinis u. artis. —

la, que in qua
no Sacralis
contra factu
in una relig
habilis
manem
habili lege
lege afflic
scilicet
res diuina
cum
ul
posse de
cetero o per
u altera
ad factu

Dico 2do. Sacra veteris legis erant proprie sacramenta quia
nulla potest esse religio sine sacralis adeoque nec vera religio
sine veris sacralis. et quia illic erant vera sacrificia, ergo
et vera sacramenta, deinde Patris et Filia, praesertim
Florentinum in decreto unionis et Tridentinum Sessione 7ma
loquuntur de utriusque nova et antiqua legis sacralis lingua
de rebus sub eodem genere. Contentis, scilicet sacra nova
legis praestantiora operant, denique quia sacralis in genere.
Definitio proprie utriusque convenit ut patet.

Dico 3ho. Sacra veteris et nova legis univoca conveniunt
in ratione signi.

Ratio est, quia in eisdem rei sacra significatione conveniunt
scilicet in significatione gratiae sanctificantis, et in signifi-
catione Christi passionis et mortis eius, uti et in significatione
future gloriae, ergo ratione signi consequenter et ratione sacralis
univoca conveniunt.

2do. utraque sacra sunt univoca
propterea sanctificant formaliter id est propterea accedunt homines
quibus applicantur specialiter hoc ipso Deo ^{Devotio} devoto.

Quod nostra aliter devincant quam antiqua differentia sunt.
2do conveniunt etiam univoca in genere causa efficiens
in hoc sensu propterea dant sanctitatem legalem, aliam variam.
Privilegia propterea est dignitas aut varietas sacramentorum.
Obiicitur 1mo. antiqua erant figura nostrorum, aliquid figura

o Convenit univoce cum re figurata, ergo.

R: d: mai: erant tantum figura nego etiam sacramenta Con:
Cypria m: d: Equens o erant univoca quatenus figura con:
quatenus sacraa nego Chiam ficuli Justa Briacum est
filius quia est imago Patris cu patre. univocus o p: est
tamen quatenus homo.

Obiices rdo: Sacra. antiqua gratiam habituales non
nisi mediis nobis significabant, quorum erant figura
ergo ratio signi o potest illis et nobis convenire univoce
Et sequela. quia ratio, que uni inferiori mediante alio
completis non potest utrisq univoce convenire.

R: Sacramentum in genere. solum dicere. rationem signi in
ipso o vero determinati, quod sit signu futurum v presentis
gratia, istam autem rationem o minus participant vetera
quam nova. sacraa ac proinde aequaliter participant
rationem nominis sacraa respondentem adeoq in ratione
sacraa univoce cum nobis conveniunt.

Confirmatur quia ad Rationem sacraa o pertinet quod mediate
v immediate gratiam significat, sed ab hoc abstrahit, unde
sacraa vetera gratiam sanctificantem mediis nobis
significat, hoc tamen o obstat univocationi, cum

non ex ratione generica sed specifica antiquorum sacramentorum
oriatur. —

Dico 4to. Sacramentum ut sic potest definiiri ita Communiter Theo-
logi. —

Ratio est, quia nihil obstat o quod sit ens per accidens, o
etiam quod vetera sacramenta. o sint proprie dicta sacramenta, non
deniq. quod sacramentis utriusq. dari o possit ratio aliqua univoce
Communis, alqui aliud obstaculum o potest assignari, ergo —

Articulus 2us —

Quanam ergo sit legitima Sacramenti ut sic definitio.

Dico. bene definitur Sacramentum in genere, quod sit signum
sacrum et visibile, gratis permanentes institutum a Deo. ita
Martinson. —

Ratio. quia haec definitio convenit omni et soli sacramento. —

Dicitur autem. Signum Sacrum dicitur ex parte rei significati-
nam sacramenta antiquae legis erant signa Christi venturi, et
gratis per ipsum referendo, quam tantum significabant, et
non causabant, nostra vero causant et significant, utque
sacramentu signu sacrum non significative, sed etiam forma-
-lites, sacramentum et sanctificat moraliter eos, quibus admini-
-stratur, hinc tam ministrans quam accipiens indigne, peccat
peccato sacrilegij. — pro quo —

Nolu replicem esse Generationem alteram legalem et moralem
 quae est u. regulatio ad Cultum divinū u. emundatio ab aliqua
 macula legali, u. alia cum Deo Civitatis Convenit etiam longi
 vasis verbis; alia. Sanctificatio per gratiam sanctificantem
 haec o. tribuitur per sacramenta formaliter, sed tantū prior.
 Ratio vis significativa et causativa o. Convenit. Sacrales ex
 natura, sed tantum ex institutione, nam res sensibiles non
 significant naturaliter gratiam sanctificantem, neq. sanctificant
 moraliter id est non dicant Deo sine Dei cui alterius ordi.
 natione. Saltem quoad solam istorū sanctificationem.

Obiicitur imo. effectus sacrali formalis o. e. suscipiendam con
 stituere formaliter sacra, sed tantum participem rei sacrae
 alias sequitur omnes suscipientes hoc ipso. spe. a Deo Bene
 dictiones.

R. Sacrales Constitutio formaliter recipientem sacra tantum
 in hoc sensu moralis, quod omnis suscipiens hoc ipso maneat
 Deo specialiter desinet devotus tanquam ad ipsum generationi
 modo pertinens, sicut hoc ipso quod vasis u. calicibus agiti
 certa certa Ceremonia illi formaliter sacrandur, et fuerat
 ut instrumenta peculiariter ad Cultum Dei.

Instabit imo. suscipientes sacra haec sunt execrabiles, et
 apparet in indigni. Communicantibus, ergo. Sacrales o. reddunt

hominem sacrum in sensu formali, hoc ipso quod applicatur,
nam forma si in subiecto est potest esse communicare eodem effectu
formalem.

R: etiam indignè Communicantem fieri sacrum in sensu mo-
rali, hoc enim ipso fit Communicatio Christi, et eius domesticus
quasi, et sic fit execrabilis scelerata verè sanctitate, sicut qui
ordinatur sacerdos in materiali, sine dubio hoc ipso scelerat
peculiariter ad Deum, ut minister sacrum tametsi quoad
veram sanctitatem sit execrabilis, unde nec Benedictus est
à Deo, quia hæc dignitas convenit homini scelerata sanctitate
per gratiam,

Instabis 2do. sacrificium est sacral formaliter offerentem
ergo nec sacramentum.

R: hæc potest autem negari etiam. dignitas est, quod sacri-
ficium ut tale non referatur nisi ad Deum Colendum,
Sacramentum autem referatur ad hominem Sacrandum.

Obicies 2do. Sacralia nova legis non gerunt gratiam in
genere. Causa formalis sed efficiens, ergo etiam Sacralia
antiquæ legis operantur suam imperfectam sanctitatem in
genere Causa tantum efficiens.

R: S: autem et quæritur. Operantur tantum in genere. Causa
efficiens negari, etiam formaliter con-
grua enim est sanctitas

25.
alia qualia sanctificans quam tantum causant nostra. alia est
legalis que dicitur in hoc, quod deus Cohabitandi populo
Dei et participandi religiosi eius Ceremonijs, hanc causabat
sacra antiqua. alia deniq; tantum moralis, que etiam rebus in-
-antibus evenit, ubi demptis Specialis, et hoc dicitur in genere
Causa formalis. —

Obiicit 3ho. Augustinus quibla 23. ad Bonifacium vult
sacra habere quam similitudinem rerum, quarum sunt
sacra. ergo solus vis significata est illis naturalis, quam
se ex insitudo. —

R: d: autem vult sacra habere similitudinem ex insitu-
-tione Christi con: ea natura nego. etenim quod lotio
Corporis significet remitti peccatum originale o est ex na-
-tura lotionis, sed ex Dei ordinatione. —

Obiicit 4to. Matrimonium est sacrum et tamen non est
Ceremonia sacra sed Contractus Civilis, ergo de ratione
sacri ut sic non est esse signum sacrum, —

R: nego matrimonium esse Contractum merè Civilem sed
post Christi institutionem est actio sacra, quam Coniuges
vel Christi ministri sunt, si pereram, obiant, sacrilegio
se obstringunt, nunc ad reliquarum particularum in definitione
sacramenti possidarum explicationem redeamus. —
Dicitur 2do sacramentum sensibile signum, insensibilia

enim sensibilibus hominibus o quadrant, illud quadrat ut
fieri homines se subiciendo rebus sensibilibus, ita submitt
tantur sacra^{ti} sensibilibus a Deo querendo peccati remediū.
Dicitur tho. gratia eo sensu, quo explicatum est
Dicitur tho. a Deo institutum, quia sacramenta institui o
possunt nisi aut per Deum solum auctorem gratia, aut per
facialem eius Commissionem; et hoc facit ad maiorem vene
rationem sacerdotu.

Collige tho. Martirium o esse sacra^{ti}, quia o est cere
monia sacra, quia o est a Deo v a Christo institutum,
tho. quia martirium o est causa efficiens nec moralis
nec physica in martirio collocata, nec operatur homo
ul minister Dei, sed solum dicitur spiritus s. ibidem
operari ex speciali privilegio.

Collige tho. sacrificium proprie ul sacrificium est o
esse sacra^{ti}, quia sic sumptum o est directè et imme
diate signum rei sacrae, ul formaliter sacra^{ti} sive
sanctificantis: sacrificium enim directè et immediate
ordinatur ad cultum Dei tribuendum; sacra^{ti} vero
directè et immediate referatur ad ipsos cultores sive susci
pientes, quorum sanctificationem significat, hinc o

26.

sacrificium prodest etiam o sacrificantibus, sicutum vero
o nisi suscipientibus. —

Nola tamen ope rationem sacri, et sacrificij in eodem
re Convenire imo probabile est de facto utrumq; ratione
hanc sic Convenire in agno paschali; neq; enim hinc
offerebatur Deo, sed significabat etiam operationem
nostram de. Captivitate demonis, qualemq; per Christu
ferendam, et sanctificabat legaliter. —

Collige 3to. Sacrificium missae o esse Sacru, quia o
sanctificat nisi in genere causa efficiens movendo Deum,
ut remittat poenam debitam, 2do quia ordinalur prima
rio ad Colendum Deum o hominem. —

Collige 4to. nec orationem, qua Dei gratia impetatur
esse Sacrum, quia o est signu sensibile a Deo institutu
ad sanctificandum moraliter seu in genere causa formativa
nec Ceremonia, qua Christus in cruce in seipsum
dicens accipite. Hircinum s. nec lingua ignea. Hircos
dolorum, quia haec o. sunt permanentes a Deo instituta,
nec Evangelium imagines Dei ac sanctorum, nec ^{arca} aqua
vivas, quia o sanctificant formaliter nec professio dei-
corum, benedictio. Oblatum. et car. quia instituta sunt,

ab ecclesia sine tali Dei Commissione.
Collige Sto. necquam Benediclam, quia non producit ad sanc-
talem, sed tantum est dispositio ad illam. Deinde o immedi-
ati. à Deo, sed ab ecclesia, sicut instituta.
Dico aqua Benedicla e Dei Cultus debet peccata ve-
:niatia, ergo significat et Causat spirituales sanctificationi
ergo est Sacramentum. — R: n: autens probabile,
etiam est, quod aqua Benedicla o Causat quasi ex opere
operato remissionem venialium, neq ordinetur ad illum effectum
sed praeter preces ecclesie, quae adhibentur varia, per se, inigi-
:mit ad infirmitas salana regimendas, ad quos principaliter in-
:stituitur. Causat igitur gratiam indulgentiam, et exaltativam,
quatenus conducit ad excitandum animum, et elicit dolorem
de peccatis, quem sequitur gratia ex opere operantis.
Secundum, quod aqua Benedicla, et eius usus o sint peculia-
:riter instituta ad sanctificationem, significandam.

Articulus 11us.

Qua sit Definitio Sacramentorum nova legis.
Dico haec est Sacramentum nova legis in genere, est
signum sacrum et sensibile, permanens à Deo institutum
ad significandam, et efficiendam gratiam ex opere operato:
quia haec definitio convenit omnibus et solis sacramentis
nova legis, ideo bona est.

Dicitur in. signum sensibile, quia cum per se homines in
sibilum et necessario rem quorundam materialium includere
debet, ut ab ipsis per aliquam legem percipi possit.

Dicitur de. permanens, quia rito sacramenti, prout hoc de
facto inchoatum est sequitur ut ipsius valor et usus non solum
ad certum tempus sed stabiliter et longius in ecclesia con-
severet.

Dicitur div. divinus inchoatum, quia solum Deus lingua
auctoris principaliter potest inchoare tale signum, quod incho-
atum gratia divina collationem annexam habet.

Dicitur ad. ad efficiendam et significandam gratiam, quia sacra-
menta nova sicut signa practica quae gratiam hominibus
conferunt non nude solum significant, sed etiam res ipsas
sunt, et digne suscipientibus conferunt, et quidem inchoantur
quantum est in se, si non ponatur obex ex parte recipientis.

Dicitur deniq. ex opere operato id est per se dignitatem, officia-
ciam, et valorem ipsius operis, utroque quod per moralem ele-
vationem infinita Christi merita facientia includit, et a
Deo tanquam inchoatum nostrae sanctificationis adhibetur,
non vero solum gratiam ex opere operantis, hoc est per se bonitatem
et meritum illius personae, qua sacramentum offert aut recipit.

Nota haec quinque requiri in sacramentis in reperitur ex parte

Dei voluntas, ut homines ^{in eum sine} hanc salutem suscipiant. 2do ex parte
Christi ^{et} fructus eius. 3tio. ex parte ministri sanctus, et
intentio, 4to. ex parte suscipientis affectus boni. 5to ex
parte sacri quis ipsum institutum a Deo, immediata ^{causa}
Causa hoc ultimam nempe actio ipsa sacramentalis gerata
sive elicitur. 6to autem sanctus suscipientis aut ministrantis.
honestas igitur operantis e. 7to v. d. 8to necessaria, ex
parte subiecti ut ageret in 9to. Certum autem est,
nostra sacramenta causare gratiam ex opere operato, est 10to
videtur in Concilio Niceno Florentino, Tridentino 11to sessione 7.
Canone. 12to ubi dicitur, quod ad si quis dixerit, per ipsa nova legis sa-
cramenta ex opere operato e. 13to ferri gratiam, sed 14to salam 15to de
divina promissionis ad gratiam sequendam sufficere, anathema.
16to idem probatur ratione. quia alias falso essent forma 17to
baptismi et penitentiae, ego 18to de baptismo ego 19to de absolvo, id est de
gratiam remissionem, quam 20to tamen 21to non 22to 23to.
nemo per baptismum nisi 24to media fide 25to potest 26to justificari, per
vultus fructuosus e. 27to est 28to baptismus, nisi 29to cum 30to Lutherus, et 31to Calvino
fingere vult 32to queros etiam, quando 33to baptizantur intelligere 34to
significationem vocum, et credere in Christum, quasi 35to 36to potius
quam 37to 38to 39to 40to 41to 42to 43to 44to 45to 46to 47to 48to 49to 50to 51to 52to 53to 54to 55to 56to 57to 58to 59to 60to 61to 62to 63to 64to 65to 66to 67to 68to 69to 70to 71to 72to 73to 74to 75to 76to 77to 78to 79to 80to 81to 82to 83to 84to 85to 86to 87to 88to 89to 90to 91to 92to 93to 94to 95to 96to 97to 98to 99to 100to

excitare potest. Deniq̄ ō minorem efficaciam habuissent
 vetera sacra. quam nova, quod Contrarius *Apostolo*
 dicente Romanoru 3° ex operibus legis. nempe veteris
 in lei que gera erant remedium natura, et Circumcisio. /
 ō Iustificabitur omnis Caro Coram illo. hinc Eugenius
 Papa in decreto fidei docet sacra. vetera. gratiam
 non Cause. nec minus gerit loquitur Tridentinu
 sessione. 7 cap: 2° quod ipsum ulterius per ista sacra
 veteris legis non semper Causebant gratiam infallibiliter
 ergo nec ex opere operato.

Plur autens. quia *Apostolus* ad Romanos 4° ait Abra
 hamu ō fuisse Iustificatum in Circumcisione, sed in
 praesidio scilicet per remedium natura, sed nec hoc ipsum
 semper gratiam dabat, si enim applicabatur adulto post
~~Contributionem~~ ^{circumcisionem} nihil Causebat, uti nec Circumcisio, si fuit
 applicata post remedium natura. deinde per ipsam Circum
 cisionem aut remedium, Deus non movebatur, sed erant
 Conditiones, quibus possit Deus movebatur intuitu meritoru
 Christi ad infundendam gratiam, qua ipse dabatur gratia.
 et in circumcissione, et in remedio, sed ō per remedium, nec
 per Circumcisionem unde vetera sacra habebant se. ō aliter
 ac se habent gallicantus ad donationem Centuri forenori,

vg. si dicam ex amore, quo amo Belium pauperem dabo
illi Centum Florenos si galus carlet, in hoc casu gallic
nium me o movet, sed est Condicio: al si dicam dabo Gaio
novam vestem, si diligenter Nudcal, ipsum Nudium est causa
moralis, quae movet, illa movent Deum, nostra sacramta, quae
peculiariter continent merita Christi, cum acceptentur ab eo
sanguam dignificata per merita Christi ex ipsa Dei insti-
tutione, sicutq; moraliter ipsius Christi actiones, hic enim
est qui legitur, uti loquitur reguli S. Augustinus, atq;
adeo mirum o est, quod moveat vi meritorum Christi.
Obiicies imo. S. Augustinus tractatu 50 in Joannem unde
inquit tanta virtus aquae, ut Corpus lavat et Cor abluat,
nisi favente verbo, o quia dicitur sed quia creditur, ergo
fides gratiam lavat et o sacramentum.

R. cu Bellamino. Augustinum loqui de fide obiectiva
quasi dicat hanc vim o Compedere verbis proter sonum
physicum, sed proter mysterium fidei, quod in sua significatione
continet, unde addit S. Doctor in isto verbo aliud est
sonus transiens, aliud virtus manens, hoc est verbum fidem
id est verbum continens fidem.

Obiicies rdo. Genesi 17. masculus cuius Caro circumcisa
non fuit, delebitur anima. illa de populo suo ergo et hinc

Circumfio causalis gratiam, quae posita e debetur anima.

Circumfio. — Si ex hoc loco intelligi Circumfionem fuisse gravi necessitate imperatam, o autem Causa, vi sua gratiam. — ex habent dicitur

Collige 1mo. Rationem signi naturalis e relationem realem ad rem significatam ita species intentionali habet relationem transcendentalem ad obiecta, sicut refertur realiter ad ignem. Ratio vero signi ad placitum, est tantum denominatio extrinseca a voluntatis actu istius, qui instituit velut forma extrinseca. Et quoniam tantum relatio ad id dicitur, semper significare ad placitum e conventus rei nisi dependens a voluntate, alicuius, quo deputat ad hoc potius, quam aliud significandum, hoc autem deputatio nihil inditinctum rei inprimis, sed extrinsece tantum denominat. ex his —

Collige 2do. vim signi v. i. s. sacramta. e specie forma hila entia rationis, sed entia quaedam moralia ^{per} extrinseca denominationem, neq enim Deus dum sacramta instituit finit aliquas Chimeras quae nec sunt nec esse possunt in reru natura.

Collige 3to. Symbolicam e significationem sacramtoru, sicut est vincula, et nihil in analogia, quam sacra habent cum suis effectibus ablutionem Corporis in baptismo v. similitudinem aliquam habet cum ablutione. sicut —

2da est significatio Completa, quam habent ab institutione
divina per quam significant gratiam, et istam. o Causam
3tia significatio est, que illis convenit naturaliter, et
Causis, neq enim intelligi possunt ut Causa, et sic natu-
rales o sunt, quin ducant in cognitionem effectus, et quide
in hoc 3tio loquor ut Causandi e prior ut Significantis;
quare enim Sacramentum est signu gratia, quia istam Causat
ergo vis Causativa est prior ratione, ita quoq prima
significatio incompleta prior est Completa, quare
enim Christus dicit materias et formas apumfit,
quia habent aliquam similitudinem cu gratia ut liti
u liti modo Significantia, sicuti apparet in applicatione
aque per baptismum, que pro se fert similitudinem
aliquam cum emanatione animae. si vero vis significativa
Sacramentorum cu Causativa diceretur, pro se proul a Deo
instituta est, uti certum est vim Significantis litius potere
vi Causandi, multa enim significant ut baptismus, qui
non efficit ut mortem, sepulturam, resurrectione Christi,
nihil autem efficit quod o significat, ita incertum est, an
Deus prius instituerit, ut sacramenta significant gratiam
an ut efficerent istam: soluit enim ay. 1mo sacramenta instituer

in signa et causas, at tamen videtur prius instituisse in
signa, deinde in causas, nam sicut natura ita et Deus
illius auctor incipit ab imperfectioribus: atqui vis signifi-
cativa est imperfectior vi causativa, ergo.

30.

Subiectio 2da. —

De essentia Sacramentorum Physicè spectata. —

Eximus præcedente subiectione de essentia Sacramentorum mo-
dè physica, nunc agendum est de essentia Physicè agimus autem
de sacramentis novæ legis, legono enim ex Comuni Theolo-
gorum sententia in antiqua legis Sacramentis esse fuisse verba,
imò nulla plane verba fuisse necessaria, cuius ratio reddi
potest, quod Sacra legis veteris erant obscuriora, sicut et
ipse status ideoque fiebant per verba, ut solè quæ Clariora
signa sunt, ac proinde agnoscuntur in Sacramentis novæ legis, in
quæ sicut est maior lux sic debet esse Clarius, modus
significandi; unde si quæ verba antiquis indidum adhibebantur,
ea tamen esse erant de essentia, aut necessitate Sacramenti,
sed erant tantum deprecatoria, et ad libitum Sacerdotis adhi-
bebantur. Dubitari tamen esse potest necessarias etiam fuisse
in antiquis Sacramentis res et quidem in aliquibus saltem certas
et determinatas, ut patet Genes. 17 ubi præscribitur ⁷⁴⁶ ritus circum-
cisionis: Exod. 11 ubi præscribitur ritus aquæ aschalis.

et Levitici sua ubi, respectibus ritus ordinandi status, hac igitur
sub sectione utitur Consideranda sunt. 1° quoniam sunt partes
Componentes in his specie. Sacramentum. 2° quomodo Conporent.
3° quomodo sunt à Christo determinata. 4° quomodo Con-
tingat illas mutari substantialiter, atq. adeo tolli Sacramentum.

Articulus unus. —

An singula Sacramenta Consistent rebus tanquam
materia, et verbis ul. forma. —

Nota 1°. è esse necessarium ad operationem Sacramenti ul. sic, ut
Constet rebus et verbis, quia ut verum sit Sacramentum. Sufficit
ul. sit signum gratiae, quod potest Convenire. siue verbis, sive
siue rebus solis, et Constet, quod in veteribus Sacramentis,
nulla erat huiusmodi distinctio verborum, quae tamen vera
erant Sacramenta. —

Nota 2°. dupliciter res et verba reperiri posse in Sacramentis
1° formaliter si materia sit aliqua actio sensibilis, ut
ablutio in baptismo; forma vero verbalis sit. 2° aequi-
valenter si nomine rerum intelligatur aliqua actio sensi-
bilis sed minus determinata, et ex proprii significatione, nomine
autem verborum, v. sola voces v. aliquid expressius ex-
pressius significacionem actionis sensibilis. quae posito
Dico 1°. Sacramenta nova legis v. formaliter v. aequivalenter
Constet verbis ul. forma, et rebus ul. materia. —

Plur 1mo. quia sic expresse habet *Gratum. Florentinum* (31.
hac omnia inquit sacramenta tribus perficiuntur videlicet
rebus lingua materia verbis lingua forma, et personam
nisi. *Gratum* sacramentum ea intentione faciendi, quod
facit ecclesia. —

Ratio autem est, quia sicut materia sine forma non habet
vim agendi sed hoc promanet a forma, ita res sensibiles
absq. verbis non habent virtutem sanctificandi, sed hanc
suo modo accipiunt a verbis, adeoq. convenienter dicuntur
currere ad sacramentum lingua materia, et verba lingua
forma. —

Plur 2do. quia videlicet Augustinus tractatu in Joannem
dicens, accedit verbum ad elementum et fit sacramentum,
ubi illa vox accedit videlicet significare, quod verba in
sacramentis adveniunt rebus, sicut forma advenire solet
materia: illud enim, quod accedit v. advenit videlicet est
posterius, et ultimum, quod primum est forma: forma
enim est, quod dat ultimum esse rei. dicitur autem
verba potius accedere rebus, quam res verbis, quia
sicut Composito physico forma determinat materiam,
quae de se est magis indifferens, ita in sacralis res est
de se magis indifferens ad significandum hoc v. illud

sic ostenditur. aqua baptismi e se indifferens, ad ab-
stergendum et refrigerandum, sed verba forma determinat
ad emundationem animo. accusatio sui est indifferens ad
humiliationem, damnationem et damnationem, ad haec ultima
quo est eius effectus sacrali determinatur per verba ab-
solutiois, abs illa caloris. —

Obiicitur 2°. Sacramentum poenitentiae videtur perfici solis
verbis, nempe Confessione poenitentis et absolutione
Sacerdotis, ergo et omnia perficiuntur rebus et verbis,
Re: 2°. quod in sacrali poenitentia e solum invenienda
ex parte materiae Confessio externa, sed etiam dolor interior,
adeoq ex hac iam parte e constat solis verbis. —

Ad hoc 2°. in sacrali poenitentia praeter verba absolutio-
nis et Confessionis Carnere. etiam peccata lingua materia
remota. Eugenius in suo decreto e minus videtur
locutus de iis, quae concurrunt et requiruntur tanquam
materia remota in Sacramento, quam de materia
proxima, quia in baptismo lingua in materia sola nomi-
nal aquam, in Firmatione solum Chrisma, in Eucharistia
solum pane et vinum, in extrema unctione solum oleum Bene-
dictum. et cal. — quae omnia constat ee materiam solu

materia remota sicut sunt peccata in sacramento. 32.
lento. —

Inelatis contingit aliquando ut ipsa peccata fuerint peccata
oris, ergo haec quoque fuerunt verba. R: nullum dari
posse peccatum. oris, quin procedat Cordis, adeoque in sa-
cramento poenitentiae semper invenitur ex parte materiae
aliquid praeter verba. —

Obiector 2do. Matrimonium Contrahi potest sine ulla
verbis, siue nudus Contrahi etiam potest per sola
verba sensum utriusque de presenti exprimentia, ergo
nulla obiectio. —

R: solutionem huius obiectiois dependere ab alia
questione, quae perit ostendatur de Sacramento matrimonij;
quid aspicere debeat pro materia et forma. propter
modis obiectioem solvendi est negare, matrimonium
perfici posse aut solis rebus aut solis verbis, perfratru
enim mutua Corporis traditione et acceptatione, per
verbum aut lignum, quod verbo aequivaleat expressa,
est enim mutua Contractus, qui incoatur traditione
materiae, et consumatur acceptatione eiusdem, adeoque
coniugis sensus ligno aliquo sensibilibi expressus
provelit in mutua Corporis traditionem est materia,

proal autem continet maluam Corpori acceptatione, est
forma, nulus enim et nulare in hoc sacralo succedunt
verbis.

Raopur in hoc sacralo uti possimus ligno, quod sit equi-
valens verbo, est, quia fundatur in Contractu. Actus
autem nulis et litteris ay ac verbis celebrari potest.

Conclabir. ergo etiam in sacralo poenitentia, uti poterim,
litteris, et nulis loco verborum absolutionis, quia etia
hic est Contractus quidam absolutionis.

Deo nego sequela. — Raõ dizantalis est, quia sicut
utrobiz sit quidam Contractus, pcor tamen peragitur
per modum traditionis et acceptationis Civitatis, ideoq. fieri
potest nulis et litteris. posterior autem est per
modum sententia absolutionis in foro poenitentia, cui
requiritur peragi litteris, quia he natura sua sunt
publica, aut nulis, quia hi ex se actu o sunt a sen-
tentiam declarandam, quamvis enim possit poenitens
nulis aut litteris Culpas suas declarare, o potest
tamen sacerdos nulis aut litteris absolutionem im-
pendere, cu maior declaratio declaratur ore parte. abs-
olutio, qua poenitentia, eo quod absolutio claudat
signet sententiam, pceptio autem eam tantu inchoat.

Ratio. autem Cur ad hoc Sacramentum requirantur verba
formalia est Christi institutio innolens ex ipsa et
Traditione ecclesie, maxime ex florentino Concilio, ubi
in Decreto Eugenij aperit, de omnibus Sacramentis nova
legis ea verbis perfici, sumi autem ibidem verba
opponit, dicit, dum matrimonium exhibi ecclesie a gene
rali doctrina: exceptio autem firmat regulam in contra
rium.

Dico 2do. In quovis Sacramento est res tantum Sacramentum tantum
res per Sacramentum simul. — explicio res tantum dicitur
que tantum significatur et non significat, Sacramentum tantum
est res, que significat et non significatur. res et Sacramentum
simul, que significat et significatur.

Ratio vero Confusionis est, quia in omnibus requiruntur materia
et forma, que tantum significat et per alios significatur,
et sequentes sunt Sacramentum tantum, res tantum est gratia
que significatur et significat, Sacramentum et res Sacramenti
simul in his, que imprimunt Characterem, est ipse Character,
quia significatur et significat, in Eucharistia Christi
Corpus est res et Sacramentum simul, quia significatur gratiam
et significatur per species. in matrimonio in prohibitis significat

unionem Christi cum Ecclesia et significatur per formam
et materiam. in poenitentia, interior videri significat
gratiam, et significatur per confessionem.

Articulus 2us. —

Non sacramenta. tam materiam quam formam
includant intrinsicè et in re. —

Ratio 1ma. omnia nova legis sacramenta, quae in usu, sine
actione consistunt, qualia sunt omnia praeter Eucharistiam
Constant intrinsicè ex materia et forma tanquam ex partibus
Componentibus. —

Ratio 2^a. quia id aperte indicat Florentinum in Decretis
unionis, ubi haec partes appellantur materia et forma sacramenti,
et potest autem intelligi, quomodo sint materia et forma, nisi
Componentes intrinsicè, aliquod Concretum, materia ^{enim} et forma
et habent alium modum Concurrendi nisi Componentio aliquod
totum resultans ex illis integre. —

Ratio 3^a. quia omne illud Component intrinsicè sacramenti,
in ratione sacramenti quidquid constituit illud in ratione signifi-
cativi, atque sacramenti est minus constituitur in ratione
significativi per formam, quam per materiam, neque etiam per
solum formam, sed per utramque, neque enim sufficit sola forma

ad practice significandam gratiam nisi ad sit materia, neq. sola
materia nisi detur forma, ergo utraq. indinseic. Concurrunt ad
Comprehendum Sacram in ratione Sacramti.

Dico 2do. etiam Eucharistia sive Quid dicitur in fieri sive
in facto esse indinseic Comprehenditur ex materia et forma Ge-
neratoria tanquam ex partibus Componentibus.

Ratio est, quia applicari hic possunt amba rationes quas dedimus.
Nec refert uno, quod materia proxima Eucharistie species
scilicet Sacramentalis permanens sit, et multo tempore duret,
postquam forma potest.

Nec refert 2do. quod forma Generativa ista, nec efficere
nec significare videatur gratiam Sanctificantem.

Dico enim quod veri significet Christum per modum cibi
refectionis Individuali, et simul etiam per Objectu Sacramti
moraliter. Altem, adhuc quasi informet materiam, hoc ipso
videlicet quod species per forma ante prolatam Generat
Christum presentem Continent, etiam si illa physice iam
perdita fuerit.

Confirmatur id quia Sacramti quia o est proprium quasi physicu
sed quasi artificiale et morale adeo requirit o physica et
realem Compositiione, et Coexistentiam physica, sed morale
tantum, quatenus legi esse potest etiam inter res loco, tempore

dicentes ut potest in Contractu, similiter accidit in matrimonio,
suo modo et convenientia, in quibus sacramentis forma scilicet
absolutio aut alter Sponsus verbis expressus. Longe tempore
et Coexistit simul cu parte materiali. —

Dico 3to. in sacramento significatiue. Longe, prout est
Compositum ex materia et forma abstractendo a significatione
gratia, res se habent per modum materiae verba per modum
forma, ista ut includantur res et verba in recto. Contra in
sacramento replicatiue. Longe sive prout est signum,
res et verba simul longe se habent per modum
materiae, significatio per modum forma. —

Rao 2da partis est Color est forma calidi ut calidum
est, albedo est forma albi ut album est, ergo signifi-
catio est forma signi, ut signum est, aliquid sacramentum est
signum. ergo istius forma, ut dicitur est significatio. —

Quaeres 2mo. an verba causent gratiam, qua vera
R: negative. quia verba ut causatiua debent esse priora
effectui aliquid verba ut vera sunt posteriora, ergo ut vera
non causant. —

Plus mi: signum id quod significatiuam esse, v.g. verba
hoc est corpus meum quatenus vera signum corpus

Christi esse, pro ut significant, ergo celestius o sunt priora
natura, sed posteriora, ac proinde ut sic non possunt esse
Causa Corporis. —

35.

Quæres 2do. quomodo materia et forma Sacramentorum
debeant sibi invicem uniri.

R: per unionem moralem id est verba debent esse tam pro pingua
materia, ut ex modo, quo peragitur Sacramentum intelligatur per
verba determinare materia, et hæc cadere sub illam:
hoc igitur enim Consuebitur materia et forma Sacramentalis
uniri moraliter. Peragitur tamen unius Sacramenti maior
requiritur propinquitas quam respectu alterius. ut in
quam poenitentia. hæc enim exercetur per modum Iudicij
in quo prolatio sententia potest aliquamdiu differri, sed in
Baptismo materia est ablutio, que significatur per ista verba,
ergo maior requiritur propinquitas, ne verba sint falsa.

Quæres 3tio. si res et verba sunt materia et forma
Sacramentorum, ut est una in illis indivisibilis significatio
duplex partialis.

R: est formaliter unica indivisibilis.

Ratio quia quando forma denominans est simplex, denominatio
quoque simplex est, atque forma denominans materia et forma Sacramentorum
est simplex, scilicet unica et indivisibilis Dei inablitio, et
o Connaturalis à rebus et verbis per se, ergo. —

Articulus 31us. —

Non etiam Intentio ministri sive Pars
Sacrali Intrinsicca. —

Dico 1°. Intentio ministri necessario reperitur in omnibus
Sacralis & tamē est pars intrinsicca Sacrali, sed tenet se ex
parte Cause efficientis idē Martiron, et alij Contra Ariana
Gaza et alios. —

Rao est. 1°. quia si esset intrinsicca Sacrali pars prout
istud analogiam quamdam habet cum Composito physico,
v. scilicet materia. v. forma, neutram dici potest, quia ex Lib.
Florentino res sunt materia verba sunt forma, ergo intentio
est intrinsicca Sacrali. —

Rao est. 2°. si intentio ministri esset pars Componens
Sacralium, etiam intentio Adulti suscipientis esset pars
intrinsicca Sacrali, atque hoc falsum est, ergo —

Ratio maior. dico etiam aduersarios intentio ministri est
pars Sacrali, quia ista dicitur posse alij omnibus Sacrali
Voluntatis, sed similiter posse alij omnibus, et dicitur in
dictione Adulti suscipientis Voluntas Sacralium, ergo est etiam
Pars. deniq; si valeat ea ratio potestas ordinis esset pars
Componens Sacralium, quo omnia sunt abso-
luta, quia ista Conditiones sunt ex parte Cause efficientis

36.
susipientis, sine quibus talis materia et forma o
: ducuntur ul. trahuntur.

Abiicies amo. ex hoc probatur. forma esse partem in:
: dinsicam Compositi physici, quia omnibus compositis, et
ea sola sublata tollitur Compositum, alqui etiam om:
: nibus compositis, et sublata sola intentione. Tollitur sacra-
ergo illa est ars intrinseca.

R. d. maia tollitur formaliter sacra- sublata intentione nego:
: Speculativè. Com. illa sublata Creatore tollitur Creatura,
Creator. Iamvis ars Creatura o est intrinseca. — Deinde rdo
nos in logica de relatione, illud est pars, quod est nihil
rem ul. quod sive in recto.

R. d. Cum Rhodus quotiescunq; abest intentio nego parti
materiam et formam sacra-; quia sint actu materia et
forma, illa enim entitas veri agita est, ul. sit materia
et forma sacra-; sed o est actu talis, si auferatur Causa
Effectiva, quae est ipsa intentio, quia o ponitur materia et
forma, quando mysticus o agit ul. mysticus Christi, o agit
autem talis, quoties sine intentione operatur.

In forma igitur nego Suppositum minoris, sub al. ponit omnia
in actu rdo, sive in ipso esse sacra- sine intentione, hac enim
ablata tantum ponuntur ea. quae possunt esse sacra-

o autem que sunt.

Obiicies 2do. si Intentio tantum e[st] Causa se tenens ex parte
Causa efficientis, ergo etiam dolor in sacramento poenitentis, erit
tantum talis Causa.

R: n[on] sequitur. Dignitas est, quia dolor aliquando sine Causa
:one modo externo signo manifestatus sufficit ad sacramentum.
poenitentis, intentio sola nunquam sufficit.

Obiicies 3to. Intentio est unio partium, atqui unio est intrinseca
Soli, ergo

R: nego mai[or]em unioem enim partium fit in Cetera propria
quodale materia et forma.

Obiicies 4to. Traditio et acceptatio Corporum in matrimonio
sunt intentio, sed hec sunt intrinseca matrimonio, ergo et inten
tio.

R: duplex est Intentio in his qui Contrahunt
una est Tradendi Corpus alteri. 2da faciendi quod facit
ecclesia. una est intrinseca sacramento, quia est ipse Contractus.
2da est solum requisita ex parte Causa efficientis.

Articulus 4tus.

Quomodo Christus res se determinavit partes sacrorum.
Dupliciter potuit Christus determinare materias et formas,
uno generice dicendo ut volo ut dolor sit pars sacramenti poenitentis
sive sit Causa, sive attentio. — 2do specificie dicendo ut

volo ut aqua elementaliter sit materia. basilismi. —
Dico 2°. Conveniens fuit ut res et verba, in quibus sacrorum
substantia spectent determinarentur per Christum. —

Ratio est, quia sacralia sunt instrumenta gratiae, sed maxime
conveniit, ut ipse auctor gratiae designet et determinet instrumenta,
quibus mediante illam gratiam experiri, et in nobis operari
velit. —

Ratio est. 2°. quia in his sacralis pro magna saltem parte
quodlibet summa divini cultus Christianorum, ergo ad maiori-
orem ecclesiae unitatem, et membrorum ubique consensionem conveni-
ens fuit, ut ab illo Capite Christo haec omnia determinarentur.

Ratio est. 3°. quia sacralia debent esse sensibilia signa spiri-
tualis effectus, ut non solum ex intentione, et voluntate sic
ordinantur, sed etiam secundum quantum proportionem, quam cum
iis effectibus spiritualibus habeant, atque nemo potest talis cog-
noscere, res sensibiles ad spirituales effectum significandum
proportionales praeter illum, qui cognoscit claris effectibus
ipsum, homines autem non intelligunt, aut apprehendunt res spiri-
tuales nisi admodum imperfecte, Christus vero istas clarissi-
me cognoscit, ergo conveniens omnino fuit, ut a Christo res et
verba sacrorum determinarentur. —

Dico 2°. sicut conveniens fuit fieri illa de facto determinavit
Christus sacralia nova legis ad certas res, et determinata quaedam
verba, ita ut sine his usque non possint. —

Plus quia id satis indicant scriptura. Gregorius 1° Christus
dilexit ecclesiam et tradidit semetipsum pro eo, ut illam ^{illam} sancti-
ficaret mundans illam lavacro aquae in verbo vitae, ubi
Apostolus dicit ad baptismum requiri determinatam rem
scilicet aquam, requiri etiam certa verba dum addit in verbo
vitae, et haec o exprimat, quoniam haec verba sint ea tamen
colliguntur ex Matthaei 28. ubi Christus ait baptizantes
eos in nomine patris etc. in quo sensu ista Christi verba
Senger intelligit ecclesia. Matthaei autem 26. indicatur res
et verba, adhibenda esse in actione Eucharistiae, quando
dicitur Christus accepisse panem, et dixisse hoc est corpus
meum id ipsum de sacramento confirmationis insinuat ad eorum
gloriam ubi dicitur Apostoli firmatis in populo, et
orare similiter de extrema unctione Jacobi 5°. de sacro
ordinis 1° ad Timotheum 4°. ubi dicitur noli negare
gratiam, qua in te est, qua data est tibi per prophetiam
cum impositione manuum presbyteri, Item Joannis 20
pro sacramento poenitentiae determinandum pro materia peccata,
pro forma absolutio, dum dicitur quorum remiseritis
peccata, remittentur eis. —
Dico 3^{io}. etsi omnes materia et forma sacramentorum sint à
Christo instituta o tamen singula instituta sunt quoad finem

Infirmam, sed aliqua tantum generice determinando adpe^{39.}
ciem ab apostolo v. Ecclesia.

Plus. quia id in iuribus constat in matrimonio uelote
quod nullam certam formam habet in specie, sed neq. uel
u. uerbo u. scripto u. nullo perfici, sed neq. est certum
quoad materiam. cum possit etiam private celebrari
ante Tridentinum, et ubi modo Tridentinum. o. est receptum
potest etiam et debet celebrari. Contractu publico post
Tridentinum, et ubi hoc est receptum.

Constat uero in sacramento poenitentiae quod tam abtrusione
quam abtrusione qua specie differunt perfici potest, ubi et
Confessione siue per uerbum siue. per scriptum siue per
nulum expressa.

Constat etiam. In sacramento Eucharistiae, quae in quavis specie
ferri uini et panis, modo panis de tritico u. uini de uita
fit, perfici potest. Cum tamen sint, qui docent panem
ex tritico et uinum de uita, esse speciebus differe.
Dico 4to. materia et forma sacrorum o. possunt proxime
et formaliter mutari ab ecclesia, possunt tamen remote
et materialiter in aliquo saltem sacramento.

Ratio ex facto ecclesia, id fecit in matrimonio, nam ante
Tridentinum ualebat contractus clandestinus, post illud ualere

ergo materialiter est proxime et formaliter, quia in ecclesia est
potest, ergo remote et materialiter, mutaret tamen proxime
et formaliter si efficeret, ut Contractus legitimus translationis
panis in Corpora. est esset materia valida huius sacri actus
de facto est, quod autem ecclesia voluerit Contractum esse esse
legitimum nisi sub tali et tali forma, praesentia scilicet panis
et duorum testium hoc est est mutari materiam et formam
sacramentorum nisi, quia materialiter, ita videmus principes, qui
dicunt legitimos Contractus reddere illegitimos veluti agere
in donationibus et testamentis nisi certa serventur Conditiones
Obiicit simo. scilicet Christus saltem genericè determinavit
materiam et formam sacramentorum substantialiter, eundem
in omnibus ecclesiis, atque est factus ergo.

Obiicit minor. olim et nunc in graeca ecclesia diacones
solum manuum impositionem ordinabantur, in latina
etiam ^{de facto} per manuum impositionem et traditionem libri evan-
geliorum formam illi respondentem, nequam fieri poterat
ante evangelia scripta.

Obiicit do. olim et nunc in graeca ecclesia ordinabantur
per manuum impositionem supra Caput ordinantur, in eccle-
sia latina ordinantur de facto per traditionem panis et
vini —

R: has materias et formas esse diversas substantiales
 materialiter sed o substantiales formatiles, quia Christus
 voluit sacrum illud fieri per aliquod signum sensibile.
 significativum potestatis, quae datur quaecumque hoc
 fit Christo perinde est; Ecclesia vero aliter deter-
 minavit pro Graecis, aliter pro Latinis. —

Instabis. si solum manuum impositionem est materia suffi-
 ciens apud Graecos, ergo etiam apud Latinos est sufficiens
 atq; illa post unam manuum impositionem sufficienter ordi-
 natus erit presbyter adum utramq; potestatem accipi-
 endi et remittendi peccata. —

R: si una manuum impositione applicetur forma
 significans utramq; potestatem, atqui hoc o fit ergo,
Bueros. quomodo partes sacerdotum consensurus mutari
 substantiales. —

R: Certum est mutationem substantialem v materia
 v forma annullare sacrum, quia Christus alijs sub-
 stitit o dedit vim significandi, et causandi gratiam, quod
 si accidentalis sit tantum mutatio, fit quidem sacrum.
 sed mutans peccat mortaliter nisi v propter inadvertentiam
 v materia levisalem excusetur. Ratio substantialis propterea
 tunc accidit, cum o consensus materia esse eadem, ut si

pro Eucharistia adhiberes massam eandem, hoc est in o
Censetur esse panis, & cum sensus verborum perit, ut si dicitur
in Generatione hoc est enim verbum meum. accidentaliter
mutatio fit cum materia nihilominus eadem Censetur
in Substantia, nisi adhiberes pro Eucharistia panem calidum,
& cum manet eadem sensus forma, quae forma quadrupliciter
deservit potest accidentaliter. Articulus Corruptio verba
v.g. si unam litteram ponas pro alia ut hic est calis
meus pro calia. 2do verba transponendo hoc est meum
Corruptio. 3tio. alia verba interserendo v.g. ego de baptizato.
Iuscais accendens Candelam in nomine patris. 4to quaedam
addendo ut ego de baptizo in nomine patris omnijolorum.
ne autem in forma erretur observantur hi duo versus.

Nil verbis demas, nil addas, nil variabis,
transmutare. Cave. Corrupture. verba morari.
Articulus 5tus.

Quid de Ceremoniis et Sacramentalibus dicendum.
Illa pertinent ad Sacramentorum integritatem. quaritur
hic quid sint quid possint, ad quid prosint.
Dico Articulus. iuxta Bellarminum est actus externus religionis
qui non aliunde habet laudem, nisi quia fit ad Dei hono
rem, ut genua flectis et Ansio peccatoris.

240.
Certum autem est, Ceremonias aliquas esse in ecclesia
à Christo ab Apostolis institutas, quas ex nulla Scriptura
sed ex sola Traditione habemus, nam sicut Corinthiorum 10
Apostolus ait cetera cum venero dicentiam, quae vero dicta
suerit Scripta s̄ sua. — S. Augustinus inter alia, quae
Apostolus designavit voluit etiam esse, ut Jejunia ac vigilias
Eucharistiam — Basilus inter cetera numerat signa
Crucis, quod ab Apostolis institutum sola Traditione ad
nos provenit.

Item 2do. Ceremonia Ecclesiasticae vi aliqua spirituali
instructa sunt. S. Athanasius enim inquit signa Crucis
omnia magica confutantur, et veneficia inefficacia
sunt. — S. Augustinus dicit, nam ullo modo uti ferunt
autem haec signa contemnere, contemnunt haec utique
illa profecerunt.

Item 3to. multiplex est Ceremoniarum utilitas, ut oriun-
tur ex devotione, ita etiam et servant et augent, ut
docet S. Augustinus per sola sig. quod ipsum et nos
experimus, cum longula intramus, luminibus, et ornamentis
illustrata advertimus nos excidari ad idolatram. — 2do

Ceremonia sunt radibus loco Scripturae eosq̄ invehunt. 3to.
Juvant memoriam et mysteria natalitatis vj et Resurrectionis
facilius retineat populus. 4to. Servant religionem, earum
enim maiestas facit ne mysteria fidei vilescent, quocirca

reale s. Augustinus aperit nullam religionem neq. veri
neq. falsam sine Carermonijs esse. Psalere —
s. sicut per sacra dicitur a gentilibus, ita per
Carermonias ab haereticis, sicut etiam signu Crucis ab
shinencia a carne sicut bla. huarant nos ab hereticois,
s. augel merita apud Deum, cu sint adus religionis
ijdem fidem nostram proficamur. —

Dices Deus nullas Carermonias o instituit —

R. d. in genere nego in specie con: Deus vult a nobis
tam Corpore quam animo Coli, quo autem modo in
nullis reliquit ecclesia, quando Genesi 4lo Abel obtulit
de agnibus gregis suo, quando Jacob Genesi 28 erexit
lapidem in titulum, quando Joannes baptista vinum hiera
o bibit, locustas comedit, placuerunt et Abel et Jacob
et Joannes Deo, et tamen hoc ille o proceperat —

Dico 2lo. Carermonia etiam absente. scandalo o possunt
omitti nam ad Hebraeos is obedire propositis verbis
ad Romanos is o solum propter iram, sed etiam propter
scientiam, qui autem resistunt inquit Apostolus ipsi sibi
damnationem acquirit, unde. Haereticus habetur, qui in
hoc genere o obedit. —

Ratio est, quia si libera foret Carermoniaru observatio

41.
nec epet uniformitas nec ordo in ecclesia, alqui Apostolus
vult imo Corinthiorum 14, ut omnia honeste et ad unum
ordinem fiant, quem in finem Culum Tridentinum
c. 7. cum Canonem istum edidit, si quis dixerit receptas
et approbatas ecclesia ritus in solemnibus sacrorum admi-
nistratione adhiberi Consectos, aut Contemni, aut sine
peccato à ministris pro libitu omiti, aut in novos
alios, per quemcumq; ecclesiarum pastorem mulari, ipse
anathema sit. —

Dico 5to. Ecclesia potest nihilominus novas Ceremo-
nias institueret o quidem ad Justificandum à peccatis
mortalibus, sed ob alios fines vq; ad ornandum magis
et Clarius representandum aliquod mysterium v ad expel-
lendas demones morbos peccata venialia purganda, itq;
per modum integrationis, ut cū ecclesia benedicit palmas
agros et cal: reliquit enim Christus ecclesia potestate
ad istiusmodi beneficia minora, ut instituat signa quibq;
applicentur ipsius merita, si enim Synagoga Judaeorum
auctore marthaeo Coltheis quo addidit novu festum, quod
Deus non instituit, uti etiam longiore Iudith factum
est o debet minoris Conditionis ee. ecclesia, quin etiam
Apostoli ipsi auctoritate ista instituerunt novam Ceremoniam

Scilicet ut gentiles abstinere à sanguine et suffocato, quod
Legi Deus nusquam iusserat, nisi Judaeos, quorum lex per
mortem Christi abrogata erat.

Quares quoniam ex his Ceremonijs sint Sacramenta, et
quis eorum effectus.

Ad 1° eadem hoc versu Comprehenduntur, et fun-
dantur, ut plurimum in Jure Canonico.

Orans, vinculus, edens, Confessus dans benedicens.

Explicio. Dicitur 1°. orans, id est recitans orationem
dominicam huc reducitur unctio pectoris, et oratio in
ecclesia Esperata. ex 3^{ho} regu 4to. qui oravit in loco
isto.

Dicitur 2°. vinculus subintellige aqua bene-
dicta ad quod reducitur unctio Ceremonialis in regem.

Dicitur 3^{ho}. edens scilicet benedictum panem, quem
olim eulogias vocabant.

Dicitur 4to. Confessus sed generaliter.

Dicitur 5to. Dans id est elemosinam.

Dicitur 6to. benedicens episcopum v. Abbatem Specu-
lum. his additur usus talis benedicti, vini S. Joannis
herbarum benedictarum,igni Crucis, signi Crucis,
exorcismi.

Ad 2°. effectus horu Sacramentum. inter ceteros est
remittere venialia, ita habet Bradlio antiqua fideliu

Opus et decreta. —
Rideo 2tio. et si probabile sit, quod remittant peccata
venialia ex opere operato immediate, si homo sit dispo-
-situs, et sic ulatur, ut vult Bledesina, quod tamen
tantum mediale excitando nos ad actum attritionis aut
alium pium modum, ut vult S. Thomas sententia est
decreti piam. Formior vide Trilucium. —

Disputatio 2da. —

De Efficacia Sacramentorum. —

Explicita Institutione, et quidditate sacerdotum inquirimus
hoc loco virtutem eorum effectivam, de qua quaeritur
1mo. an sacra vere causant gratiam. 2do quomodo
illam causent physice, an moraliter, 3tio. qualem et
quantam gratiam causent. —

Sectio 1ma. —

Non sacramenta nova legis vere causant
gratiam et quomodo Physice, an moraliter?

Articulus 1mus. —

Non sacra nova legis vere et immediate
causant gratiam. —

Dico 1mo. Causant immediate gratiam. —

Primo 1mo. ex Scriptura, quia actorum 2do ait Petrus

poenitentiam agite et baptizetur unusquisque vestrum in
nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum
ubi aperte significatur baptismum valere ad peccata remittenda.
Joannis 3° dicitur nisi renatus fuerit ex aqua et spiritu
non potest introire in regnum Dei, ubi baptismus expresse
tribuitur vis regenerandi, quod est fit per infusionem
gratiae, et remissionem peccati.

Qua 2°. ex Concilio Tridentino ubi legione Rhina.
Canone. 6. 7. et 8. dicitur Contra haereticos nostri
temporis Sacra nostra continere, ferre et gratiam dare
et est solum ee signa excitationis fidei, ut volebant ha-
retici.

Ratio vero Celsionis à priori est divina ineluctabilis, quae
quidem nobis per revelationem innohuit, Congrua. verè
est, ut ^{fit} ~~fit~~ per soluto passionis Christi nichil certius effici
:cius et factius adhiberetur saluti nostrae remedium, alioquin
enim nullum inter novam et antiquam legem. discrimen
esset Contra Paulum in dola epistola ad Romanos
cuius locus est ostendere. eam differentiam, quod sicut
lex mosaica peccatum duxerat ostendebat, vires autem
observantibus non addebat. e contra lex evangelica abundante
gratiam per Christum suis Cultoribus subministrat.

Quæres imò. An Sacra nova legis sint Causæ princi- 243.
pales gratiæ, an verò instrumentales. —

R: Sæpe instrumentales. principalis verò Causa gratiæ efficiens est Deus, meritoria Christus ita omnes Catholici. Rão est, imò quia sacra Scriptura ubiq; sanctificationem nostram refert in Deum sive in Spiritum Sanctum tanquã in principalem auctorem, nec ò in merita Passionis Christi. —

Rão 2da quia Tridentinum Sessione. 6ta C. ultimo expresse docet baptismum esse instrumentalem nostræ sanctificationis Causam, alqui eadem est rão de reliquis sacramentis, ergo. —

Quæres 3da. quando Sacra gratiam habitivalem aut imò conferunt v. auget, an tunc simul etiam conferunt v. auget virtutes infusas et dona Spiritus Sancti?

R: Sæpe affirmativè. Servata tamen proportione ad ipsam gratiam, cum quã concomitantur infunduntur. —

Plur imò. ex Tridentino Sessione. 6ta C. ultimo, ubi de Justificatione docetur: per baptismum in ipsa inquit Justificatione cù remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipiunt homo per Jesum Christum, cui infunduntur fides et Charitas. cum his autem intelliguntur etiam infundi reliqua dona, de quibus ab initio dictum

Et dixerat Ciceron, ea ad justificationem Deique; quae, non
ibi dem addidit, est sola peccatorum remissio, sed et sancti-
ficatio et renovatio inferioris hominis, per voluntariam sus-
ceptionem gratiae et donorum.

Plur 2do. quia agens perfectum simul cu forma, producit
etiam ea, quae tanquam propriae formae ipsam
concomitantur, atque ita se habent virtutes infusae
dona spiritus sancti ad gratiam habituatam, ut adeo
videndum etiam videatur, haec sub nomine gratiae sancti-
ficantis comprehendere.

Plur 3tio. quia gratia eo fine datur, ut ea mediante, per
opera bona mereatur et consequatur vitam aeternam,
sed gratia est operativa per se ipsam sed per habitus
et virtutes infusas, quae sunt velut naturales potentiae,
quibus mediante gratia operatur: hos ergo habitus
supernaturales post primam infusionem augent sacramenta
cum augmento gratiae in eadem proportionem, quae intendunt gratiam
cum habitus infusi sunt propriae gratiae justificationis
omni autem operatio connaturaliter postulat proportio-
nari operatio, cuius est propria. pro quo

Nota. sicut diversa sacramenta gerunt gratiam ad diversos
fines et usus ita esse probabile. per diversa sacramenta alias
et alias virtutes magis augeri prout haec et illa magis

serviunt proprio usui v fini huius v illius sacrali.

Declaratur quia Communiter docetur, quod sacralia proles
gratiam habituales omnibus Communem Operant etiam
aliquam faciem actualem accomodatam ad proprium usum
et particularem finem cuiusq sacrali, quoniam et ideo funda-
mentalem appellant vq confirmatio ad Constantem profi-
tendam fidem. Eucharistia ad Constantem et serventer ac-
comodatam Deum et cal: alqui naturis rerum magis est
Spontaneum dicere, quod huiusmodi gratia si sit in prin-
cipio indiget et permanente quam quod solum operatur
in auxilio aliquo extrinseco Costato pro tempore et
loco, sic enim actus perfectiores dum nempe ab indigere
principio per se idoneo et inclinante ad illos eliciuntur,
quam dum potentia ab extrinseco solum excitatur, unde
et hoc unum est de fundamentis, de quibus doctores colli-
gunt cum gratia habituali simul infundi virtutes et dona
spiritus sancti, quod proinde etiam potest dici de gratia in
proprio sacramentali nempe per diversa sacralia alias et alias
virtutes magis augeri prout servitur magis proprio usibus, prae-
sertim cum in eo nullum occurrat incommodum non magis quam
in hoc, quod ex opere operantis interdum habitus unius virtutis
magis augetur quam habitus alterius virtutis vq quod

habitus Charitatis magis intendatur per actum Charitatis
quam habitus Fidei, et habitus Fidei per actum Fidei quam
per actum Fidei, et dem. et alia. quomodo enim per quemlibet
actum meritorium ipsa gratia sanctificans et Concorit
eandem habitus omnium virtutum augetur, o tamen omnes
idem aequaliter augetur, licet ~~interim~~ interim cum sola
aliqua proportione ad gratiam sanctificantem augetur.
Haec eruditus quidam Thomista in manu scriptis Cayeti
liber, quo an da sint suo loco dicitur. —

Articulus 20us. —

Non Sacra Causant gratiam physicam u
moraliter tantum. —

Hic Inquirimus, an Deus Creaturam elevet ad Cau-
sandam gratiam physicam u an moraliter tantum Sacra
Causent gratiam. —

Ima Sententia est, Sacra Causare gratiam physicam
o per meram extrinsecam elevationem, sed per aliquam in-
trinsecam qualitatem transcendentem supernaturalem, haben-
tem naturalem proportionem cum gratia tanquam cum effectu
cuius sit Causa instrumentalis, ita tamen ut cum illa qua-
litate etiam immediata influat virtus Sacra, sicut cum
lumine gloria influit intellectus in visionem Dei, et cum
habitu in actum Fidei ita dicat. dicitur da dubio glo.

2da sententia est, sacra causare physice gratiam per potentiam obedientialem extrinseci elevaram, ita Suarez Bellarminus, Panes, Saly.

3tia sententia est, et docet sacra tantum causare moraliter gratiam, quoad suam substantiam ita Canus, Ledesma, Molina, Vasquez, Coninch, Lugo, Abriaca, Haunoldus Comptonus, Rhodes, et recessiores communiter.

Dico 1mo. o datur qualitas hujusmodi elevans intrinseci, et influens physice in gratiam.

Ratio est 1mo. virtus causaliva gratia est de essentia sacrali, et istius qua datur constitutiva. Constat ex definitione sacrali, quod sit signu practicum, aliqui si daretur hac qualitas o esset constitutiva sacrali, ergo virtus sacrali o consistit in huiusmodi qualitate.

2do mi: 1mo ex sacra Eucharistia, quod est sacra permanentis, adversarij vero ponunt qualitate transiente et qua cum actu existat, quando gratia producit, unde quando sacra est validum et informe. o ponitur talis qualitas.

Abinc 2do mi: quia sacrum validum et informe est completum sacrum et tamen o constitutum per hanc qualitate, ergo hac qualitas o est pars constitutiva sacrali.

Ratio est 2do. quia ut saltem adversarij deus potest supplere causam huius qualitate per concursum extrinsecum, aliqui

in illo casu epel lotu sacrali, Deus autem o potest suplere
partem Constitutiva illius rei, ergo —
Rao 2°. hanc qualitas unice. aperitur a suis authoribus, quia
putant eam esse necessariam, ut Constatatur dignitati labora
in Cavenda gratia obui ad hoc e est necessaria, ergo nec
aperenda. —

Plur mi: si hanc qualitas daretur ideo daretur, quia epel
debita sacrali ratione dignitatis, ergo sacrala exigent illa
propter suam dignitatem, ergo ut sic epent causa illius qua
ilitatis, ergo si sacerdotu dignitati satis cultum est, si di
icatur, quod Cavent hanc dignitatem o per phyzicu influentum
Id per so lam exigentiam illius, pari modo satis cultum
erit, si dicatur quod ipsam gratiam sanctificantem Cavent
per exigentiam illius absq Superaddita qualitate phyzice
influyente. —

Dico 2°. sacrala o elevantur phyzice, ut caliditate
Concursum ad producendam gratiam id est o influunt phyz
ifica in productionem gratia.

Plur amo. ex res. ratione. potentia obedientialis. Cuius libet
ad quod libet in qua authores opposita sententia plurimum
se fundant, quam legono ex philosophia. —

Plur 2°. profundendo a possibilitate potentia obedientialis
perfecta ex fundamento generali, quod miracula o sint

46.
asperenda sine necessitate elurgente. Causa, nulla autem
est ugens necessitas asperendi sacra assumi, et elevari ad
producendam. physicam gratiam, quae ex natura sua exigit
à Deo solo produci, ergo. dicitur. cum hic Concurfus physicus
difficilis sit o est, cum eum de facto hic intercedere quis operat,
nec enim res fidei sine urgente aliqua necessitate debent
difficiliores reddere. sed Cassu quam possumus facilissimas
ut et à rudibus et infidelibus Commotus respiciantur.

Plur alio. o omnes quales sacra ut sole. successivè exis-
tentes possunt physicè influere, sed tantum ultimam terminationem,
aliqui sic solum sacrum potius dicitur moraliter influere,
cum solum reliquum o nisi moraliter concurrat, o enim
illud quod præterit componit unum ens physicum et per se cum
ultima syllaba.

Plur glo. quia Causa physica gratia est superflua
in sacra ergo.

Plur adens. in sacra requiritur Concurfus longior moralis sufficiens
ad infallibiliter movendum Deum ad gratiam eorum inducendam
producendam, ut patenter adversarij, ergo superflua est omnis
Concurfus physicus. quod vero longior sit Concurfus moralis
sufficiens.

Plur sicut enim sacra signa quaedam. ad quorum positionem
obligat se Deus ad gratiam suscipienti infallibiliter gerendam

ergo o est cum alium ijs causam assignemus.
Dicit scilicet ad dignitatem et perfectionem nostrorum sacerdotum
ut o moraliter tantum, sed etiam physice gratiam conferant.
R: ex eo quod possit gratiam physice producere sufficienter
salvari eorum perfectionem, perfectio enim arguitur ex vi
et potentia aliquid producendi o ex facto, si enim res quapiam
possit aliquid prestare o est minus perfecta quod illud o moraliter
operetur tamen si o possit. sic in tractatu de incarnatione di-
cimus nihil detrahil valori operum Christi, quod de facto
o meruerit in actu xpo, immo necesse ad que in actu
imo erat insufficientia, arguitur tamen in ijs imperfec-
tionem si mereri premia illa o possit. si vero velit argui
aliquam perfectionem ex actuali collatione gratie suffi-
cienter hanc saluator in causatione morali sicut derogat
passioni Christi, quod o fuerit causa physica justificationis,
sed solum causa moralis.

Nota Physice Causare gratiam, est influere in gratiam
ita ut in influxus veris gratia accipiat esse.
Moraliter Causare o est influere in effectum per ullam actionem
sed tantum movere causam efficientem ut illa producat
gratiam.

Dico 3tio. Pluribus est sententia. sacrala o physice sed
solum moraliter Causare gratiam.
Plurimo. quia o est necesse tribui sacrali vim illam.

217.
produccendi physice gratiam quod sic probo. Primo ideo sacra
dicuntur sacra iusta ad effectum producere physice gratia
quia debent esse vera causa gratia et sufficienter distingui
a veteribus sacris, sed licet moraliter solum agant, erunt
vera causa gratia, et sufficienter distinguuntur a veteribus
sacris, ergo o. ut necesse dicere illa esse causas physicas.
Plur mis nam sacra hunc erunt vera causa gratia
ad distinguuntur sufficienter a veteribus sacris, quando
tam proprie causant gratiam, quam Christi merita, quoniam
sunt instrumenta, illam causant, sed si moraliter tantum agant
poterunt tam proprie causare gratiam, quam illa causant
Christi merita, quoniam o. agunt mis. moraliter, ergo licet sacra
moraliter solum agant poterunt tamen proprie causare gratia
ex opere operato et distingui a veteribus sacris.
firmatur quia causa moralis ista vera causa est ut magis
ei boni tribuatur effectus, quam causa physice, nam
dominus qui praecipit servo ut occidat inimicum magis cen-
setur causasse mortem, quam servus, ergo sacra nostra
licet physice o. agant vera tamen erunt causa.
Plur rdo. Certum est sacra boni solum moraliter agere,
ut cum matrimonium per vocacionem celebratur et cum
cognitione dei futuro, cum dogmatibus fidei suscipiuntur, amato

obice reviviscit, sed tunc veri et proprie causant gratiam ex-
quire operato, ac distinguuntur a verberibus sacrali, ergo hoc
eo modo sensus agant distinguuntur tamen veri, et causantur
Plur. 2°. quia 1°. et 2°. et 3°. quando dicunt sacraliter causare
gratiam eodem modo videntur loqui de verbis ac de materia
et vice versa, sed si sacraliter physice. Causant gratiam
eiusmodi locutiones in sensu physice vix possunt
verificari, ergo o sunt locuti nisi de Causatione morali.
Plur. 3°. moraliter est impossibile, ut in eodem instanti
tempore determinetur simul et actio exterior, et verba, ergo
o potest nisi in aliquo casu valde accidentali physice. Cau-
sare gratiam verba et res, quae sunt duae partes essentialis
et ordinariè o proferuntur, quazque si iuxta mentem 1°.
2°. 3°. tam res quam verba. gratiam Causant, et hoc
simul ordinariè o existant ubi o existunt, 1°. 2°. 3°. Causas
necessariò intelligendi sunt de Causatione morali. —
1°. 2°. 3°. Causalitas moralis sacraliter instrumentalis
tantum est, et Commodius revocatur ad meritoriam, quam
ad imperatoriam. una pars habetur ex Didacchino Lepione.
1°. 2°. 3°. ubi enumerans Causas iustificatio-
nis dicit principalem et primariarum esse Deum
meritoriam. Christum, instrumentalem sacraliter. —
Hac est. quia sicut in Causis physice ista dicitur principalis

43.
in cuius virtute altera effectum producit. ista instrumentalis
qua à principali adiuvatur sic in Causis moralibus, ista
dicitur principalis, quae movet agens ad operandum per se
ipsam, ista instrumentalis, cuius interveniunt Causa prin-
cipalis movet agens, sicut rex per legatos pacem alteri
Regi suadens, Causa est moralis principalis ipsius patris
legati autem sunt Causa instrumentales, sed Deus movetur
à Christi meritis interveniunt Sacerdotum, quae tanquam
vasa sacra continent Christi merita, ergo Sacerdotes
Causa instrumentales.

Ida pars operum Causalitatem istam moralem Sacerdotum
revocari debet ad meritoriam.

Plur quia Cum Causa moralis alia moveat agens per
imperium aliam per suasionem, alia per imprecationem alia
per meritum et premium exhibitum, Certum est hoc loco
inutilem esse Causalitatem per imperium, et suasionem
imprecationem, atque Cum Vasquez tribuit Sacerdoti meritum:
quia Impletio est videtur fundata in Jure postulantis, sed
in liberalitate istius à quo postulat: sed in Sacerdotibus ex qua
Justitia datur gratia ipsa translata Christi in ^{nos} merita:
ergo est instrumentalis, quae ut sic est instrumentalis omnimodam
Certitudinem et infallibilitatem qualem habent Sacerdotes.
Revocatur itaque tota haec Causalitas moralis ad meritoriam

Causam, quia merita o Causant nisi meritorie, sacra ut
dicit o Causant nisi applicando merita Christi, ergo Causant
meritorie, id est propter eodem modo, quo emalor exhibitis
prelio inducit venditorem ad mercium traditionem.
Dico s^o. Causam sacrorum moralium ita habilita
ex parte Coniuncti, ideo nimirum sacra Causant merita
gratiam, quia ex Christi voluntate et dei acceptatione,
merita Christi ita sacra annexa sunt, ut quibus hanc
applicatur eisdem applicetur aliqua portio meritorum Christi,
qua Ius ad gratiam acquirant ac si per se essent eadem
promeriti. unde sacra non tam debent comparari Chi-
-rogatio, quam bursa plena pecunia, que datur alicui
ut se redimat aut sibi necessaria comparet, quia sacra
moraliter obiecta pretium nostre redemptionis, et Iustitiae,
sunt quippe sacra. hac in re similia decreto summi
Cecily alicuius regis, quod ipse ex facto obligatur exequi,
sicut tale decretum efficaciter movet regem, habetque vim
applicandi eius voluntatem et potentiam ad aliquem effectum,
ita sacra rationes meritorum Christi ex facto cum
Patre imo habet vim obligandi virtutem divinam ad
producendum effectum, ad quem sunt instituta, ita Coniuncti
Contra quem.
Dico. Cum tria deo nostra sacra videntur dici bursa

49.

Plena meritis Christi, quia ex ipsius Christi meritis non
velut Deus ad dandam gratiam in sacris, aliquid posita.
Circumcisione movebatur Deus ex meritis Christi ad danda
gratiam ergo etiam antiqua sacra fuerunt plena me-
ritis Christi, ergo Causerunt gratiam.

R: Sacra non merita Christi annexa ee, o vero
Circumcisioni aut alijs antiquis, quod, inde patet, quia
Apostolus ita, o nostra, vocat genera elementa, et Calixtus
Florentinus negat antiqua Caussa gratiam, nostra confir-
mat Caussa.

Quares quomodo actiones sacerdotum nostrorum sint actiones
Christi et formaliter dignificentur a voluntate Christi
pro questionis resolutione.

Nota 1°. actionem externam formaliter et denominari
et esse meritoria ab actione interna, a qua procedit
v. imperatur, et quasi informatur unum. Constituit ita
Jejunium vere dignum est mercede aeterna, si procedat
a voluntate supernaturali, et gratia habituali, quae duo ex-
ternum adum quasi informant et ornant, ut Deo placeat.

Nota 2°. actionem deputati conferri in prudenti estimatione
actionem deputantis, ac fieri tantumdem valore, ita suffragia
in electionibus per procuratores tantumdem valent ac suffragia
pales legitime, matrimonium per procuratores tantumdem est,

ac si fuerit immediatè Contractum.

¶ Dixi ferè tardum esse, quia hoc ipso, quod rex in
Regna aliquid praestet, actio singulariter clarè est, hauritq;
à persona regia singularem valorem.

Nota 3°. ministros sacerdotum à Christo Chilulos esse
tanquam sui vicarios apparet clarè in Operatione:
nomine enim Christi dicitur hoc est Corpus meum.
Item apparet in penitentiis, Cum minister inquit, ego te
absolvo homo enim auctoritatem dimittendi, peccata
non habet nisi potestate delegata.

Nota 4°. In lege antiqua ministros sacerdotum non
potuisse esse vicarios Dei, ut Deus est, abstractendo à
Deo homine, alias Deus Constituisset, qui se suo
nomine Coluissent, et sic Deus Coluisset se ipsum.
¶ Item ergo actiones Sacerdotum ut honoris, scilicet Cultus
Dei externus, non potuerunt fieri ab hominibus ut vias
Dei gerentibus: nullus enim rex dedit legatos, qui nomine
sub regem ipsum Colant.

Nota 5°. Christum non fuisse antiquae legis sacerdotem
idem caret fundamento, et Contrarium docet Apostolus
Hebraeorum Rhino dicens in lege antiqua multos fuisse

50.
Sacerdotes, deinde quod prohiberentur jurmanere. Jesus
autem eo quod maneat in altari Sacerdotum habet Sacerdotium.
hic non talis.

Ad eo ad questionem actiones Sacramentorum nostrorum, quia
sunt actiones Christi moraliter ab ipso per ministros ex
eritate, dignificari formaliter à voluntate Christi, quae est
infiniti valoris et ab illa reddi Sacramenta nostra moraliter
condigna, et infinitè maiora, ad modum quo passio ex
terna ipsius, et ceterae actiones imperatae à voluntate interna
habuerunt infinitum valorem, atq. ex valore illo Sacramenta
nostra sunt. Causa moralis est antiqua, neq. enim haec acti
ones Christi fuerunt.

Bonaes 2do. quod sit discrimen inter Causam moralem,
et Conditionem?

Homines mandati seruo, et quosvis audierit Cantantem galli,
vel eum synnam; in hoc Casu Cantus galli est Conditio,
imperium homini est Causa moralis — queritur in quo
Consistat ratio Causae moralis, eiusq. differentia à mera Conditione.

Resolutio serviet ad ostendendum nihil derogari ecclesiasticis
Sacramentis si illis denegetur ratio Causae physicae, et tribuatur
ratio Causae moralis.

Et: ex illis rebus, quae obiectivè movent aliquam Causam
ad aliquid physice efficiendum datur discrimen in modo ^{movendi} ~~efficiendi~~
propter quod unus vocatur Causa, alterum Conditio; illud

vocalur causa moralis, quod operantem movet alius digni-
tatis et excellentiae, in quam fertur, et a qua quodammodo exalta-
tur affectus causa illius, quae movetur ad physicè operantem;
illud vero est mera conditio, quae movet ratione huiusmodi
dignitatis, et excellentiae in se reposita, sed ut coniunctum cum
alio latem dignitatem habente, et exigente, ut movere, nisi
quando illud alterum sibi coniunctum habet; quando ergo
in aliquo casu utrumque intervenit, quod est semper contingit,
nempe causa moralis et conditio tunc licet neutrum sine
altero moveret hoc tamen est discrimen, quod id quod est
causa moralis ideo movet, ut coniunctum cum altero,
quia potest non movere nisi ut coniunctum, et ex defectu
virtutis, sed quia non vult movere nisi ut coniunctum;
contra alterum, quod est conditio, ideo potest non potest
movere sine altero, quod causam dicimus, quia causa
potest non movere, nisi habeat coniunctam talem con-
ditionem, adeoque hanc suam vim movendi mutuatur
a causa, hinc redditur quae Cur Carolus galli sit mera
conditio, quando movet ad hancam ethno-synam, volun-
tas autem domini sit causa moralis, nam in voluntate
residet dignitas excelsa et imbecilis servum; quia vis
voluntas homini datus ut velit a servo attendi, nisi moralis

gaudens, hinc est quod sine gaudens o moveat, quod
 signum est virtutem movendi
 nunc ad rem applicando regulam Sacrae nova legis a
 rebil, et haec Sacra. recte dici Causas morales dicunt
 enim in se excellentiam movendo Deum ad producenda
 gratia, ut sole. actiones Christi instituta à Christo, et
 à ministris Christi exercenda nomine ipsius Christi,
 et quidem in hunc finem, ut gratia obtineatur, adeoq;
 dignificatus ab ipsa institutione Christi et merito, unde
 dicuntur à sanctis Patribus esse plena sanguine Christi
 Obiicit Amo. sanctum Thomam, quem adversarij acriter
 contendunt asserere physicam Causabilitatem Sacra-
 R: s. Thoma sententiam esse, quod Sacra solum Causat
 moraliter, quod ostenditur, Amo ex questione. C. articulo
 4to ad primum ubi ait, eo modo Sacra concurrere ad
 gratiam, quo voce hominis concurrat ad actum intellectus
 inaudiente producendum. Certum autem est vocem ad actu
 actum o concurrere physicè. eum producendo cum
 sit quid spirituale, vox autem materiale aliquid, deinde
 vox o movet nisi ut significativa, significatio autem o
 est quid physicum sed morale nempe in officio hominum

ac proinde o potest quidem physice, producere, deinde
R. p. dicitur adfert exemplum medicina, et dicit Sacrala o Causa
gratiam
sicut medicina Causa sanantem, atque medicina
hanc Causa physice, ergo Sacrala o Causa sanabile
physice, ergo moraliter.

Obiicit 2do. ergo eodem modo ignis v. g. erit Causa morali
Calificationis, quod est absurdum.

R. nego Sequelam, quia ignis est physice. Connexus cum
Calificatione, atq. ideo determinat omnipotentiam Dei
ad Concurrendum, sed Sacrala. cum gratia naturalem o
habent Connexionem, ad eaq. minus Deum debent movere.
Sed ipsa vero voluntate generali Dei Concurrendi cum
Causis 2dis Connaturaliter independentes à nova voluntate
ipsius Dei sequitur Calificatio.

Obiicit 3tio. Deus est principalis Causa gratia, Sacrala
sunt Causa instrumentales iuxta Cetera et Ceteros ergo
cu Deus physice producat gratiam, etiam Sacrala, ut
instrumenta. Dei physice eandem producant, quomodo enim
Causa principali physice respondere. poterit Causa instru-
mentalis moralis.

R. nego Sequela. Sacrala danet si moraliter solum agant

Sunt tamen vere instrumenta Dei, qui e Causa physica
quia sunt instrumenta et remedia per qua Deus movetur,
ad Causant per se ipsum gratiam imediale. — 2do.
quia sunt instrumenta, qua instituit Deus et nobis Deo
ut per ea Justificemur; postulat autem Causa physice.
agens dicere, agere, ut instrumentu morale, quod se
o vult applicare ad agendum physice, nisi ab eo move-
atur.

Obiicis 1lo. Homo generans e dicitur Causa ani-
mae rationalis etiam p^{at} illius Causa moraliter, qua
Deus Deus ad exigentiam dispositionu, quas homo Cau-
sat producit animam.

R: hominem in nullo sensu ee Causam anime rati-
nalis, o physice, quia tantum producit dispositiones;
o morali, quia nec p^{at} illis nec imperio ^{hoc} persuasione
nec meritis Deum movet determinat. Quidam tantum
Deum reductive determinat in genere, iura dispositionis.

Obiicis 2lo. Sacra scriptura Patres veteres affirmant
sacra Genere gratiam animam abluere, auferre, peccata
regenerare credentes Deo, unire nos Christo, ergo Con-
cedenda est sacralis Causalitas physica.

R: nego sequelam. Patres enim sicut in alijs locutionibus

ita etiam in ijs, quae de sacris affirmant intelligendi sunt
de causalitate. Causa moralis, quae etiam vera est Causa
et simpliciter et nominal aliquem agentem in sensu moralis
omnium hominum, sic rex regum. Vt David fuit vera Causa
homicidij Iuris, esto manus sua eum occidaverit.

Obiicies 6to. Sancti Patres Dei omnipotentiam inde
excolunt, quod per tam viles creaturas Iustificationis
nostrae opus efficiat.

Ad: omnipotentiam Dei in hac Iustificatione nihilomi-
nus mirabiliter elucere, esto Sacra et animal ad phy-
sicam gratiae productionem, quod homines inducat ut
credat per verba et ablutionem materialem Ipsi
gratiam, et deinde quod ita suaviter inducat ad Pietate
et Iustitiam.

Ad: de Rhodos. Supplicii ad habere omnipotentiam Dei
et lucentem in sacris eo quod voluerit nos per illa ^{in Iustitia}
elementa infallibiliter adijci gratiam, et illis quodammodo
subiicere omnipotentiam.

Obiicies 7imo. si Sacra novae legis moraliter solum
agunt, ergo viles nostrae et vetera Sacra etiam efficiunt.
Respondeo. et poterat Ipsi gratia pariter in reme-
dio legis naturae et Circumcisione, quin gratia ab ijs Cau-
saretur moraliter et, ac a nostris, sed in illis gratia pariter

53.

Dabatur ergo illa et causabant gratiam moraliter ac nostra
illud debet dici causa moralis gratia. inquit Deus mo-
-velut ad dandam gratiam, sed per Circumcisionem et remedia
legis naturae Deus movebatur ad dandam gratiam.
et ac movebatur nunc per Baptismum, ergo Circumcisio et
remedium legis naturae causabant et gratiam moraliter ac
nostra.

Plurimi: per illud Deus movebatur ad dandam gratiam,
quo posito infallibiliter dat gratiam intuitu meritorum.
Christi, ideo enim tantum nunc sacra. Deum movent, quia
posita ea sacra actione. induit gratiam intuitu
meritorum Christi, ergo per illa Deus movebatur, ergo
apparet dignitas. pro solutione. huius objectionis resp.
scandum est in memoriam disuimen causam moralem
et inter et Conditionem.

R: igitur sacra vetera non fuisse ulla modo causas
moralis gratia pariter datur, quia dabatur quidem gratia
in illis, sed non per illa: nostra sacra non sunt solum Con-
-ditiones sed vere Causae, quia per illa et in illis datur gratia
ostendere ergo debemus sacra nostra vim habere movendi
Deum per se ipsa tanquam instrumenta et virtutes merito-
-rum Christi. antiqua vero nullo modo per se ipsa movent
Deum, sed sola merita Christi. hoc autem.

Plur quia sacra nova, vere movent Deum. si speciali
quodam modo continent Christi merita, quae o continebant
vetera; continent autem quod

Plur. quia. Continere merita Christi nihil aliud est, quam
acceptari a Deo tanquam dignificata ex meritis Christi
sacra nova eo modo acceptantur a Deo, quia ex institutione
Dei habent in se dignitatem qualem ipsae actiones Christi
sacrales habent, alioquin o esset causa gratis; ergo sacra
nova includunt merita Christi; antiqua o, quia o accepta
bantur ut eo modo dignificata, sed illis ipsius Deus
movebatur, ut per Christi merita in se spectata. daret
gratiam parulis. Comparantur ergo sacra vetera
Cum gallicantu; vestra vero se habent, sicut volubas
Dei parvulis elemosynam: tenent enim ea ipsum locum
Christi et meritorum eius.

Confirmatur quia nostra sunt actiones Christi sic mirum
o est quod moveant Dei merita Christi, hic enim est
qui legitur, ut referit Augustinus loquitur, sicut si
diceret rex galus victorias filij mei volo ut quolibet
alio facta in eam memoriam mereatur premium mille
florenorum, tunc ut pides Commemoratio victoriarum
o est digna tanto premio, sed ex acceptatione. regis continent

victorias filij regis, et propter illas regem movet ad danda
premium. hinc in forma. 54.

Deo ad argumentum negando inam maiorem illam si da
batur gratia in veteribus sacralis dabantur et illa ut bayas
morales, quia, cum o moverent Deum, o habebant
Causa libalem ultimam moralem. ad Gratulationem negatur
etiam illa maior per illud Deo movetur ad danda gratia,
quo ipso dat gratiam intuitu meritorum Christi; hoc enim
e aliud quam ee. puram Gratulationem, neq idco tantum mo
veri dicitur a nostris, sed quia sacralia ista nostra ex accoglacione
Dei habent istam dignitatem meritoru Christi.

Obiicis Mauro. qui ut lege veteri admittuntur sacralia
operabantur saltem nomine Synagoga, qua erat in gratia,
ergo et illa sacralia habuerunt dignitatem ad gratiam.

R: n: Chiam. dum quia purus homo o meretur alteri
gratiam de Digno nam eas meritoria uni hominis sola
impenditur in promerenda gratia ipsi operanti. dum quia
purus homo o potest mereri alteri de Digno remissione
peccati mortalis v venialis: humana enim volitiones
leges sunt in ordine inferiore, quam Dei offensa, hinc
etiam sacralia nomine Synagoga humana fuerunt facta, tamen
o fuerunt Digna gratia. deniq eto omnes Synagoga.

fuisse in mortali, sacra tamen scelera gratiam culpae
et iure conditiones, ergo iustitia hanc habet
per accidens.

Obiicit quod actio sacrata potest esse mala, si fiat
sine debitis conditionibus aut malo fine, ergo non est
actio Christi.

R: d: antea potest esse mala ut est Christi nego. ut est
ministrum cor: ita etiam lapsio Christi, quae inferretur
a Iohanne mala erat, ut pro ut Christi sancti prima:

Actio quia actio externa, cum non habeat à se bonitatem
aut malitiam, sed per denominationem extrinsecam ab actu
voluntatis à quo imperatur ut dictum est in actibus humanis,
potest diversarum respectu esse bona et mala, quia ab uno
imperatur per actum bonum, per alterum malum.

Obiicit iomō. Christus de facto non est in statu merendi
ergo potest per sacra tanquam per actionem gratiam
de facto non mereri.

R: nego etiam. quia ut nunc dicatur mereri sufficit quod
sicut in statu merendi; cum instituit sacra et mysticos
designavit sicut qui famulo imperavit dare elemosinam
terro, cum illa datur, dormiat Dominus, nihilominus mere-
tur.

Inclabris: Doctrina o procedit de Confirmatione, ordine,
poenitentia, ut hae sunt inclabris post resurrectionem. —
R: Probabiliter Christum fuisse Regem meriti usq
ad ascensionem, neq viam determinate in ara Crucis in
ordine ad meritum. —

Obiiciens 11mo. sicut actio sacrali exterior legitur voluntate
Christi intendam, sic Circumcisio locutionem Lei verbali
se daturu gratia, ergo sicut actio nostri sacrali accipit dignitate
ad gratiam, a voluntate, sic Circumcisio a locutione. —

Obiiciens 12mo. sic sacra erunt causa multipliciter sicut officio
Christi. R: dignitas est, quia Ratio Physica a Christo
Domino, actiones autem ha o procedunt physice a Christo ergo
eas opumit tanquam sua instrumenta, et facit moraliter suas
causas rda. —

De Sacramentorum effectu.
Terminus sive effectus sacralis res, eadem quae est, gratia
nimirum sacralis et Character, de hoc utroq hoc loco
agebatur deinde subnectemus, quando sacrum causa gratia
si subordinatur cu obice. —

Gratia sacralis dicitur, quae fertur per sacram, gratia o
sacralis, quae fertur extra sacram, per actus meritorios,
illa prior dicitur fieri ex opere operato, posterior ex
opere operantis. — Articulus 11mo. —

Quid qualis et quanta sit gratia sacralis. —
Primi sensus est. an gratia sacralis differat ab ea,

quae pro uisus extra secula, potest autem differre. & specific
si essentialiter ab ea differat, & individualiter si essentialiter
quidem ac substantialiter sed tamen materialiter tantum
differat, eo modo quo differunt Circulus aureus et ferreus
& Connotative, si una Coniunctum aliquod habeat, quod
alteri Coniunctum est. —

Dico 1mo. Sacra omnia ferunt gratiam habitualem
per quam homo sanctificatur et ius acquirit ad auxilia
specialia gratia fini sanctorum Sacrorum.

Ratio est, quia si omnia Sacra non producerent nisi gratia
eandem frustra inlicita esset plura Sacra, cum nullus
effectus prodiret ab uno, qui non prodiret a quo libet, deinde
Sacra singula primum finem habent ad quem per illa
ordinatur homo, nam per Baptisma renasci dicitur, et gratia
homini per Christum renata vitam sanctam includere.
per Confirmationem vires accipit, quibus tempore persecutionis
constans in fide perseveret et sic de ceteris, sed hunc
finem Sacra obtinere non possunt, nisi tribuendo. Ius ad
auxilia specialia, ergo Sacra ferunt sanctitatem et
ius illud.

Dico 2do. Gratia Sacralis non differat essentialiter aut
essentialiter ab alia quavis habituali gratia sed extrinsece
solum et Connotative.
Ratio huiusmodi est. quia Coniunctum ut dixi habet ius illud

56.
faciale, quod est secundum alteri cuiuslibet gratia, et hoc
sufficit, ut gratia illa consolative differat ab altera gratia;
nam hoc distinctio gratiarum proprius est extrinseca significat
enim tantum duos esse effectus sacrali, unus est gratia habi-
tuale Communis omnibus sacralis. unus est Jus ad auxilia
de proprio suo dante, quod est effectus intuitu gratia et sacrali;
tempore suo suscepti.

Obiectio 1ma. Gratia sacramentalis exigit specialiter
habere Jus faciale, gratia sacramentalis est exigit, ergo
generalis gratia differunt specialiter.

R: n: maius hoc enim Jus est exigitur a gratia, sed a sacrali
cuius intuitu illud datur.

Inlabis. Homo debet aliquid intrinsece habere, ut cuius
habeat Jus ad auxilia, quia alias daretur Jus illud, ratione
extrinsece scilicet divina ordinationis, quod est videtur dicendum
sicut etiam gloria datur ratione alicuius intrinsece illa est
auxilia.

R: argumentum a gloria ad hoc auxilia nullum est, gratia
enim. Quia omnes tenent est gloria est auxiliorum, si
qui tamen Constantes lucri vellet gratiam sacramentali
ut dalem exigitive est ab intrinseco donorum, et virtutum
inseparabilium ac specialium auxiliorum, gratiam vero sacramen-
talem exigitive est tantum donorum et virtutum, forsitan est

ad eo efficaciter possit assignari nisi ab extrinseco, nempe
si ex sola Dei ordinatione. o autem ab ipsa gratia exi-
gitiva illorum auxiliorum datur illud Jus, gratia meriti per
accidens se habet ad operationes effectivas, in illa auxilia
quod videtur minus convenienter, quia communiter dicitur
gratiam sacramentalem, sufficere hominem in ordine ad
operationes quas sibi sacerdotum, unde etiam ait
Thomae gratiam sacerdotum stabiliter posse dici, aliquo
modo radicem illius Juris, o recipi secundum capitalem
gratiam, ad pro ut producat a tali sacerdote, unde fit
ut qui suscipit sacramentum cum obice, sicut o recipit
gratiam, sic etiam o recipiat Jus ad auxilia quod
tamen dicitur auctor incertum pulat.

Corro ne hoc sacratu videatur habere vim probandi
gratiam sacramentalem intrinsece differere a o sacramentali
responderi potest omnes gratias ita constitutas esse
ut sint radices Juris illius si producantur per sacerdotem
o sint si o producantur nisi ratione operum meritorum,
sicut etiam Philosophi qui dicuntur gradus intentionis esse
homogeneos sequentes dicunt multum gradum esse essentialiter
similem unum ad unum. est si dicitur o tali loco producat
exigit absentiam aliorum graduum contrariorum, et

57.
Præfatione plures gradus ante se, ita si peccatus loco
octavo sit passio ignis, si loco 9to sit tantum dignitas.
Sicut dicitur. ex. Thomæ qui. 62. articulo 2do videtur
illud speciale esse superfluum, ergo o. Fortis per.
sacra. —

Etur autem. per gratiam virtutum, et donorum perficitur
sufficiens anima, et quando ad spiritum. animæ et
quantum ad potentias eius, ergo illud Jus est superfluum.
R: quod gratia virtutum et donorum sufficiens perficit
spiritum et potentiam animæ, quantum ad generalem ordi-
-nationem actuum, sed quantum ad quosdam effectus
speciales auxilia sacramentalia, necessaria sunt. —

Buores s. quales sit gratia sacramentalis?
Sensus questionis est, an sacramenta producant s. gratiam, an 2da
gratiam. — vocatur autem s. gratia, que producitur
in homine habente peccatum mortale. 2da vocatur
augmentum gratiæ productum in eo, qui iam ante habe-
bat s. gratiam, pro resolutione questionis.

Nota s. sacramenta mortuorum baptis. videlicet et poenit-
-entiam per se s. et directè producere s. gratiam,
quia per se s. instituta sunt ad peccatum tollendum et
reddendum animæ vitam, quod etiam ex parte venit extre-
ma unctioni, quo tamen o. obstante videtur certum,

Sacra modorum posse producere. Nam gratiam in Caelo
Cognoscitur, quia quoties tale sacramentum suscipitur sine obice gratia
Confert solum effectum, sed Carentia peccati est obice.
gratia, ergo quoties baptismus v. poenitentia suscipiuntur
ab eo, qui peccato caret, conferunt gratiam. —

Nota 2°. Sacra vivorum, per se primo ac directe non conferunt
imam gratiam, sed etiam peccatum, quia ex prima institutione
Dei ordinantur ad expebandum peccatum, et reddendam
vitam. v.g. Eucharistia, instituta est primario per modum
cibi, qui mortuo nihil prodest, viventem autem nutrit. —
Quodam igitur difficultatis hoc loco est. An sacra
vivorum saltem per accidens, et indirecte producere possint
imam gratiam. —

R: Obstat. Sacra vivorum per accidens aliquando pro-
ducere possunt imam gratiam. —

Rao. quia sacra semper producunt gratiam necessario,
quoties suscipiens nullum ponit obicem gratia: Sed qui in
peccato accedit ad Eucharistiam v.g. scilicet se nullum
habere peccatum, et omittit tamen atteri de omnibus
peccatis, iste certe non videtur ponere obicem gratia, ergo
recipit gratiam. —

Obicitur imo. Dico recipere dicitur gratiam, iste, qui recipit
Eucharistiam, et atteritur, cum sciat se Conteri, quia non

ponit obicem, ergo similiter recipit gratiam, qui attritus 58.
saltem naturaliter, putans se attriti supernaturaliter, v.
qui omnino incurabiliter committeret attritionem, nam nec
ille obicem ponit. —

Etur: Ideo ille, qui putat se esse attritum, cum o sit
nisi attritus o ponit obicem, quia facit, quod putat sibi
incumbere, ut faciat, neq. ullam committit peccatum,
sed qui solum naturalem habet attritionem putans se
habere supernaturalem facit quoq. quod putat sibi in-
cumbere, ut faciat, ergo ille o ponit obicem. —

R: nego Primum inter eum, qui attritus naturaliter,
et eum, qui supernaturaliter, quia licet attritio super-
naturalis cum sacramento sufficienter removel obicem gratiae,
ut apparet in attrito, qui baptizatur aut Confiteatur,
attritio autem naturalis nunquam removel, hinc o e
mirum, quod cum illa o recipiatur effectus sacra-
menti naturalis enim adus ad supernaturalem gratiam nulla est proportio.
Obiicies 2do. Sacra o possunt agere contra finem,
propter quem sunt instituta, sed finis Sacramenti est
nutrire, Confirmationis est robur adere, et al. quae su-
perant vitam, ergo illam o operant, sed augent tantum. —

R: d: mi: finis Sacramenti est nutrire et al. marig v.
per se con. rarius nego. —
Obiicies 3tio. Sacra o causant gratiam, nisi ad qua-

Causandam insitula sunt, & primario sed sacralia vivorum
o sunt insitula ad causandam primam gratiam, ergo nec causant.
R: d: mai: sacralia o causant gratiam nisi ad quam causan-
dam insitula sunt & primario per se in rario con: n: r:
ad quam causandam insitula sunt imario nego. Causant
enim per se gratiam, ad quam imario sunt insitula, causant
per accedens istam, ad quam insitula sunt rario, o enim
sequitur, quod si rario insitula sunt ad primam gratia
producendam, per se istam producant: hoc enim abs-
olute negatur, alias sacralia mortuorum producerent
primario rdam gratiam.

Quares rdo. quanta sit gratia sacramentalis. —
duplex potest esse ratio, videlicet utrum diversa sacralia inae-
qualem gratiam producant in subiectis eodem modo dicitur
rdo. utrum idem sacramentum in subiectis inaequaliter di-
spofit gratiam aequali efficiat.

R: imo. aequaliter dispofit sacralia eiusdem rtonis aequali
gratiam habituales conferunt est communis.
Plur ex Tridentino sessione vltima Canone vltimo de sa-
cralis in genere, ubi ex parte Dei dicuntur sacralia vlti-
leze conferre gratiam, cum ergo ex parte dantis gratiam
per sacralia nomen Dei sit aequalitas, et etiam ex parte
susipientis, et tandem in sacralia ijs quod eiusde rtonis

est in utroque sit inaequalitas, o apparet unde sit inaequalitas 59.
in effectu; Sacra enim inchoata sunt inchoata causa natura
lium, ha autem in subiectis aequaliter dispositis aequalem
bonum producant effectum ad docet experientia.

Confirmatur. si ubi aequalis est dispositio et sacrum, ibi aequa
gratia inaequalis, et hinc exigentiam dispositionis et sacri;
quid ni etiam dicere possumus ob eadem merita. dare gratiam
inaequalem? .

Neg. dicas multos sanctos futuros in beatitudine inaequales
ergo debuit ipsis in baptismo infandi gratia inaequalis.

R. nego. Quam. nam haec sequi poterant per actus me-
ritorios inaequales, quos post baptismum per vitam decussum
exercuerunt, et sic plus gratia o ex opere operato in bapti-
smo, ad ex opere operantis per bonos actus acquirere.

Ex his Colligitur. Infantibus ante usum rationis aequalem
omnibus baptizatis gratiam dari per baptismum.
Probabiliter tamen est maiorem in baptizatis dari gratiam,
quam olim pueris in Circumcisione v. remedio naturae: Sanguis
enim Christi alicui efficacior est ad dona nobis fieri
qualia obtinenda, quam cum tantum praevidetur effunden-
dus.

R. do. o omnia sacra diversa rationis aequaliter producant
gratiam in subiectis etiam aequaliter dispositis.

Ratio est quia iudens in illis Christi omnino subit, ut ea
sacra, quae initerabilia, maiorem conferant gratiam respectivè
quam ea quae reiterari possunt, hinc baptisimus fructuosior
est, debet quam matrimonium, quia plerumque est inique
in ecclesiam, et ad vitam Christianam, nec iterari potest, sicut
aliquando matrimonium. Deinde cum poenitentia, si rectè sit
in illis, ad reconciliationem hominis cum Deo, et deletionem
peccati, qui duo effectus maxime requirunt gratiam videlicet
poenitentia plus conferre quam confirmatio.

R: 2°. Sacramentum pro maiori suscipientis dispositione maiorem
etiam ea opere operato tribuit gratiam. Ratio patet
ex Dudenio de peccato b^o cap. 7° ubi dicitur per
baptisum ab adultis suscipi gratiam secundum
mensuram, quam spiritus sanctus parat, prout vult et
admodum suam cuiusque dispositionem.

Ratio vero à priori est quia res omnes naturales, quo casu
est melius dispositum, eo fortius agunt, ergo gratia hoc regula-
retur de sacris. Deinde aequaliter maxime videtur sen-
tendum, ut qui diligenter se preparavit, et ad sacramentum
baptismi, et poenitentiae accedit, cum meliori dispositione, attri-
tione, et indigna, plus gratiae accipiat quam alter qui cum
attritione solum veniat. praeterea homines accedunt
hoc modo ad melius se disponendos ad sacramentum susceptionem

quod tamen o dicitur Cuius facerent, si nihil ipsi gratia ^{60.}
ea dispositione accreuerit.

Obiecti. imo. si. Sacerda pro maiore dispositione suscipienti
maiores ferret gratiam, ergo etiam offerat maiorem, quo
melior est minister illud administrans.

R: ne sequam et Caritatem, dignitas, quia
potest alteri etiam de quo gratiam habituales mereri
nisi meritis, merendo sibi ipsi bona iniquitatem
et impediendo auxilium operum, quo alter se ad maiorem
dignam gratiam. at vero suscipiens Sacerda sibi ipsi
gratiam mereri potest, unde nec ipsa Christus per merita
sua gratiam iustificantem cuiusdam communicavit nisi
se ipsi per actus dignos, et susceperit aliquod Sacram.

Colligitur fraudulenter suscipi Sacerda a bono, quam a malo
ministrato, quia bonus maiora impedit suscipienti auxilia
per quae melius disponitur ad accipiendam tum ea opere
operato tum operantis maiorem gratiam.

Insuper. ergo qui fidelis cum maiore attentione maiore
accipiet gratiam, quod tamen videtur falsum, quia opus
moruum o potest esse utile ad meritum.

R: nego hoc esse falsum probationem d: opus moruum o
potest esse utile ad meritum ut causa con: ut dignosilia

subiecti, et dicitur ad accipiendam efficaciam sacrali nego.
Obiicit ratiō. si pro maiori dispositione subiecti datur gratia
maior, ergo haec est ex opere operato, sed operantis, dicitur
enim propter meritum, et est per solam actionem sacramentalem.
R: maiori illi dispositioni propter respondere meritum, sicut
ex opere operantis, quatenus operatio illa in se bona et meritoria
est. aliter ex opere operato, quatenus operatio illa bona
iuncta est sacramento, sic enim bonitas illa causaliter effectivè
gratiam sed est tantum dispositio subiecti; et dicitur quia
maior propter alio sacramento maiorem gratiam producit.
Articulus 2us.

An et quo sacra imprimunt Characterem,
qui est 2us dicitur Sacramentorum effectus.

Character vox graeca, latinis idem sonat, quod forma sive
figura. inquiremus in sequentibus existentiam, quid dicitur
Causas spirituales Characteris sacramentalis.

Negant omnes huius temporis haeretici, negavit enim Pelagius
eo quod Character nullum habeat aut in sensu aut intellectu
fundamentum, addit Remigius Innocentium 2um hunc omnem
fuisse excogitatum et inventorem huius Characteris. *Contra pag. 10.*
Dico autem. aliqua nova legis sacra imprimunt Characterem
nimirum baptismus formatio ordo est de fide. quia

61.
sic definit Eugenius in florentino inter haec sacralia sunt tria bap-
tismus firmatio et ordo, quo Characterem id est signum quoddam
spirituale à ceteris distinctivum et indelebile imprimunt in animam
religiosa vero Characterem non imprimunt. Tridentinum sessione 7.
Canone quod de sacralis in genere: si quis dixerit in tribus
sacralibus baptismo videlicet Confirmatione et ordine non imprimi
Characterem, hoc est signum quoddam spirituale et indelebile,
unde ea iterari non possunt anathema sit.

Plurimo autem quia sic habet per ysaia ab Hierosolymis tempore ad
nos usque derivata ecclesia habuit, et quia sic possum docent
11. 26.

Primo vero a priori est voluntas et institutio Christi, quae ex
praedictis auctoritatibus innoscitur.

Plurimo vero quia quicquid subditus Christi debet potest
distingui, ergo etiam debet acquirere Characterem vel signum dis-
tinctivum. imo potest distingui vel Christianus à non
Christianis et sic distinguitur per Characterem baptismi, 2do
vel foris miles ab infirmo, et hoc efficit Character confirmacionis,
denique vel perfectus à imperfecto, et hoc praebet
Character ordinis.

Quare. quomodo intelligendum est Tridentinum cum dicit, quia
iterari non possunt, ideo imprimunt Characterem.

Primo sic est quod per illum Characterem fiat indelebilitas

possent enim talia fieri per sola Dei decretum. Item potest
reiterari si Deus vult, et non inquinaret Characterem, et
potest prior deleri alio adveniente, et per illum infendi.
Vult itaque Tridentinum cum hoc sacrali inquinant Characterem
Causam adesse cur Deus noluerit illam reiterari, quia
semper manent in aliquo suo effectu ex natura indelebili.
Dico. matrimonium iterari potest et tamen non inquinat
Characterem.

R. iterari matrimonium potest altero coniuge mortuo.
Neque dicas saltem cum eadem persona iterari non potest.
R. in quibusdam casibus potest et si vir mortuus resus-
citur: morte enim dissolvetur matrimonium iuxta
illud Corinthiorum Septimo, mulier alligata est legi quanto
tempore vir eius vivit, quod si dormierit vir liberata est,
cui vult nubat, unde resurgens non potest sine novo Con-
tractu ei cohabitare, et potest sequenter de novo cum
eâ contrahere, cum tamen sacros resuscitatus non
de novo ordinetur aut baptizetur rursus et confirmetur, qui
a mortuis resurgit, quia factus habet Characterem non
coniuges immo etiam subinde potest sine miraculo iude
coniuges de novo contrahere, si tenim non matrimonium
ratum, et consummatum, alter coniux emitteret professione
in religione approbata hunc in hoc casu dissolvetur matri-

manu. unde si postea in dignitate pontificis Pontificis ^{B2.}
posset iterum in eadem persona contrahere.

Dico 2do. Circumcisio in lege scripta est impressio Characteris
animae, sed Corporis, erat enim Janua ad bona legalia,
quae recipiebantur in Corpore. al vero baptisimus est
Janua ad bona spiritualia. deinde Circumcisus debet
baptizari; Cum igitur baptisimus feratur baptizanti
Characterem signi et Circumcisionem nubum impressisse
animo.

Articulus 3lius.

Quid sit Character Sacramentalis. —

Dico Character sic describi potest est signum spirituale lege
naturale, in cuius sacrum redditur initerabile, et homo
deputatur ad aliquod onus in familia Christi atq; ab alijs
distinguitur.

Hic est signum spirituale, quia Tridentinum sessione 24ma
Canone quo expresse definit, Characterem esse signum quoddam
spirituale et inelebile, deinde est signum, quia Character quod
BB. vocatur lumen est formale illuminans illum in quo
est, sed obiectivum, quatenus representat, et manifestat per
modum signi facit illum homine cognosci et servum et militem
idem Christi.

Nota 2ma. hoc signum 2mo representat Christum cuius homo

designatur domesticus, miles minister -
2do representat hominem, quem signat. 3tio minus levitate
militiam ministerium. 4to auxilia divina, quae debentur
homini ratione. Sacramenti ad tales actiones recte exercendas.
5to. alia Sacramenta ad quae dicitur, ut Character baptismi
representat omnia Sacramenta, quorum homo baptizatus fit
capax per baptismum et sic de ceteris.

Nota 2do. Characterem esse ens physicum physice inherens
animo.

Rao. quia verba Philicium sunt accipienda in sensu proprio
quando materia id significat, ad Characterem in sensu proprio
significat aliquod physicum et ideo est inconueniens ergo.

Nota 3tio. Characterem esse signum naturale, est enim eius
natura signare, alias frustra diceretur qualitas luxerna
durati, si enim ideo significat gratiam et potentiam ex
natura sua ideo minus ideo significaret, quam alia qualitas natu-
ralis, haec ratio signi naturalis videtur probabiliter in hoc
consistere, quod Character sit quaedam similitudo obiectiva, et
quasi figura, in qua tanquam in medio Cognito Cognosca
tur Sacramentum, et potentia ministerialis perpetua. Character
igitur ducit in cognitionem rei representare per ordine
intra se cum quem habet ad ipsam significandam sic enim

63.
videmus aliqua esse signa naturalia obiectiva, quae absq[ue]
similitudine representant entitativè naturaliter, tales sunt
gemidus lacrymae, quae absq[ue] similitudine entitativa cum
dolore interno sunt tamen naturaliter significandi, quia ex
natura sua inclinatae sunt ad illum significandum.
Nota 2°. Characterem esse ex natura sua indelebilem,
quia producitur à Deo, et ab eodem existit conservari,
cui nullum agens potest resistere, deinde Character
nullum habet Contrarium, à quo formaliter expectatur,
sicut frigus expectatur calore, deinde nullus est finis, potestque
desinat conservari. ex his

Colligitur manere semper Characterem in inferno, etiam
in damnatis. quamvis autem sit qualitas supernaturalis
et obiectaliter damnatorum, cum nihil culpa minuatur
et poena nec sit principium physicum effectivum alicuius
actus tendentis ad salvationem, licet etiam maneat ad
eorum Confusionem et tamen intuitivè videtur à damnatis
sed à solo Deo et beatis, cum sit res in entitate super
naturalis, à damnatis verò Cognoscitur tantum per
Species abstractivas, sicut hunc Cognoscunt fuisse prin-
cipium illum Commitem.
Quares 2°. an debet Character in Conceptu potentia-
li: negativi. et enim est potentia activa et receptiva.

o est activa physica, quia nullum aliud requiritur pro
cujum physica ad actus quosvis supernaturales efficien-
dos habet habitus supernaturales. — Nota 1° est passiva
receptiva, quia auxilia et operationes supernaturales o
recipiuntur in Characteribus, sed in anima aut potentia
illius, nec etiam Character dignissimi personarum ad Characteres
aliorum sacerdotum, alias foeminae possent ordinari sacer-
dotes. ad summum potest dici potentia moralis, movens
Deum, Angelos ut promptius succurrant. hinc Basilus
ait oratione vis nisi Characterem in se agnoscat Angelus
quomodo pro se agnabit? Deum vero se movet, ut
actiones illius, qui habet Characterem sint talis efficaciam
ad quosdam effectus supernaturales efficiendos o recipien-
dos. v. dici potest cum Lugone quod Character sit o
potentia exigiva eorum, quae debentur ratione actuali.

Quaesitio 2° in qua specie qualitatibus ponatur Character.

Nota 1° ponendum illum esse in aliqua, cum sit ipse
vera qualitas: neque enim aliquod individuum complete
pertinere ad aliquod predicamentum, et o esse sub genere
aliquo et specie.

Nota 2° ex logica hanc esse quatuor specierum qualitate
naturam. una qua est habitus et dignitas personarum hoc munus
habet ut bene officium subiectum in ordine ad se. et deinde

illud perficit in ordine ad operationes. *Dea* facies potentia 67.
et impotentia. dans simpliciter operari v. recipere, aut o
operari aut o recipere. *Alia* patibilis qualitas et *Expro*
perficil subiectum magis in ordine ad esse quam *Quare*
solus movere. *Sensus* ut albedo. *Alia* figura et forma
dicitur extremitas quantitas, v. longitudo qualitatum, unde
resultat *patibilis* v. deformitas.

Pr. mo. Carader e qualitas supernaturalis in sua
qualitatis specie, sequens habitus sine qualitas permanentis
omans subiectum in ordine ad se et potentiam ei moralem
operans ad aliquid efficiendum v. recipiendum. Carader
Mag. basilis dicit potentiam ad alia sacra. valide susci
pienda. Carader ordinis ad adus sacros aliquos in eccle
sia exercendos. *Confirmationis* Carader licet non sit
potentia aequaliter tamen ord, cum sit ad singulis in militia
Christi. dignitas ad aliqua sacra rite suscipienda.
Inde Carader perficit subiectum in ordine ad generali
ones supernaturalis, cum sit potentia exigitiva.

Pr. 2o. moraliter loquendo revocatur ad eam faciem
qualitatis, et dicitur figura, quia figurat subiectum,
reddens similem Christo iuxta illud, omnes qui in Christo
baptizati estis Christo induistis.

Subiectus estus.
Qua sint causa et effectus Caraderis.

Dico imē. Causa efficiens physica et principalis Characteris
est Deus, quia ille est Causa efficiens physica principalis
respectu Characteris sacramentalis, qui est Causa efficiens physica
principalis respectu gratiae sacramentalis, ergo huiusmodi huius est Deus
ergo. — Ratio a priori est, quia sicut gratia sa-
cramentalis est ordinative supernaturale ita et Character, ens
autem ordinative supernaturale non potest contineri in ente
creato tanquam Causa physica principalis. —

Dico 2do. Causa instrumentalis et moralis respectu Characteris
est Sacerdos, quia sic Sacerdos potest instrumentaliter, et
moraliter attingere productionem gratiae sacramentalis. potest
etiam sic attingere Characterem, cum gratia sit aliquid ne-
cessarium Characteri. —

Dico 3tio. Subiectum proximum Characteris est anima, ^{et} sicut
enim vocat signum anime impressum. —

Obicitur 4to. Altem Character est potentia moralis ad aliquas
operationes, ergo debet esse in ea potentia ad quam spectant
operationes. —

Contra est, gratia daturus ad visionem beatificam visio ad
deum Corporis gloriosi, et tamen nec illa est in intellectu,
sed in sola anima, nec hac in Corpore, sed in intellectu,
ergo similiter licet Character detur ad operationes intellectus
et voluntatis, potest tamen esse in anima. —

Obiicit 2do. Character ordinatur ad professionem fidei, ergo
is debet ee. in eodem subiecto in quo est habitus fidei.

R: si epel principium effectivum illius professionis tranfret
argumentum, sed o est, cu solum del Jus ad auresha.

Obiicit 3tio. omnis imago figura et similitudo spectat ad in-
tellectum, talis est Character ergo.

R: d: mai: omnis imago impressa v expressa, quia e eius cog-
nitio, v istius principium Con: imago sine signu obiectivum
quod prius Cognitum ducit in Cognitionem alterius negetai:

Obiicit 4to. Character Juxta Patres est lumen hoc spectat ad
intellectum, ergo clide.

R: Character o est lumen nisi in hoc sensu quod ostendat nos
ee servos Christi, aut del Jus ad illas rationes utrumq pro-
:tare potest si sit in anima.

Queres 2mo. quinam praeter homines Characteris sint Capaces?

R: 1mo. Christus o habuit Characterem, quia habuit plenam
spiritualis sacerdotij potestatem, eius autem fideles, aliqua
aliquam spiritualis potestatis habent participationem, cuius
participationis o plenitudinis ex natura sua signu est
Character. Deinde Christus increato verbi Characteris in sig-
-nificus est perfectissime, deniq militum ovium servorum pariter
est Character. notari o ducit pastoris et Domini.

¶ Angeli sunt capaces Characterum, sed non nostrorum, cum
nostra Natura non possunt recipere.

R. 310. Probabile Beatissimam Virginem habuisse Characterem
baptismi Confirmationis sicut enim Maria fuit gratia in
effectus, ita et dicitur ordinis non fuit Maria, quod vero per
Natura fuerit Maria augmenti gratia constat, nec enim
in primo Conceptionis instanti omne gratiam recegit, sed
meritis suis mirum in modum auxilium.

Quæres 2do. quæ sint spirituales Characteres?

R. una est, quod sit Supernaturalis et spiritualis. non
indelebilis, Ceterum enim est vocal signum indelebile.

Obicitur 2do. ut Character imprimatur acquiratur voluntas
suscipiendi Sacramentum, ergo adveniende voluntate Charis
peribile.

R. hanc voluntatem non requiritur ratione Characteris, cum la
Character etiam invito imprimatur, sed tantum ratione Sacramenti.

Obicitur 3do. habitus fidei perit in beatitudine, ergo et
Character.

R. nego. Quia habitus fidei non quadrat inchoato
lumine gloria et videnti inchoato, quæ credit, Ceterum
tamen Character, ut ostendat in quolibet officio fuerit quilibet
in via.

R. 2do. ad questionem. Character est indivisibilis inchoato et

66.
extensive, posteriori ideo, quia haec indivisibilitas probabiliter
magis convenit rei spirituali, prius vero ideo, quia ubi est
intensio per gradus respicitur idem obiectum, sed Character.
Diaconatus v. g. aliud obiectum habet quam presbyteratus, ergo
non habet intensiorem per gradus. — hinc

Collige. Characterem esse quoz in omnibus aequalem. —

Dices. Character est moralis potentia quasi in ordine ad auxi-
ilia, quae exigat: haec exigentia non est aequalis. —

R: Character non est titulus absolutus ad auxilia, sed sub Con-
ditione, si gratia permaneat illa ut exigat, velut Ordinis maiora
auxilia, si adsit maior gratia. —

Articulus sextus. —

An et quomodo sacra cum obice suscepta
reviviscant et gratiam producant. —

Tria hic examinanda occurrunt scilicet an sacra cum obice
suscepta remoto deinde obice possint reviviscere ac producere
gratiam. De per quo media sacramentum reviviscat. Et quanta
gratia producat a sacris reviviscantibus. —

Paragraphus primus. —

An sacramenta cum obice suscepta, remoto
obice, reviviscant, et gratiam producant. —

Notus quaestio an baptizatus v. g. susceptus ab homine adulto,

qui o elicit adum attritionis u eliam adualem habet soluit
etiam peccandi opia deinde post annos lures attritione
aut Confessione reuiviscit bapismus, et Constat gratiam
quam hodie deus per se aduiviscit dispositio requiritur.
pro questionis resolutione.

Nota. quid sit Sacramentum informe, fictio, obice. — dicitur
Sacramentum informe, quod non integrum et verum est Sacramentum habens
partes essentielles, sed inruduatum bapismus, et nullius gratie
verae, ppter indigrositatem subiecti, si enim pars aliqua
essentialis illi desit iam o erit informe, sed nullum.

Fictio nihil aliud hic est et significat, quam defectum
dispositionis in eo, qui recipit Sacramentum, et ille idem est
obice gratie, quam in subiecto indigroso Sacramentum producere
nullo modo potest. ex hoc patet, quod sit receptus fictionis u
ablatio obicis; est enim defectio dispositionis requiritae.

Dico imo, bapismus receptus cum obice gratie, eo deinde
amolo probabiliter reuiviscit et Constat gratiam. ita cum
dico Thomas Communiter Theologia.

Plus auctoritate Augustini dicentis per bapismus reuiviscere
salutem, et vitam et remissionem ipsam peccati Confessione. in
ipsa inquit reconciliatione, praedatur, ut ad remissionem
peccatorum eius in unitate proficiat. incipit Sacramentum, quod
acceptum in schismate proficiat o potest, et alibi dicitur incipit

valere idem baptisimus ad dimittenda peccata, ut idem ipse qui
 propter peccatum discordiam operabatur mortem, propter peccatum iustus
 operetur salutem. occasionem sic loquendi donatista dederunt,
 S. Augustino obiciebant enim, se falso hereticos appellari,
 quod defendebant hoc dilemma, ut per baptismum quem datus
 gratia tribuitur, et si prius ergo quis nos est vera ecclesia,
 in qua sola salus finitus S. si posteriori? ergo rebaptizandi
 sunt, qui ex donatistis ad ecclesiam Catholicam transeunt,
 quod tamen fieri debere negant Catholici. hoc dilemma
 ut S. Augustinus solvet, affirmavit baptismum donati-
 starum validum quidem esse, ad informem, nec gratiam prius
 operari, quam hereticus reconstitutus ecclesia.

Plus 2do. ratione baptismus reviviscit quoad aliquos effectus
 ergo quoad omnes.

Plus autem. quia adversarij concedunt posse baptismum removere
 obice. Causare remissionem poenae temporalis. deinde
 si quis dum baptizatus atteritionem sufficientem habeat
 de mortalibus est autem de venialibus, postea vero atteratus
 de venialibus remissionem illorum obtinebit si baptismi dia-
 quoad poenam: nam qui post baptismum mortuus ante novum
 peccatum. recta ad caelum agit, ergo baptismus iam solvens
 Causat illum effectum; si hunc Causat, Cur est etiam

gratiam sanctificanlem? idcirco enim causal hunc effectum
quia moraliter adhuc reperitur, ergo etiam ab aliis. Qui
enim valeat ad unum vel o ad omnes. verum tamen quis
o videt hoc argumentum continere multum divinationis,
quare eludendum est nostram sententiam tantu esse pro
babiliterem, et maiorem Scholasticoru et S. Augustini
Auctoritatem.

Obiicias imo. solius Augustini auctoritas o videtur
sufficere, ut dicatur tam mirabiliter baptismus reviviscere
nisi fundamentum aliquod habuerit ex scriptura ecclia
definitione, v. ratione, aut traditione; nullum autem
habetur huiusmodi fundamentum, ergo.

R. sufficiens moveri potuisse Augustina ad asserenda
reviviscantiam baptismi auctoritate Clementis Cyrilli
ac Cypriani, deinde rationibus aliis.

Obiicias rdo. hinc sequitur qui tota vita sacrilegi
Communicavit si in fine vite Communicet, quod acci
piat fructum omnium Communione procedentium.

R. et accipere fructum o vi sacrilegiorum, sed vi sacra
mentoru reviviscantium.

Dico rdo. an praeter baptismu etiam alia sacrala reviv
iscant, valde variant auctores.

68.

sunt imo qui dicunt solum baptismum reviviscere, sunt vero
 qui baptismum ad omnia sacramenta peccatorum. sunt etiam qui dicunt
 ea omnia et sola sacramenta reviviscere, quae characterem im-
 primunt. sunt etiam qui tribus sacramentis characterem imprimen-
 tibus ad omnia sacramenta peccatorum. sunt etiam qui de omni-
 bus nova legis sacramentis asserunt excepto sacramento peccatorum.
 sunt etiam qui id de omnibus nova legis sacramentis asserunt
 excepta eucharistia. ego existimo cum Rhodius probabile
 esse licet omnino solum reviviscere posse etiam
 alia sacramenta modo possum esse informia.

Ratio est, quia nulla potest afferri ratio cur baptismus in
 acculatione Dei moraliter reviviscat, quae non probet
 alia similia sacramenta debere reviviscere, ides enim reci-
 vitur baptismus, quia manet moraliter, alia vero sacramenta
 non minus perseverare possunt moraliter.

Paragraphus 2dus.

Per quae media reviviscant sacramenta.

Nota duplicem esse obicem, quo sacramentum baptismi redditur
 informe, alius est involuntarius, scilicet is qui baptizatus attentione
 mittit, quam ignorat esse necessariam, alius est culpabilis
 scilicet sciens illam mittit et volens. Inia sunt, quae illum obicem
 amovendo possunt vitam reddere sacramento, et huiusmodi

sacramentum poenitentiae, quatenus hic quomodo hoc tollat baptismi
obiciem.

Dico 2°. attributio sola aliquando est medium sufficiens
ad tollendum obiciem baptismi & tamen semper.

Ratio est, quia quoties obiciem baptismi fuit incurabilis, et
natum deinceps peccatum commissum fuit, nec contritio
neque sacramentum poenitentiae sunt necessaria ut tollatur obiciem,
quia illa & ipsa sunt necessaria nisi ut tollatur peccatum,
quod hic natum est, ergo tunc attributio sufficit, si autem
sufficit, quando primus baptismus susceptus est. si autem
obiciem ille fuerit peccatum aliquod commissum in ipsa susceptione
baptismi, & si post illam peccatum sit moraliter, tunc attributio
& sufficit ad reviviscendum sacrali, quia peccatum quod com-
mittitur ab eo, qui ecclesiae subditus est deleri non potest nisi
per claves, sed tunc peccatum commissum est ab eo, qui
ecclesiae subditus est, ut mox patebit.

Dico 3°. sacramentum poenitentiae, & etiam contritio medium
idoneum est, ad reviviscendum baptismi, quoties obiciem fuit
peccatum in ipsa baptismi susceptione commissum, & quoties
etiam post illam peccatum commissum est.

Ratio est, quia si indigna susceptione baptismi sit peccatum, quod
propter ac debeat tolli clavibus, sacramentum poenitentiae medium est.

ad tollendum illud peccatum, quod est obex baptismi, est indigna
susceptio baptismi est peccatum, quod potest subire et debet
Clavibus, ergo ille obex baptismi removeri potest per Sacerdotem
penitentia, maior e evidens. minor spectat ad Gradatum de
penitentia, qua.

Plus. omne peccatum quod Comittitur ab eo, qui vere
fidelis est et subditus ecclesiae potest et debet subire clavibus
sed indigna susceptio baptismi est peccatum hominis, qui
actu subditus est ecclesiae: nam est peccatum hominis habentis
actu Characterem, sicut si quo tempore. aliquis foret
pau per talem, servaret voluntatem habendi aliquis parium,
peccaret contra vultum, et esset peccatum hominis actu
religiosi; per vultum enim fit religiosus, ergo similiter,
Cum homo per baptismum fiat actu subditus ecclesiae, et
accipiat Characterem, indigna susceptio baptismi e peccato
hominis subditi ecclesiae.

U dicat Comitti peccatum hoc in fieri licet o plane in
facto esse.

Obiicies imo. Sacralia vivorum operum per accidens remittere
peccata, ad qua o ordinantur, modo ad se Contritio, quia
tunc atterens o ponit obicem gratiae, ergo diam si ~~est~~ absit
attritio, potest baptismus delere peccatum Comitti in actuali
susceptione, et post illam, Cum tunc o ponatur obex gratiae

R: n: Ciam dignitas e, quia nullum laicatum remittit peccata se posteriora, alqui laicatus peccata ee baptismo suscipit posteriora, ergo.

Obiicies 2do. in laicato poenitentis, quando exponitur licet peccata omnia per oblivionem xpi, dummodo habeatur attritio universalis, dicitur etiam xpi, quamvis o fuerit materia confessionis, ergo licet peccata commissa post baptismum o sit materia baptismi remittentur tamen modo in peccatore in quo reviviscit baptismus si eo tempore quo reviviscit attritio laicaturalis et universalis.

R: n: laicatum quomodo nempe xpi peccatum, quod per oblivionem exponitur in confessione. o est materia confessionis, est enim implicite, quamvis o explicite, quia poenitens accusat se de omnibus que novit, et de omnibus dolet, et confitetur absolvit etiam ab omnibus directis et indirectis, materia vera baptismi informis o potest esse peccata post ipsum commissa, quia nullo modo subiciuntur baptismi qui quando fuit peccata o dum erat.

Obiicies 3tio. Peccatum illud, quod commissum est in actuali susceptione baptismi o potest deleri per poenitentiam quia commissum est ab homine o dum subdito ecclesiae, quia homo o fit subditus nisi quando verum est dicere, iam o

Completo, tunc o est peccatum obicit, sed erat antea, aliter
peccatum illud o fuisse Commisum in susceptione baptismi;
sed ante, quod est contra Hypothesionem. — 70.

R: peccatum Commisum in susceptione esse peccatum
hominis subditi Ecclesiae. —

ad illud quod dicitur baptismus o esse Completum, nisi
quando verum est dicere, est Completus, et ante o est.

R: duo. istud, quando est Completus, si sit sensus, quando
est Completus indifferenter sive quando Completus ultimo
et ad est o: si sensus sit, quando Completus exindifferenter
et amplius o est nego. —

Ratio vera est, quia homo tunc fit subditus, quando im-
primatur illi Character, sed Character imprimatur illi, tunc
quando Completus ultimo baptismus, et adhuc est ergo quando
ultimo Completus baptismus, fit homo subditus ecc-
lesiae: ubi ^{et} isto instanti fit Capax honorum ecclesiae,
illa fit subditus. —

Instabit. peccatum fictionis in susceptione baptismi e
indignofilio ac illud, sed indignofilio est prior baptismus. —
Iam sic, quod ^{est} prius baptismus o potest remitti per
sacramentum poenitentiae, sed remitti debet per baptismum

ipsum ^{per} contritionem, cum sit peccatum hominis ad
Christiani.

R. si per indignationem intelligatur aliquo antecedens
negotium peccatum obicitur ^{per} indignationem ante baptismum,
si vero per indignationem intelligatur solum susceptio baptis-

cum tali circumstantia con: ^{est} indignationem hanc
autem nihil impedit, sed dicitur tantum baptismum ^{omne}
talem dalem circumstantiam, nempe quod suscipiatur in

statu peccati. — Ratio vero, cur peccatum indigna susceptionis

non possit deleri per baptismum, est, quia peccatum cui est essentialiter
et intrinsicum impedire efficaciam baptismi, non potest per baptismum
remitti, cum vim illius impedivam habeat sibi identificata.

peccatum autem voluntarie susceptionis indigna essentialiter
impeditivum baptismi, ergo per illud non potest deleri, hoc igitur enim
impediret baptismus et non impediret. — restat dicendum, hoc peccatum
subiici debere clavibus ecclesiae, ut vero dicitur solum peccatum post

baptismum susceptum subee ecclesiae intelligi debet ampliative id est ante
obicitur ^{peccatum} ^{commissum} in fidei homine baptizatum post baptismum mortaliter
deinde hoc scilicet ac per sacramentum remittitur ab illo ab-

solvi et sic ante iustificati in hoc casu per baptismum remi-
sserunt tunc omnia peccata, quae ante et post baptismum com-
missa sunt remittuntur dylrei modo directe et indirecte per

se, per accidens, et Concomitantur. —
 Quis loquela. nam peccata ante baptismum commissa remittuntur directi per baptismum, et quia o color unum mortale remitti sine alia, ideo etiam per baptismum remitterentur indirecti per haec peccata commissa post baptismum, et vicissim peccata post baptismum commissa remitterentur directi per poenitentiam sacramentum, quae ordina baptismum indirecte: ergo omnia peccata remitterentur tunc directe et indirecte, quod est inconveniens. —

R. con: loquelam et nego ee inconveniens. ubi —
 observa peccata ante baptismum commissa dici posse materiam poenitentiae indirectam, peccata post baptismum commissa ee eiusdem sacrali materiam directam, quod etiam e contrario dici debet de baptismo. —

Instabit enim. sic sacramentum poenitentiae operaretur effectum suum prius natura quam baptismus, ergo baptismus pro posteriori natura iam inveniret gratiam pro peccata ante baptismum commissa per sacramentum poenitentiae, ergo frustra dicuntur pro posteriori natura directi remitti per baptismum, ergo prius iustificabitur homo, et accipiet gratiam per sacramentum poenitentiae quam accipiet gratiam baptismi. —

R. in illo priori quo attritio cum sacrali poenitentia procedit
legitimam in quantum est remota obicit, et quodam dispositio
quasi ad illam, et remitti peccata, sed tantum removeri impedi-
menta legitimam, etenim attritio cum sacrali poenitentia
est ipsi formalis remissio peccati, sed causa tantum meri-
toria dispositiva remissionis: ergo in signo posteriori legi-
timus remittit, et attritio cum sacrali poenitentia simul.
Instabis rdo. In illo priori attritio cum sacrali poenitentia
solus obicit, ergo operatur.

R. d. ut dispositio est ad reviviscendum legitimam debilem
efficiendo subiectum, et tollendo Carentiam dispositionis consequens
ut delectiva peccati nego illatum.

Nota. Sacramentum poenitentia in hoc casu duo tractare, unum
quod disponat subiectum rite efficiendo illud, alterum
quod impetret gratiam delectivam peccatorum, cum autem
disponere subiectum sit prius natura, quam impetere
gratiam, hinc est, quod totaliter prius obicit disponendo subiectum,
nam obex nihil aliud est, quam dispositio subiecti, deinde
vero quod una cum legitimo remittit peccata sine impetret gra-
tiam remissiva peccati.

Rao autem est, quia quando due causa sunt in eodem signo
expedita, tunc earum effectus sunt in posteriori signo simul

sane, alqui baptizatus sit expeñtus per remotione obicere
 sacralum poenitentia est remissio, ergo. — deinde sacralum
 poenitentia est etiam hunc expeditum, ergo utriusq; sacrali effectus
 sunt simultanei. utriusq; igitur sacralum concurrunt simul
 ad tollenda peccata commissa ante, in, post baptismum, sed
 o eodem modo, baptismus enim per se ante et tunc remittit
 peccata antecedentia per baptismum. nec accedens vero et indirec-
 et dario tollit subsequenda et vice versa. de poenitentia
 loquendo, cuius ratio est, quod baptismus per se sit constitutus
 ad peccata antecedentia delenda, sed per gratiam, qua quia so-
 potest delere unum sine alio mortali, hinc est, quod baptismus
 operando gratiam deletivam peccatorum antecedentium, sequens
 etiam et dario intendit delere et delet subsequenda.
 verum quidem est, quod gratia secundum se per directi oppo-
 nitur peccatis antecedentibus et sequentibus baptismo, quatenus
 tamen operatur per sacrala o concurrunt ad illa delenda, nisi
 prout sacrala non suam irriditionem intendunt ea delere,
 neq; inconueniens debet videri singula peccata tolli per duo
 sacrala duplici titulo. —
 Obicere sibi ob ea sacrali debet prius tolli quam sacralu opere-
 tur, sed ob ea est peccatum commissum in ipso baptismo, ergo

illud prius doli debet, ergo o remittitur per baptismum nequidem
indirecte.

R: dicitur mai: obier. Sacrali negationis, qui est negativus dicitur, si
requiritur debet prius doli positivus id est per peccatum nego.
hoc enim doli debet per peccatum positivus requiritur.

Paragraphus 21us.

Qualis quarta gratia. Conferatur a Sacerdote
reviviscens.

Dico amē. si medium removens obice est Contritio, v. Sacratu
precedentibus tunc illud medium, et simul Sacratum reviviscens
promoveunt gratiam v. unicam maiorem.

Rao quia si per baptismum reviviscens o datur maior
gratia, qua qua dala fuit soli Contritioni si praecessisset
baptismus, sequitur baptismum reviviscens nullo modo
esse utilem.

Etur maior. quia ^{si} homo acciperet eandem gratiam duplici
titulo, hoc autem homini o prodesset, et dico Deus o dat
unicam gratiam ob multos titulos, alias propter dicitur, quod
quando quis Contritio ante Sacratum absolutionem o reci
piat nisi unica gratiam per Contritionem et absolutionem,
quod o videtur dicendum.

Confirmatur quia si baptizamus reviviscat per Contritionem Causat
per se aliquid gratia, ergo si reviviscat per Contritionem Causat
etiam aliquid per se, nisi quis dicat baptismum esse minus effi-
caciem cum Contritione, quam cum attritione, quod dicere non potest.

Dixi producere per sacrum reviviscens per sacrum poenitentiae
aut Contritionem gratiam v. maiorem unice, et in hoc
Occurrunt duae Causae Totales partialiter ad eundem effectum,
quia à quolibet produci potest quavis o. Totaliter, sicut
duo equi trahunt Curram quilibet solum, sed o. Totaliter, ut solus.

Obiicies imò. si medium removens obicem et Sacramentum reviviscens
simul tempore producant diversos gradus gratiae, debet
dari ratio, Cur una gra. producatur potius à medio illo, quam
à sacramento v. contra: sed nulla ratio assignari potest, ergo

R. Si assigno hanc, quia quodlibet Sacramentum producit gratiam
quae valet ad effectus, ad quos o. valet alia. gratia. gratia.
baptismi ad Credendum, et servandum. — gratia firmationis
ad Trinitatem sicut Christi. Coram Tyranno. —

Obiicies 2do. saltem quando Contritio in se vivit duobus Sacramentis
poenitentiae et baptismo reviviscens, tunc o. produciatur maior
gratia per poenitentiam et baptismum simul, quam per poeni-
tentiam solam, ergo o. potest digne sibi una sufficere, pro

utroq. saculo. —

³Confirmatur quia virtus meritoria. finis quae se extendit ad plura
eo minor est. —

Reliam hunc ee maiorem gratiam quando eadem dispositio
est ad duo sacula, sicut idem lumen in aere, est dispositio
ad visionem Petri, et Pauli, et o. ex eo, quod dispositio
ad visionem Petri, est minus efficax, ad visionem Pauli.

Ad Confirmationem R: quod medium, removens obicem
o. est causa meritoria utriusq. gratiae, sed mera dispositio.

Dico Rdo. quanto perfectius est medium, removens obicem, tanto
maior gratia per saculum, reviviscens offertur. —

Rdo est, qui melius est reviviscens subiectum, eo magis
agit causa, sed saculum reviviscens est causa et medium
removens obicem est dispositio: ergo qui perfectior habet
eo intensius agit saculum. —

Obiices ^{istis}. hunc maiorem v. minorem fructu pendere
a sola voluntate Christi. —

R: nostram sententiam ^{o. ius} immergo nos amori esse operantibus,
producedur itaq. gratia ^{o. ius} v. maior dum a medio v.
a saculo reviviscente partialitate. causa o. partialitate
effectus id est utraq. causa producat eundem effectum v.
intentionem. —

Obiicit dñs. actus removens obicem o est dispositio ad ^{74.}
sacramentum potendum.

R: baptizans ex defectu infructuosus pro ipso actu incipit
esse fructuosus, ergo hic actus est dispositio ad baptismum o
quæ validum sed quæ fructuosum, quomodo respectu obicis
se habeat merito ut removens.

Obiicit dñs. merita mortua o reviviscunt fructuosius quando
peccatum removetur et actum meliorem, ergo nec sacralia.

R: n: Etiam disparitas est, quod merita o sint causa magis
aut minus operativa pro dispositione subiecti; sacralia autem
cum operentur ex opere operato operantur pro dispositione
subiecti maiorem aut minorem producere gratiam, ideo
quando merita reviviscunt actus removens obicem, est
pure dispositio removens o autem dispositio causa magis
aut minus operativa cum ab initio meritum habuerit tota
gratiam sibi correspondentem, sacralium autem totum adhuc
erat suspensum et non dum exercuerat vim suam, quam postea
tota exercebit, quando adierit dispositio, et pro universali dis-
positionis magis aut minus exercebit.

Quæstio: Sacramentum reviviscens o potest esse magis operative quam
fuit ab initio si fuerit formaliter, sed ab initio o produxit
nisi duos gradus gratiæ, ergo reviviscens, quocumque adu-
pelia

praeclarissimo o' produet nisi duos gradus.
R: Distinguedo arsens. Sacralum deo vivens o' est magis
operativum cum aequali dispositione. Subsequens con: arsens
cum inaequali dispositione. nego arsens et. Contiam. —

Sectio 23ia. —

De Causis Sacramentorum. —

Certum o' Deum auctorem et institutorem ee. Sacramentorum
nova legis. —

Pro est. cum enim solus Deus sit auctor et principalis auctor
gratia, quae per Sacramenta et significationes et Causas, hinc fit
ut nemo possit includere signa practica infallibiles effe-
ctiva gratia, nisi Deus eam vim et infallibilitatem contineat
ad hoc. Certum etiam est legis nova Sacramenta fuisse instituta
a Christo saltem et Deo et quidem eorum potestatem
auctoritatis et primariam, ut quae est propria Dei. —

Articulus 1mus. —

An nova legis Sacramenta immediate instituta sint
a Christo. —

Dico 1mo. omnia nova legis Sacramenta fuerunt immediate instituta
a Christo, quia id est definitur in Decretis. 2o. in Canonibus.
3o. de Sacramentis in Communi auctorem. si quis dixerit Sacramenta
nova legis o' fuisse instituta a Christo intellegere immediate
anathema sit. —

75.
firmatur evertendo adversus sententia fundamenta, quia
extrema unctionis sic merito Marci 16. ungebat oleo nullo
argos, et sanabat. eandem iam inscululam promulgabat iam
Iacobus

Nam refert, quod nullibi in evangelij prima huius sacrali in-
scribitio a Christo immediata facta explicita referatur: multa
enim sunt, quae o. sicut explicita, imo nullo plane modo
ab evangelistis referuntur, et tamen sunt de fide, eo quod
illa habeamus per traditionem, et Consilium de virginitate
deixara antea in e. post partum: maior difficultas est uti
habeatur insculutio firmationis a Christo facta, et quidem
Filius sene se in Decreto sacrali ordinis Consilium hanc
inscululam fuisse, quando Mathaei iq. oblatis sunt Christo pas-
vuli, et manus eis imponeret, et orarent; sed probabilius est quod
docet Fabianus papa in epistola rda ad episcopos orientales
inscululam fuisse in ultima oratione in illa die, inquit Dominus
Iesus postquam comavit cu discipulis eius et lavit eorum pedes,
sicut a S. Hieronymo praedecessores nostri acceperunt, nobis
reliquerunt, Christum conficere docuit.
Sacrata o. e. insculuta ab ecclesia inde patet, quod in ij nihil
substantiale mutari possit.
Dices. 1. Augustinus l. 3. de doctrina Christiana ait

nonnulla sacra instituta ee. à Christo, quoru in scriptura
mentio est, alioru institutione facta ee. ab ecclesia v. a. ex lib.
R. S. Augustinus e agit de institutione, sed promulgatione sa-
cratoru, ut patet ex Contextu. —

Dico 2°. primariu auctor et institutor sacroru antiquoru
fuit solus Deus. patet dum de Circumcisione, dum de
sacramento legis naturalis. Certum enim est hanc sacra esse
instituta ab alio, nemo enim in illo statu poterat remittere
peccatum nisi solus Deus, in his autem duobus sacris
veri remittebatur peccatum originale, fuerunt deniq. etia
caetera legis scriptae sacra à Deo leg. ac iussa leg. qui
licet appelletur Moyses, id solum intelligitur de promulgatione
facta à Moyses, et licet Paulus ad Galatas dicat lege
illa fuisse abrogatam ordinalem ab Angelis. cum tamen tantu
intelligitur ^{tanquam} per interpretes et nuntios divina ordinationis. —

Queres imò. An Christus novae legis sacra instituerit,
ut Deus, v. ut homo. —

Nota patet in Christo tam in ordine ad institutionem
sacralem quam in ordine ad promulgationem gratia potestas
Celsitudinis una auctoritatis altera excellentiae; auctoritatis
est potestas superiora ab omni superioritate independens
adeo arguitur causam principalem, et quae propria virtute

agit: potestas vero excellentia est quidem instrumentalis
sacrum, quia tamen in genere instrumenti tenet principia-
tum, ut prole iuncta divinitati; ideo potestas excellentia aut
potestas ministerij principalis vocatur.

hac potestas fit in his ipsis, ino quod merito et
virtus possessionis Christi exercetur in sacralis, ipse enim sua
Potestate nominat sacralis de digno virtutem sanctificandi.
suscipiendum. — 2do. quod in fide et nomine Christi
sanctificandi sacra, o quidem quod ad forma omnia
sacrorum essentialiter requiratur expressa nominis eius, sed quia
omnes, qui sacra administrant et faciunt lingua vicarij
Christi et nomine eius agunt. — 3to. quia sic a Christo
eius merito sacra habent virtutem, ita etiam ab ipso
sunt instituta. — 4to. quia ipse ut homo, etiam extra sacra
potuit ferre sacrorum effectum. iuxta illud Luca 10
ut scialis autem, quia filius hominis habet potestatem
in terra dimittendi peccata.

2a. potestas auctorialis, qua Christus in productione et gestis
sacralis, et institutione sacrorum exercet, competit illi
ut deo, potestas vero excellentia competit illi ut homini.
Quares 2do. an potestas instituendi sacra communicari
possit pura creatura.

R: ita ita tamen ut Deus sit causa principalis, homo
delegatus instrumentaliter: Ita enim Deus u. Christus o. p. p. p.
dicere homini p. du voluerit ut aliqua signa sensibilia
significent et gerant gratiam volo et ego.

Quia ulterius iste vere instituit sacra, qui per obedientiam
acceptam a Deo primus determinat, u. vocat ad executionem
Potestatem indifferentem ut habeat effectum u. non sed hic
purus homo per potestatem acceptam a Deo primus hanc
determinat, ergo iste vere instituit sacra.

Obiicit imo. de ratione intrinseca sacrali est institui
a Deo tanquam unico specialis auctore.

R: de ratione intrinseca sacrali est institui a Deo
ut causa principali ^{con:} instrumentaliter neque nec propterea
inferes eum hominem habituram potestatem excellentiam
Christo ut sit datus exaltatus. de regulis.

Obiit: sed. esse in lege naturali remedia contra originale
determinaverint homines pro libitu, et acciperint nunc hoc
nunc illud pro signo, propterea tamen sacra o. instituerunt.

R: disparitas est, quod homines hoc fecerint, ut quas
Deus in genere iam determinavit et mandavit ita signa
indeterminata in finem determinata adeoque si huius decreti aucto-
ritatis est auctoritas istius sacrali ubi etiam nunc accedat
ultra viro alto u. subto, o. instituit eucharistiam, aliter hic
homo faceret illud ante omne decretum et daret vim auferendi.

Articulus 2us.

Quis sit legitimus minister Sacramentorum.
 Dico necessarius sit minister definitus in Florentina, dicente
 hac omnia, scilicet, dibus perficiuntur videlicet ^{rebus} ^{mae}
 verbis tanquam forma, et persona ministerium intentione facienti.
 quos facit ecclesia nunc ad questionem.

Dico imò. Angelus si presentis institutionis est ordinarius
 minister sacramentorum, dico ordinarius, neq. negaverim Angelos
 interdum, ex Privilegio, et dispensatione divina, sacra
 administrasse prout ex l. Amphiprologio narrat. Nice
 phatus fuisse ab angelis sacramentum, quicquid, quam
 Generationem alij piscopi ealam habuerunt.

Nota. si esset ab Angelo bono ministerium factum
 esse habendum illud pro valido, licet enim est opus admini-
 stratum ab illo, qui adum ordinariam legem de iure est
 minister, opus tamen ab illo, qui merito debet presumi per
 extraordinariam Dei voluntatem fuisse de iure, et potesta-
 tem accepisse, ut docet Thomas q. 64. neq. enim Deus
 obligatus est contra minister, ut non possit etiam alij ubi no-
 libitu, et scilicet contra, Angelos bonos nil contra voluntatem
 divinam et iudicium salubris humano attentare. Præter
 tamen presumendum est, si Daemon attentaret aliquo
 sacramentum administrare, quia hic spiritus mendacij est,

neq̄ existimandum, quod huic Deus res sacras Comit. tal.
Dico 2do: solus homo viator ex vi presentis institutionis
valide potest administrare sacra, saltem ordinarie, quia
is solus dicens est ordinarius minister, de quo Consolat
ex Christi ordinatione, et ecclesie traditione, sed ex his habet.
~~Quis~~ ^{Quis} solum hominem viatorem esse ministrum ordinarium,
eye. — Christus mi: — quia in scriptura. Christus agens
de sacris, istorumq̄ administratione semper sermonem
dixit ad homines viatores, et ipsi administratione Comit.
de ecclesia etiam Consolat, Florentine enim assignat semper
hominem viatorem. —

Nota tamen ō quemvis hominem viatorem posse valide
quavis sacra administrare: id enim v̄ tantū potest, qui
est legitime ab ecclesia ad hoc ordinatus: exigitur.
Baptismus et Matrimonium: de quibus suo loco. Pris.
Septone 7ma Can: 10. si quis dixerit Christianos omnes
in verbo, et in omnibus sacris administrandis habere potes-
tatem, anathema sit. —

Dico 3tio. sacra valide fieri possunt per ministros etiam
malos modo legitimam habeant intentionem, videbitur ex questione
sequenti. —

Quares. An ministri sacrorū dicantur vere, suo modo, scilicet
instrumentales, et ministeriales. Respondeo. —

78.
R: dici posse causam mediam gratiae sacramentalis, sicut qui
producit ignem causa caloris mediana.

Ras est quia vere absoluit, vere abluit animam a peccato,
ergo operatur gratiam, sicut quae nec anima abluitur, nec peccata
remittuntur. — hinc Tridentinum sessio 14 cap: 24 et

l: 23. cap: 10. sessione 14 can: 9. damnat eos, qui dicunt
absolutionem sacramentalem sacerdotis esse actum iudiciale,
sed nudum ministerium pronuntiandi esse remissa peccata.

Credenti, qui credit isti esse remissa, — similiter Herculius
Michaelis baij, qui dicebat peccatorem esse vivificari minis-
terio sacerdotis absolventis, damnatus est a Pio 5to. —

Ras est 2do. quia sacra causant gratiam in anima sus-
cipientis, ergo etiam minister sacerdotum, qui sacra faciunt
et applicant, quod enim est causa est causa causae. —

R: qui faciunt, nam qui verba ministrant mechanice
cum non faciunt sacramentum, nullo modo DEUM movent ad
dandam gratiam, et haec in sententia affirmante sacra
causare gratiam moraliter. —

R: Si Sacerdos sit causa filij, non debet tamen causa eorum
quasi filius facit, ergo est minister causae sacramentum, et istud
gratiam, non potest dici causa gratiae. —

R: disparitas est, quia filius multa facit sine respectu ad
patrem ex propria voluntate. libera sacramenta vero nihil operantur,
nisi prout procedit a tali ministerio intentione. —

Abiculus 3lius.

Utrum requiratur Probitas, et fides ministri
ad valorem Sacramenti.

Dico 2mo o requiratur probitas.

Plur ex Dudino: 7ma ca. 12. si quis dixerit ministru in rebus
moraliter existentem modo omnia essentialia, quae ad Sacramtu
efficiendum pertinet, seruaverit o Efficere, aut ferre
Sacramtu anathema sit.

Plur 2do. authoritate Eccl. Nephanus Byza Legi
ano ita imperat, si quis ex quavis haeresi venerit ad nos
nihil innovetur, nisi quod traditum est, hoc est ut manus
imponatur id est absolvatur a peccatis. — S. Augustinus
Diadole slo in Joanne, quid aulem inquit fecit tibi minister
malus ubi bonus est dominus.

Plur 3^{io}. raone. si requiritur probitas ministri gratia
Sacramentalis est ex merito hominum, ad hoc o, ergo o
requiritur probitas ministri.

Plur 4°. gratia Sacramentalis o est ex merito hominum si est
ex opere operato, alqui sic est, ergo. — Deinde si adiones Sa-
=cramentales sunt moraliter actiones Christi principalis agentis
incongruum e impedire ab instrumentali agente, siue ministro.
alqui adiones Sacramentalis sunt moraliter actiones Christi prin-
=cipalis agentis, ergo incongruum impediri ab instrumentali

deinde illa sacrorum infulas e foret iam poena mi-
nistroru, qua fidelium recipientiu sacra, aliqui hoc e
indecessens ergo, — quare si minister male velut potestale
eius veluti Canalis, qui sive s. plumbeus sive aureus eandem
aquam derivat.

Dico 2do. fides ministeri e est de necessitate sacrali, eundem
fide, definitur in Cilio Niceno, deinde Laodiceo C. 26a,
in Constantinensi Sessione 26a, ubi damnatur articulus Wiclyff
item in florentino in Compendio fidei ubi definitur baptis-
mum a Judais Paganis aut Schismaticis validum esse.
Item in Tridentino Sessione 21ma C. 4to de baptismo. exant
ea de re plures Canones antiquiores, in quibus Romani Con-
ficia id definirunt, etsi autem praesentia Ecclia loquantur ex
maiori parte de solo baptismo id tamen ob paritatem rationis
dicendum etiam est de reliquis sacralis, modo aliunde o sit
defectus essentialis, puta ex defectu ordinis Jurisdictionis
intentionis, materiae, aut formae.

Obicitur imo. minister sine fide o videtur posse habere inten-
tionem debita faciendi Sacramentum.

Ad quod ad formandam intentionem pro validitate sacrali
necessaria o requiritur in ministro vera fides sufficiens, quod
cognoscatur ab ecclesia aut Christianis Celeberrimo tunc modo
actionem veluti Ceremoniam sacram, tunc enim potest veluti
eam imitari, et facere quod facit ecclesia seu Christiani.

Obiicis 2do. seculari 3y dicitur ab imundo quis munda-
bilis, qui baptizatus a mortuo, quid proficit ei lavatio eius.
R: hunc textu o. iugare. Contra hos, o. enim opus
puritas anime a ministro sed a Christo principaliter mun-
dante. — In altero membro dicitur ceteri significatur
lotio corporis nihil proficit, s. statim tangatur alij mor-
tuus.

Cum vero h. obijciunt in Contrariu respondendum
est v. eos loqui de baptismo, in quo error fuit in forma
v. fuisse tantum informem o. invalidum.

Obiicis 3to. heretici et reprobi o. habent remissionem
peccatoru, ergo eam opone o. possunt.

R: d. autem reprobi o. habent remissionem peccatoru
formaliter con: ministerialiter nego. hoc modo famulus
nihil habens pecunie propriae sepe a alium deferret cru-
menam Domini auro deferbam, in effectibus autem
naturalibus et artificialibus o. requiritur similitudo cum
instrumento, sed cum causa principali, o. enim ^{Latinu} ~~magis~~
dabit esse simile terra, malomalleo, sed idea quam habet
faber.

Obiicis 4to. nemo potest remittere peccata sine spiritu
s. nam Christus dicit Joannis 20. Apostolis, quando eos
ordinaverit sacerdotes accipite spiritum s. quorum remiseritis
sed heretici et reprobi o. habent spiritum s. ergo nec opus

remittere. — R. Viridum s. Dari Agrosolis ul ostendatur
o posse licite offerri sacra sine Viridum Sancta.

Viridum s. in sola ecclesia verus est baptisimus in qua haereticis
o sunt immo nec ecclesia a geratur nisi ex sua membra
haeretici autem à Corpore Christi et ecclesia proijciunt.

R. Con: baptisimu de Jure o esse nisi solus ecclesia
sed cu haereticis iniuste sibi sumere potest, sicut Vicinia
qua o pertinet nisi ad ecclesiam, tanquam fures sibi
etiam vendicant haeretici.

quod additur ecclesia o nisi per sua membra a gerari verum
e, sed haeretici et aliter baptizantibus aguntur Christus
ac si ecclesia per eos ageret et hoc o in gratiam iustorum
qui sunt filij iust, sed baptizantium, ut fiant haeredes
gloriae.

Viridum s. s. s.

Non necessarius s. Natus gratia, et minister
licite, et sine peccato offerri sacrum.

Nota Convenire doctores in sequentibus, sacerdotem solen
niter offerentem aliquod sacrum in statu mortaliter peccare
mortaliter nisi excusetur ab ignorantia invincibilis necessitate
v. d. quando viget gravis necessitas et si quis sit in oratione
ul sine baptismo ad confessionem moriatur, nisi statim baptizetur
aut audiatur, et unicus haereticus sit qui id praestare possit,

in quo Casu cu sacerdos sibi peccati mortalis officio a seipso
elicere Ordinationem, potest imo debet Offerre Sacramta, quia
dicitur propter necessitatem caput omnis irreverentia erga Sacramta,
sicut Caput quando quis Constat illud indigno, ne publice eum
infamet. — 2^oo. Sufficit, ut quis sibi peccati mortalis
Conferatur ante administrationem Sacramti nec quis est ulquino
officialis nisi tamen debeat Celebrare. missam, quia nullibi
est ei precepta Officio imo dum ecclesia particularim
precepit, ut quis sibi peccati mortalis ante susceptione
Eucharistia Officiatur: ex enim huiusmodi preceptum
patet ex Tridentino Sessione 23 c. ultimo: hoc ipso quod
nihil precepit de eo, qui Sacramta alia Collaturus, aut
sumpturus, Constat in his o. requirere hoc. 2^oo. hoc
obligatio Offerendi Sacramta in statu gratia o. oritur ex
precepto positivo nullum enim est ad ipso Jure natura.
Dico 2^oo. obligatio administrandi Sacramta in gratia. oritur
primario ex sanctitate et dignitate sacrali ipsiusq. actionis,
qua administratur. — 2^oo tamen oritur, et multum
augetur ex eo, quod minister ad tale munus s. singulariter
per Sacramta aliquod Consecratus et Regulatus.
Dico 3^oo. ratio quia Sacramta in se et moraliter merita
et Languinem Christi; eorumq. ministri merita et Languine

Christi deus, idq. in Persona Christi, quam immediate
sustinet, aliquid est Contra dignitatem Christi Sacerdotum, Cur
peccator hostis ea administrat, est enim indecens saltem in munus.
Vanta dignitatis tam immediate personam Christi sustinere, ita
ut sit unus agens cum Christo, sicut estet Contra dignitate
Regis, si quis in eius mensa manibus sordidis pellicula Convivis
vina infunderet.

Rao 2da pars est, quia hoc ipso, quod aliquis se per sacrali
Susceptionem dedit ad Godum aliquos manus Rescipit
particularem obligationem, illud decens observari, praesertim
si ad hoc singularem gradum quasi honorarium munus
faciunt, quae ad legitimam functionem excipit, eamq.
facilitat, sicut v.g. ubi in tantis periculo omnes Subditi tenentur
salutem principis defendere, praesertim tamen Senatus
publici magistratus, adeoq. neq. licentia, quae estet in alijs medicis
in his est valde gravis.

Dico 2do. qui in peccato mortali Sacralium administrationem
mittit unum peccatum sacrilegij.

Rao. quia necessitas poenitentiae est oritur ex peccato poeni
tentiae, sed religionis, ac poenit. ipsius omisio moraliter unum
peccatum, cum ipso peccato irregularitatis constituit, sequens
est Comissio duo peccata impoenitentiae, et sacrilegij.

Dico 3tio. Laicus, qui est solemniter nec tanquam ordinarius
minister, sed solum in Casu necessitatis in peccato mortali

etiam sciens, et prudens baptizal o peccat mortaliter ita
divus Thomas. — Raso. quia talis minister o est ad hoc
Secratus, nec ministrat Sacralum ex officio, sed veluti per
accidens et necessitate, in quo Coste o est tanta deformitas,
si quis extra statum gratia Sacralum ministrat. —

Dico 2°. neq. Sacralis peccat mortali obstruendus in neces-
sitate baptizal sine solemnitate, eo modo, quo de laicus pabul
ministrans peccat mortaliter Suarez. —

Raso. quia etiam talis o quasi Secratus et ex proprio officio
id munus obit. idem sentit Suarez de eo, qui extra neces-
sitate baptizal sine solemnitate, et privatim, aliud dictum
est de sacerdote v. episcopo, Sacralum. Firmationis, in
charitativa poenitentia ordinis extrema unctionis, quoquo modo
ministrante, qui cu nunquam o ex officio proprio a sacerdote
v. episcopo ministrantur, nunquam sine peccato mortali
Sacralis a ministro peccat mortali peccat ministrans. —

Dico 3°. ministri Sacrali matrimonii, qui sunt Contrahentes
si in peccato mortali Contrahant licet ex Comuni sententia
peccent mortaliter, quatenus indigni suscipiunt, Sacralum,
o tamen quatenus ministri sunt. —

Raso ultimo. quia illi duo actus sunt sibi subordinati re-
= spectu quorum o videtur ee nisi unicum proceptum,

quemadmodum etiam qui missa in peccato celebrat, peccat bis
semel peccando, semel Communicando ul docent Bozo Beniquez.
Rao est. 2da. quia Contrahentes matrimoniu o sunt ministri
ad hoc Operatum, hinc multo minus peccat mortaliter sacerdos
aspiciens matrimoniu et benedicens Contrahentes, quia ipse o
minister huius sacrali Vasquez.

Dico 6to. o peccat episcopus Officiens Chisma u benedicens
oleum infirmoru Constitutus in mortali.

Rao est. quia ha o sunt actiones proxima. sacralis, sed ante
preparationes materialu. — ex his

Colliges ad reliquas ecclesiae functiones o exigil statum
gratia vj ul Episcopus Secret ecclesiam u Canonicum,
ul benedical Conjurationes verbes sacras decal Contra Mediam.
similiter ul Diaconus el Subdiaconus sacro ministrant. Item
dicendu est de Concionatore solemniter predicante.

Articulus 5tus.

An minister licite Operi possit indignis sacerdotu.

Nota. nomine indigni o intelligi eum, qui o est Carra sa
crati, quia hinc in nullo Casu Operi potest vj Ordinare
o baginalum, absolvere. o dispos. sum. o per indignu itaq,
hic intelligimus illum, qui recipit quidem veru Sacramtu
o lumen gratiam sacrali, propter obiciem positivum per pecc
atum, quod est publicu u occultum. publicu dicimus

si v. maiori parti civitatis v. omnibus parochiis, v. parti
maiori Consuet. quando plures sunt quae decem. Item publicus
Censurus peccato qui per contumaciam iudicis est infamis.
Sed non autem imo minister saltem cu. Commodi potest
Denique omnimode evitare, et ingredi peccatum indigni sus-
ceptionis. — — — Ita

Supra no. 20. minister sacerdotum regulariter saltem, et per
se loquendo obligari, ad sacra et ministranda indignis,
Supra no. 21. nunquam licere ministro invitare aut suadere
alicui profano vel accipere sacrum, quanto et ab ipso novo
peccato illud accipere et potest. Difficultas autem est
an nunquam dari debeat indigno sive publico sive occulto
sacrum praesertim Eucharistia.

Dico autem neganda est Eucharistia publico ecclesiae sive
publici sive privati eam petat in Communione Theologi
cu. dicitur Thomas.

Ratio quia hic locum habet praesertim illud Matthaei ultimo
volite sanctum dari canibus. deinde quia sic docet Cilia
et B.C.: denique quia sic exigit Reverentia arguere
sacrum, et debet fieri solite et prudenter dispensari.
Adverte tamen dari debere Eucharistiam ecclesiae sive
signa poenitentiae publica: sic enim dicitur in ecclesia publica:
licet, cuiusmodi signa sufficiunt Officio etiam praesertim
etiam si fuerit ab illis, etiam quos, sicut accepit ad possessionem.

quia hoc ipse definit publice et infamis, datur nihilominus
 exceptio huius regulae in articulo mortis, nam tunc est sola
 occulta voluntas, potest ei publice administrare sacramentum, tunc
 est extrema illius necessitas, non valet illi scandalum, quod oriri
 tunc potest, maxime cum possit illud adim. tolli publicano
 illius prius respiciendo.
 Sicut dicitur. Tucharistia est neganda peccatori occulto publice
 potendi, colligitur ex peribulo ufa ecclesiae et exemplo Christi,
 qui sic Judas hoc sacramentum exhibuit.

Ad verum est, quia id videtur postulare prudens et ordinata
 paritas ecclesiae, ut nemo publice reputetur a sacramento, qui
 est publice comprehensus de crimine, est propter Jus ipsius
 peccatoris, sed propter Jus Communitatis Christianae, qua
 nulla incommoda pati potest, respondet enim multi averit
 a susceptione sacramenti ^{ne minister} timentes ^{nomine} offensam etiam per
 iniuriam cum insigni Confusione. accedendum negarent, atque adeo
 advertit Coacti Christus cessit Jure suo, quod habet ne datur
 indigno.

Obicitur autem propter Jus alicuius Communitatis aut ut alicuius
 privati fama servetur o debet dari innocens praeferim
 Christus, sed hoc fieret, si indigno daretur Tucharistia in
 aliquo casu licet.

Ita o dari Christum ut indigne suscipientis fama servetur, aut
 solatur Communitati, praesertim dicitur, ne honor Dei magis
 reddatur, si homines plures averterentur a susceptione sacrali.

Obiices 2do: si mihi Constat occulte aliquem Communicare
ul Sacram hostiam proicial in Perguliniū debeo negare, ergo
etiam hic. —

R: n: Etiam. quia illa proicere sacra hostiam est positiva quada
Contumelia, cum, ut velle adimere honore sacro, ad verbum in
gere indigne o est de honoratio ^{nisi} negativa ex eo quod suscipiens
accedit indignus. —

Quares 3do: an possit Sacerdos peccatori occulto Pucharistia
publice pulari. Sane hostiam o Sacerdotem, ul sic famam
pulari et Reverentiam Sacrali servat. —

R: negative. quia dicitur regulo occasione talis idololatria.

Quares 2do: an danda sit peccatori occulto pulari in occulto.

R: negative. quia quod in publico o negatur occulto, hinc hinc
sit, ul evidetur infamia, ergo in occulto ubi hanc rāo capat
negandū est Sacralium, ad hoc enim obligat lex univofalis,
o Sacerdoti sacra indignis, nisi rāonabiliter necessitas exigat
aliud. —

Quares 3do: An Sacerdos possit o debeat negari Pucharistia
dram, quem ex sola Sceptione indignū novit, du videlicet,
quando natus avertit testis neg e. aliud periculum revelationis.

R: negative. si ex negatione sequeretur indirecta peccati re
velatio o exprobratio. imo etiam quando ea o loquitur, quia
hoc redderet Sceptionem odiosam. —

Colligas quid de reliquis Sacralis dandi debeat, dicitur,

84.

Obfirmatio, extrema unctio peccatori occulto publice, aliter negari
debet, ab eadem ratione, ut ab absolute sacramento cum
o delicta nisi seculo nunquam dari potest indigno. igitur separari
in hoc casu entius firmare debet absolute, ut absolute firmare,
quia sacramentum hoc dari o debet nisi post diligens examen
de merito suscipientis. utrum denique contrahere possit malum
monium cum ea quam suscipit esse in peccato, et utrum peccato Caro
=chus, si sciens suscipiat videndum alibi.

Articulus 6us.

Quid et intentionis sit in genere.

Attendimus nec fidem, nec Probitalatem ministri, ad
valorem sacramenti requiri, Cuius ratio est. sola.
Christi voluntas, qui in favorem suscipientium
nobis effectum sacrali pendere a bonitate aut fide ministri
nunc de huius intentione agendum.

Dico 1mo. actus ille voluntatis, qui dicitur intentionis est
tendentia interna voluntatis in finem per aliqua media
nomine tendentia intelligitur desiderium efficax finis, hanc
intentionis requiritur ut violator legitime ordinabilis sacra-
menti Officialis.

Dico 2do. Intentionis multplex alia positiva, qua voluntas
per actu positivum aliquid appetit, alia negativa, qua est
negatio actus, qua voluntas debet prohibere, ut si sit ea

hominem interfici a seruo, quem debet prohibere, et potes nec pro-
hibes, mors illa tibi voluntaria et, imputabile. Interpretable.
2°. Intentio positiva alia est directa, qua volumus aliquid
in se ipso ^o standum in causa, alia indirecta, quando volumus
causam, ex qua videmus secuturum effectum, v. g. inebriator
aliquis providens se iuraturu si inebrietur.

3°. alia est actualis, qua adhuc perseverat, alia habitu-
alis, qua revera fuit sed praeterita est, nec perseverat, v.
in se v. effectu, ut cum quis mane suos adus deo offert,
talis intentionis oblitus plures adus sicut dignatos.

4°. Intentio actualis, alia est formalis, qua re ipsa actu
existit, dum aliquid executioni mandatur, alia virtualis,
qua postquam suscepta est ^o amplius in se ipsa manet,
sed in aliquo solum effectu per illam antea ^o ratione
cuius illa consistit influere in opus, v. g. mane aliquid se ad
in viam ul. Romam eat, et beneficium ibi consequatur,
Cogitat ille quidem initio perfectionis de beneficio, sed reliquo
tamen die in varias cogitationes distractitur, dicitur tunc
Intentio illa perseverare virtualiter, quo durat profectio
Romam usque.

Quares in quo Intentio virtualis distinguitur ab habituali,
R: in eo distingui, quod quamvis Intentio virtualis in se
ipsa formaliter omnino praeterit, maneat tamen in aliquo effectu
qui est connexus cum eo effectu, quem imperavit prima intentio

hac autem Connexio in eo est facta, quod hic effectus posterior pertineat ad eandem seriem actionum ad quam pertinebat prior effectus, qui fuit coniunctus cum intentione actu existente qua iuxta imperavit totam hanc seriem, Cum enim dico volo facere. faceré, dico etiam volo etiam ire in ecclesiam accipere vestes sacras, ne ad altare deat. exempla etiam est manifestum in rustico, qui toto die laborat in agro ad alendam familiam, nam mane ex intentione vult laborem totius diei, qui pertinet ad eandem seriem actionum ita ut si petas à rustico quare laboret, dicitur respondurus sit, quia volo alere familiam.

Articulus Septimus. —

An ad valorem Sacrali sufficiat in ministro voluntas Conendi actionem externam solum. —

Sensus questionis est, utrum ad valentiam Conficiendi Sacralia sufficiat si minister ponat exteriore actiones requiritas, v.g. si abluat et verba formas proferat, etiam si prater hanc nihil aliud intendat nec implicite nec explicitè.

Pro. o sufficiat intentio faciendi exteriores actiones ad similitudinem actionum, quae sunt ab ecclesia, sed requiritur intentio faciendi serio, quod facit ecclesia.

Contra. quia Officiarius Sacralis debet velle exercere facialem potestatem sibi traditam, ergo requiritur facialis intentio

et sufficit abluere. baptizandum iocose, sicut si princeps
ex loco ferat sententiam mortis, nullus iudens iudicat reu-
vere ad mortem damnari.

Confirmatur. minister debet agere in iuxta Christi potestate
operari nomine suo, ergo ad Christi nomine operetur, debet
illud determinare, etenim potest sacerdos dicendo hoc est
est Corpus meum. intelligere. Christi Corpus, et hinc patet,
ergo ut intelligat Corpus Christi requiritur specialis intentio,
nec sufficit nuda prolatio verborum, quae si sufficeret sacer-
dotes ad mensam quicquam ad Corinthios omnem panem
consecraret, qui est in mensa, quod est absurde, deinde
florentina, et Tridentina requirunt ut minister intendat
facere quod facit ecclesia, quorum verborum sensus est,
quod debet intendere. facere illas actiones, quas facit
ecclesia, sed quod debet intendere, per has actiones effi-
cere id quod facit ecclesia.

Obicitur imo. ad valorem Contractus est requiritur intentio
indignitatis; ergo cum minister sit nuntius Christi, est
requiritur etiam illius intentio.

R: n: Etiam dignitas est, quod minister agit ex speciali
potestate sibi tradita, ut ex illa agit, et sit nuntius.
Ad verum tamen ad administrationem sive consecrationem
eucharistiae est requiri intentio ministerii, quia illa potestas
est sibi tradita, sed legem sacri factum. reliqua vero ad actum.

qui negat Characterem, & propterea baptizare valide, quod nudus
Nola 2°. neq. requiri ut velit explicitè agere lingua minister
Christi, quia gentili negans Christum potest valide baptizare
si velit facere quod intendit Catholica ecclesia.
Obiicit 2°. baphtimus, quo Athanasius adhuc querelans cu. pueris
Hebraeis eos baptizavit, representando persona episcopi, fuit ab ecclesia ratiocinatus,
sed puer ille o. poterat velle abluitionem ut sacram. cum solu
luserit, ergo o. requiritur ad valorem sacrali intentione faciendi
ut rem sacram.

R: Athanasius ludendo quidem baptizavit sed deinceps serio
examinatum respondisse quod habuerit vera intentione faci
endi Christianos, neq. etiam alios quàm Catechumenos
baptizavit, locus ergo si solus sit o. valet si iungatur
cu. voluntate faciendi quod facit esse valorem
sacrali o. excludit.

Obiicit 2°. illa voluntas sufficit ad sacrali, quae sufficit
ad ponendas conditiones, quibus potest fieri gratia,
Sed actiones externae sunt conditiones illae, quibus potest fieri
gratia, ergo sufficit ad sacrali, et gratiam ferendam.

R: actiones externae o. esse conditiones ad ponendam
gratiam nisi sint factae nomine Christi: haec autem
denominatio procedit ab intentione agendi in nomine
Christi, et ideo est quia minister est sicut instrumentum

inanimatum ad per modum vicarij.
Obij: 3tio potest assignari obiectu, quod debeat velle.
minister per illas actiones externas, etc.

Plus. nam illud deberet ee. gratia, sed hanc o debet
velle minister nam haereticus o habent intentione generari
gratiam, quia o credunt eam causari a sacris, et
tamen eorum baptizatus valet, Item quidam gentilis
potest valide baptizari, etsi nihil sciat de gratia generari.

R: gratiam esse illud obiectu o tamen necesse est, ut
minister eam velit explicito, satis est implicito, hoc
est modo velit aliquid identificatum cu gratia, u Con
nexu necessario cu Collectione gratia. hinc valent
omnes intentiones hic u similibus verbis expressa volo
per has actiones facere, quod per illas intendit facere ecclesia
u quod per illas fieri vult instituens, u volo illas pro esse
meliori modo quo possit.

Collige 2mo. quomodo adheus, et haereticus possit valide
baptizare. si nempe velit facere actione ul sacram, o
2du sunt proprium iudicium sed iuxta iudicium ecclesiae.

Collige 2do. quomodo sit obiectu intentionis ministeri ad nonie
actio externa, ul religiosa ul sacra, ad hanc intendere debet
intendere minister, sed est o nuda actio externa, sed. tam ul
ul excommunicatam sacra ab ecclesia.

Qualis ergo Intentio ex parte ministri ad valorem
Sacramenti requiratur.

— Dico 1°. — Sufficit intentio habitualis juris, quae dicitur
— perseverat in negatione retractationis, quia si illius alio
— Sacramentalis est humana et libera, cum illa intentio
— est existat nec in se nec in effectu, nec virtute, ergo
— nullo modo influat in actionem sacramentalem. — Auctoritas
— Contrarii intelligendi sunt de juris habitualis et
— virtualis.

— Improbabile etiam videtur, quod dicit Valentia, ad valorem
— Sacramenti per totam vitam sufficere intentionem, quae
— minister suscipit ordinem modo illam retractaverit, et
— illa illa Sacramenta ministrare. — Consequenter.

— Obiicit 2°. — plus est requiritur ad Faciendum Sacramenti, quam
— ad illud suscipiendum, sed intentio habitualis sufficit
— ad suscipiendum, ergo etiam ad Faciendum.

— R: n: mai: et Paritatem. — dignitas est, quod susceptio
— est exercitium activum facultatis potentialis sicut est
— Effectio. ita ubi sacerdos ungi potest, est potentia
— alteri ministrare unctionem.

— Obiicit 3°. — populum hodie efficaciter alicui Sacrificium
— quod Deus celebrare cogit, et manibus ei applicatum,

88.
Et si de isto nihil amplius cogitem modo o habeam volun-
tatem Curiam ante Celebrationem, ergo opus similiter
efficaciter velle, ut pronuntialis forma Exsecrationis respondeat
hanc Cras à me futura habeat sui effectum, Et si
cum illam pronuntio, o habeam intentionem Gerandi
sed ex alia occasione id faciam.

R: Certe antecedente negante Chiam. dignitas est, quia
voluntas illa in Casu antecedente o debet me movere
ad aliquid ulterius operandum, sed solum movere debet
divinam voluntatem ut Naturae sacrificium sit, eius
fructum alteri offerat, sedus vero est de Offensione
Sacrali, quam mea libera voluntas physice debet
causare applicando potentiam activam ad actu externum
operandum.

Dico rdo. ad valide Crimen Sacratu o sufficit
intentio indirecta quia actio Sacralis est exercitium
humanae potestatis libera, sed id quod fit intentione
indirecta o est exercitium potestatis humanae, et libera.

Plus mi: quia si Judex praevideans sequitur dormientem
pronuntiare sententiam damnationis, caret se somno
nemo diceret illum sic exercuisse potestatem Judiciale^{em}
proferendo sententiam illam, et nemo diceret rem esse
legitime damnatum, Cur autem o est vere damnatus?

— certe quia damnatio illa est ad exitum humanae voluntatis
— et libera, ergo quod dicitur dicitur intenditur est consensus
— liberi voluntatis. — adde blasphemiam in ebrietate
— est esse voluntariam sed voluntatis, id est obiectu voluntatis
— liberi agentis, sed est ipsa actio formaliter libera.
— Dico. voluntarium indirectum sufficit ad peccatum, ut
— si quis se inebrietur nesciens fore ut inebrietur blas
— phemetur, peccabit peccato blasphemia, ergo etiam
— intentio indirecta sufficit ad faciendum sacrilegium.
— R: n: Etiam quia plus requiritur ad sacrilegium, quam
— ad peccatum, nam ad hoc sufficit voluntarium negativum
— est ad sacrilegium, vide etiam casus humanos.
— Dico 3tio. actualis Intentio est quidem optima et
— tamen necessaria, sed sufficit virtualis.
— Ratio una pariter est, quia moraliter inoperabile est
— semper in administratione sacrorum actualiter habere
— intentionem, et attentionem ita ut animus est distractatur.
— Deinde quia virtualis haec Intentio, de qua supra.
— plane influat in actum moraliter et facit actum
— vere humanum, quo circa etiam ad peccatum sufficit.
— sicut ad peccandum, merendum et al.

Dices si virtualis sufficit, sufficit etiam indirecta. — 89

Plur. ideo virtualis sufficit, quia licet o existat, manet tamen in aliquo effectu, et indirecta etiam in aliquo effectu manet ergo.

Plur mi: Cum Da loquor. scio me dormientem fecerare. volo itaq in eu finem dormire, ut fecerem, quando deinde in somno fecero, intentio fecerandi manet in somno durante. tanquam suo effectu, ergo intentio indirecta manens in effectu sufficit, sicut sufficit virtualis manens in aliquo effectu.

R: no paritatem. dignitas est, quia intentio indirecta nullo modo conetur influere in actum. sicut virtualis cum indirecta illa operetur effectum, ut potentia pro illo tempore o sit Capax influxus ut pote o libera dunt. e contra virtualis hgonit potentia liberam dunt, quando dicitur manere in suo effectu, ita ut si gelatur, quare hoc facis statim operans daturus sit rationem i

Instabis. o requiritur libertas quando fit adu sacratu sufficit si ea preceperit, valet in eo, qui per procuratorem contrahit matrimonium, procurator enim malicia eum

Contrahere potest ex mandato Domini, tempore quo dominus
dormit, in quo casu dominus, qui est minister sacrali,
sacratu ferret o existens in statu libertatis.
R: ministrum in hoc casu valide contrahere, quia liber est
in suo procuratore.

Dico glo. ad valorem sacrali sufficit Intentio Conditionata
de praeterito, et de praesenti, de futuro vero o sufficit
excepto matrimonio. — quia pars de Conditione pra-
teriti v praesentis certa est, quia Intentio huiusmodi
hoc ipso quod posita sit aut conatur hic et nunc conditio,
fit absoluta, sed conditio de praeterito aut praesenti v
est posita v o. si est posita est absoluta Intentio,
si o est posita est absoluta Intentio o proventu sacrali
hic dubitabis amo. an si dicam ego de iam absolvo
si Deus iam videat de cras daturum elemosynam sit
Conditionata de futuro etc.

R: ee de praesenti. quia Deus vidit iam ista daturum
v o daturum.

Dubitabis do. an quando quis iurat se ferre sacratu
uni et tamen ferat alteri, tunc alteri valide ferat,
ul si iures de absolvere viru, et est mulier, de.

lapidare marem, et est foemina. —
 R. valide. Officiu Sacratu, quia in sacerdotu collatione
 exeglo matrimonio minister habet et habere debet in-
 tentionem Officiu Sacratu homini presentu, quiquis
 ille sit, si tamen minister in actu signato et expleto
 dixerit, nolo Offere. Sacratu nisi tali personae, tunc
 si e opet talis Sacratu e Offertur defectu intentionis.
 Quidam da Baris. quod Intentio Officiu Sacratu dicitur
 mala de futuro e sufficiens, quia dicitur de futuro ego
 ista alicui adu suspendit adu, donec ponatur
 conditio, quando vero postea ponitur dicitur materia
 et forma sacerdotu non e fund, et conditio ista e
 sufficiens. — ista Baris conclusio quod matrimo-
 nium collatu sub condicione de futuro possit ee validu
 e Communis Theologoru, quia Contractus socii
 celebrari solent sub condicione de futuro, et tunc inci-
 piunt ee validi, et obligare Contractus quando ponitur
 dicitur, illi enim adu morales durari possunt et suspendi
 usq ad tempus assignatum, nisi retrahantur. —
 Dices, ergo etiam solent dari absolutio sacerdotalis sub Con-
 ditione de futuro cu absolutio sacerdotalis erg sit actus

moralis ¹⁰ sacra matrimony.
R: quod absolutio sacralis de futuro a sit valida, contra
nobis ex ferretus usu ecclesie, qui nunquam tales abso-
-lutiones approbavit, unde videtur ecclesia accepisse hanc
Traditionem a divina institutione. In matrimonio diu
habemus praxim ecclesie contraria, nempe quod valeat
ineffectual celebratum sub Conditione de futuro, quando
Collatio posita est et o ante, unde nulla e paritas que
ad hoc inter sacra. penitentia et matrimonij, nam
si ideo absolutio posset dari sub Conditione de futuro,
quia absolutio est actus humanus sequeretur eandem
absolutionem dari posse absenti, et o exigere. Certa
verba, quia matrimonium o exigit certa verba, et potest
Contrahi inter absentes, unde Concludo ideo posse matri-
monium celebrare sub Conditione de futuro, quia exigit, ut
utriusq. sacra Collatio sit actus humanus, hinc
tamen ita utriusq. instituit sacra ut voluerit ita
matrimonium celebrari, penitentiam o posse, quod ante
hinc ita instituit ea eo colligimus, quia ecclesia
ita ferretus ita sacra. Collatio, et o aliter, quod per
Constante Traditione didicimus ab Apostolis, et eorum Successoribus.

gi.
Dico no. ad valorem sacrali requiritur, ut intentio ministeri
o habeat Contrariam intentionem ipsi praevalentem, illa
autem praevalet alteri, quae magis efficax et absoluta
est, quam altera, utpole quam illa magis efficax includit
aut imperat.

Huius declaratum exemplis, si enim q. dicas Officere
volo Eucharistiam, sed o sacrificium offerre volo,
u hoc ideo dicis, quia iudas in missa o offerri sacri-
ficium, et si id faceret offerri, vellet o Secrare, tunc
verè Secras, quia voluntas Secrandi praevalet vo-
luntati o Sacrificandi; si vero ita vis o Secrare
et o offerre sacrificium, ut si iudares in missa
o sacrificium, vellet tamen Secrare, tunc
o Secras, quia voluntas o Sacrificandi praevalet
voluntati Secrandi.

Nota. quando intentiones sunt reversae, et Charitas
ut cum minister intendit facere, quod includit Christus,
o tamen quod facit ecclesia Romana hunc notandum
est quid precipue intendit, si enim primario intendat
facere, quod Christus includit alia intentio o efficax,
sed o ditionale tantum, id est nolo facere, quod facit ecclesia,
nisi illa faciat quod fecit Christus. si tamen.

primario et absurde intendat o facere quod facit ex hys,
etiam si sit illud, quod facit et hinc hinc o sicut
sacramentum quia omnino o habet Intentione debita
Quid. Respondes ad hunc casum. Petrus et Paulus
baptizant eundem puerum, Petrus dicit, ego te baptizo
si Paulus te o baptizat, si autem te baptizet ego
te o baptizo, Paulus vicissim dicit idem quod Petrus,
quare uter istorum baptizet.

R: neuter in eo casu baptizare, quia intentio unius
destruitur per intentionem alterius, a qua se reddidit
dependentem propter appositam conditionem istam,
hac enim conditione posita in se. Paulus
concipit Intentionem talem, qua destruit
Intentionem Petri, et Per ista
aque destruitur, Ideo neutra potest
operari.

Articulus ultimus.

Quid requiratur ex Parte suscipientis

Sacramentum.
Dico amo in adultis necessaria est aliqua dispositio.
Nao in sacralis morbuorum requiritur adus aliquis

Supernaturalis v. ad beatissimū actus fidei, Deinde si 92.
mortale Comissum saltem abditio, quae est etiam necessa-
ria ad penitentiam, porro ad sacra vivorum requiritur
Status gratiae ne eorum efficacia impediatur, et in ve-
rentia irrogetur, Deinde saltem veniale est, si suscipiatur
sine bono aliquo motu voluntatis, et sine ullo pietatis
sensu.

Dices autē. o videtur requiri ulla dispositio in suscipi-
ente, si sacra sit necessarium signū gratiae, et
o potest ee signū falsū, sed ita se res habet,
ergo Sacramentū semper producit gratiam, sine adit.
dispositio, sine o. — R. Sacra o ee signū
gratiae absolute seu conditionale nisi ponatur obex,
quod verū etiam est dunc quando ppter obicem o cau-
satur gratia.

Dices ad. saltem in eo Adulto, qui habuit aliquo
tempore usum rationis et o vivit in mortale o videtur
necessaria dispositio, ut recipiat gratiam.

R. dictū Apostoli universaliter verū ee, quod sine fide
improbabile sit, placere Deo, atq; ad eo adultus, qui
aliquando habuit usum rationis o potest fructuose recipere

Baptismus, si o dicitur aliquem actu fidei, de intentione
maior e difficultas. pro qua
Nota agi de adultis in parvulis enim Certu est o requiri
ullam Intentionem ad valorem aliquorum Sacramentorum. Deinde
in Sacramto Eucharistiae o requiritur intentio suscipientis
ad valorem Sacramti, quia illud Sacramtu o consistit in
ipso sicut alia Sed est permanens et ante Receptionem
est veru Sacramtu, sic parvulus vel an habeat u o habeat
intentionem suscipientis an vero requiratur eiusmodi intentio
suscipientis ad Sacramtu illud sicut effectus dicitur suo loco.
Dico 2do. ad valorem Sacramti requiritur Sensus
positivus Intellectus, qui illud recipit ¹¹⁷ ~~ipso~~ ¹¹⁷ ~~ipso~~ ex
Cocilio quo ad baptizandum eum, qui incidit
in amensiam, o aliter amisit usum sensuum semper
voluit, ut antea petierit baptismu. in Africana
anno C.imo sic habetur obmutescens baptizari, aut
poenitentiam accipere potest si voluntatis praeterito des-
simonijum aliorum verbis habet, ex his satis potest
reminem adultum posse baptizari absolvi nisi
petierit ante infirmitatem. Firmatus ex rituali
Romane Pauli 5ti de rubricis de baptismo adultorum

ubi prohibetur baptizari amens, qui ante amensiam ^o 93.
ostendit voluntatem aut electionem baptismi.

Quæres imò. qualis debeat esse deservientis intentio?

R: o debet necessario esse actualis, sed sufficere
potest habitualis imò aliquando o tamen semper
sufficit generalis, et interpretativa tantum, quam
habere cogitur quilibet eo ipso quod vivens Chris-
tiane. — Præc. extrema unctio ministrari
solum versanti in extremis, modo Christiane vivens,
quamvis nec scierit nec scire possit, quid fiat, quia
cum fuerit Christianus cogitur habuisse volun-
tatem o carenti medijs ad salutem utilibus. —
quod Eucharistia sic o datur, in causa est aere-
rendia debita. eadem intentio sufficiens ad extrema
unctionem sufficit etiam ad confirmationem o vero
ad ordinem et matrimonium quia o quicumque vivit
Christianè vult ducere uxorem, aut ordinari, possit
tamen sufficere ad baptismum per accidens in adulto,
quia si aliquis factus catechumenus nunquam cogitaret
de baptismo deserviendo deinde incidere in amensiam,
aut excideret Christianem in qua includitur voluntas ser-
vandi omnia præcepta, et postea in extremum veniret
in mortis periculo, deberet baptizari, alioquin o possit

per accidens, cum enim iustissimus sit sollemnis professio
legis Christi exponeretur fides Christiana magno
iunio, quod omnino cessaret si Verba ei mors imi-
neret. L

Auareo 2do. Non etiam ad Sacramentum omnimoda suffi-
cient meri habitualis immo generalis ista interpretativa.
R: affirmative. si dolor ad sit per signa externa
expressus ut si agrotus o zelito Confessario signum
doloris externi exhibet, petens à Deo veniam levans
oculos in Caelum et cal. post vocalis postea Confessarij
dandi illi absolutionem valide, quia ille, ut Luzono
vixit Christiani ergo habet intentionem eandem ac
ille, qui suscipit extremam unctionem.

Nec apparet dignitas, quod dolor ad Confessionem
debeat dirigi, gratis postuland. Ergo, Suarez. quia
materia huius Sacramenti est dolor foris expressus, si
ergo ad sit generalis intentio. Sufficiens ad alia Sacra-
valida est absolutio, unde Confessal layman o solum
posse sed debent dari tali moriendo absolutionem,
quia si datur absolutio nullo incommo du sequi potest,
si nullo negetur sequitur in dante at tunc mors aeterna.

Cum obicit Ligo o. p. p. iudicem in dare iudicium. 24.
n. ad instantiam patris. —

Requendum est sufficere instantiam habitalem, et in
terrelativam. —

Obicitis 2°. si sacrum ad valorem essentialiter requi-
rit intentionem, semper eam requireret, sed o. semper
requirit et potest in parvulis, ergo o. essentialiter. —

R. D. maiorem. si exigeret essentialiter ex natura sua
Con: essentialiter ex institutione Christi nego mai:
quia Christus id voluit exigere in adultis, quod in par-
vulis, aut semper de his o. exegerit, at Grauum est
iussus Clementis. —

Obicitis 2°. Innocentius 3° in Capitulo maiores de
baptismo aperit, quod hunc sacramentalis operatio imprimat
Caracterem, quando obicem Contraria voluntatis o. invenit,
ergo sufficit quod adultus Contraria voluntatem o. habeat,
R. Innocentius illo loco, Cum ait de illo catechumeno, qui
obicem Contraria voluntatis o. habet, intelligere nomine Contraria volun-
tatis omnem defectu voluntatis necessaria, quia in baptismo
suscipiendo nemo solet merè negativè se habere, sed
qui obicem Contraria voluntatis o. habet, si Compositus est
mentis, habet etiam positivam intentionem, et hoc voluit Bonifacius.

obicitur 3tio. Pignus ipsius Pontifex tantu requirit moluian
forma et intentionem ministri.

Ri. I. ex parte ministri con: ex parte suscipientis nego. u
revela Sacramentum Confessionum in usu n: respectu illius
quos permancet, ubi estucharistia con: ad hanc enim ut
ponatur o est necessaria talentio suscipientis, unde nec
requiritur ad sacra parvuloru.

Disputatio 3tia. — De Sacramento baptismi. —

Baptismus prout hic de eo loquimur varijs appellatur nomi-
-nibus imo lavacrum regenerationis per eu deus spiritualiter
renasimur. vocatur 2do Circumcisio o manu facta Galat. 3. 2.
3ec. 3tio. vocatur Sepultura Romanoru 3tio Conspuiti
enim sumus cu illo per baptismum, quia nimiru vetus
homo in baptismo moritur, et quasi sepelitur. vocatur 4to
illuminatio, quia nimiru homines per illu illuminantur hinc
Ababreoru 5to dicitur baptizatus illuminatus. 6to signa-
-culum ab effectu seu caractere. vocatur 6to origo vita
spiritualis et Janua per qua in ecclesia intratur, et quo
ad cetera sacra acquirimus.

Obserua. nomen baptismi ex graeco et ex sua sua sig-
-nificatione significare quamcumq; ablutione, sine immersione.

In figura vero zilicem acceptionem habere sumitur imo 95.
materialiter et omnino pro melaphonice et allegorice
pro afflictione corporis graviori, qua homo passionibus
et tribulationibus velut aquam fluctibus mundatur, quo
sensu Christus dixit Marti 10 poteris bibere calicem
quem ego bibiturus sum, aut baptismo quo ego baptizor
baptizari. Dum etiam pro quadam abundantia caelestium
bonorum, qua dicimur quasi mergi, sic Heloru imo vas,
autem baptizabimini hinc lando o port multas has
res. hinc moraliter et sacramentaliter pro ceremoniali et
sacra immersione in aqua, sine ablutione partim
illa, qua a Christo instituta est sub certa verborum forma
sic enim accigitur Martini ultimo ubi Christus ait,
euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine
Patris et filij, et spiritus sancti, ergo nomus igitur brevi-
ter baptismi existentiam, principales causas.

Articulus unus.

Quid sit Baptismus et quando institutus.

Baptismus metaphysice videtur designare benè hinc hinc
regenerationis per aqua in verbo quae subicit pro via differentia
eius est vis significativa regenerationis pro hinc quam etiam
efficit cum per illum pro justificatio absolutè imo.

96.
quia per se loquendo in baptismo fit sanctificatio singu-
liter una et quia per baptismum, quantum tenet ex vi sacrali-
genitus destruitur peccatum, quoad culpam et poenam, quo-
fit ut homo perfecti moriatur peccato.

Nota 2do. tria fieri in baptismo. Sacramentum tantum, rem
tantum, et rem et sacramentum simul. illud dicitur sacramentum
tantum, quod significat, et o significatur, et est ablutio exterior.
illud dicitur res tantum, quod significatur et o significat et
est gratia interior, sive sanctificatio per gratiam. illud dicitur
res et sacramentum simul, quod significat et significatur, et
est character significatus per exteriorem abluitionem, et signum
interioris sanctificationis. haec igitur definitio physice fidei-
tatis convenit baptismo quatenus est sacramentum tantum,
sic enim exterior ablutio tangit aqua et signum interioris
ablutionis per gratiam.

Dico 2do. baptismus tam quoad efficaciam sanctificandi, et ipsa
etiam significationem fuit institutus ante Christum a
S. Thomas quae 66. art. 2do.

Cur 1mo. ex scriptura Joannis 3mo ubi Christus baptizatus
dicitur nempe per discipulos suos, ut declaratur Joannis 3mo.

Cur 2do ex Galibus apud Augustino docente traditu
in Joannem discipulos Christi iam tunc Joannis 3mo

baptizasse, cum prius baptizatus esset sive baptizatus ab Joanne:
ut o nulli exstimaretur, sive, quos probabiliter inferat bap-
tizatus Christi usque iam instituto. —

Plur alio ratione, quia o est credibile Christi discipulis
desse Eucharia et eorum sacerdotes ordinare, ut in cano-
nicis Constans ex Concilio Tridentino l. 22. Capitulo,
antequam baptismi sacra susceperit. Dum quia in
baptismo ad Janua ceterorum sacerdotum veniebat
etiam ante alia sacra Christi, unde etiam ^{Nicetas} ~~Arcturus~~
scribit Christi Dominum suis manibus baptizasse Petrum
et filios Zebedaei, eorum cum Petro reliquos Discipulos,
atque hos ceteros discipulos. — Probabile est tamen

Christi suis manibus alios o baptizasse, sicut ^{et} ~~et~~
primam Virginem, et Petrum, ut ex aliorum etiam Galat.
sententia habet Eugenius in Epistola ad Joannem. —

Item 11. Cum sermo Theologus institutum tunc fuisse.
quando Christus a Joanne baptizatus est. —

Rac. quia ex Joannis alio et 11. Constans, quod Christus
diu ante Passionem dum per se dum et alios baptizari,
prius ergo instituerat baptismum quam moreretur. Cum
autem certum o sit necesse institutionis comode dicere
posse videtur, illud fuisse cum Christus contactu suo aquas

sanctificabil, vna Patris audita est, apanit Columba sagu
Christum, ut simul designarentur Personae Tres Trinitatis,
forma, et effectus baptismi; sed hoc certu o est; alij enim
satis probabiliter putant, Christu o ipso tempore quo bap-
tizari voluit baptismu instituisse, sed paulo post. ex dictis.
Colliges 2mo. Per Christi Baptismu vere collalam
est gratiam virtute procedentium meritoru Christi; etiam
futurae passionis.

Colliges 2do. prae dictum Christi baptismu habuisse omne
virtu inherente ante Passione, quam habuit post Passione
quod enim Calum o aperiret erat illi extrinsecu, eo quod
natum nostro saeculo nec dum sanè effect per solatum.

Colliges 3tio. Dunc baptizatos fuisse aequales morti Christi.
futurae, ut nos probata fuit sacrificium incrementu in
Carra Domini fuit representatio mortis futurae, quod lamem
iam representat praeteritam.

Quares quando Christus dederit praeceptu baptismi.

R. post resurrectione, quando dixit Apostolis euntes vade
omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris et filij et
spiritus s. quibus verbis continetur praeceptu. omni
ul, quo obligantur Ap. cololi ad baptizand. 2du. quo obli-
gantur alij ad baptizand. — neq, dicas ante Passione

dixerat Christus nisi quis renatus fuerat ex aqua, ergo ante
Cognitionem dedit praeceptum baptismi.

Et enim ante Cognitionem potius explicasse necessitate
baptismi, quam dedit formale praeceptum.

Et verè praeceptum baptismi dicitur tunc esse
generaliter obligari, quando lex Evangelica fuit sufficienter
promulgata, hoc legatur de materia de legibus ubi dicitur
Christi d. 2. q. 1. dicitur Regulariter, nullo quando abrogata sit lex Moysaica,
Christi d. 2. q. 1. dicitur quando dicitur obligari lex Evangelica.

quod obligatione

No. lex vetus abrogata

ut in i. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Christi d. 2. q. 1. dicitur

Articulus 2. dicitur.
Quid et quomodo sit baptismus.

Dico 1. q. 1. lex est baptismus fluminis, fluminis, sanguinis
fluminis est, qui fit in naturali aqua cum consueta
verborum forma. fluminis est vera cordis conversio ante
baptismum aquae regiae, et cum animo volo delens omnia
peccata. sanguinis est martirium, quod quis pro Christi
baptismum ante baptismum aquae regiae subit, et sic
huius vicem supplet.

Dico 2. q. 1. solus baptismus fluminis vocatur dicitur baptismus
et sacramentum reliqua tantum metaphorice, quia significat

in necessitate defecunt sicut est baptismi operando eius 98.
effectu, quando eum procedunt, quod si eum sequantur
dicitur baptismi, quia eius vicem sicut sicut, sed potius
vicem procedunt, cuius effectu etiam operantur.

Confirmatur. quia virtus universaliter delictiva peccatorum
preeminet reliquis essentialibus sacrali baptismi,
et ab eadem virtute baptismus principaliter denominatur
dicitur, unde idem nomen etiam communicatur est alijs
quibus Communis est virtus delictiva omnium proceden-
tium peccatorum, hac autem virtus est Communis, actus
Charitatis, quae dicitur flammam proles sunt in actu ad
superiora usque ad ipsum Deum, et etiam Communis
Martyrio quod sanguinis procellatur, quia semper fit
cum effusione sanguinis, nullo valere sicut, Cui
insit ea virtus. adeoque his duobus dantur est commune
nomen baptismi cum sacrali delictivo peccatorum.

Dixi in Conclusionem solum baptismum fluminis esse
locum sacrali, licet enim Martyrio, et Conditio vocari
possint baptismus, sicut nomen sacrali baptismi.

Præterea ratio quia sicut habent essentiam sacrali, nam in
Martyrio sicut est verborum forma in Trinitate nec forma

verborum, nec signum externum sensibile.
2do quia o imprimunt characterem, qui est effectus sacrali bap-
tismi. — 2do. quia Christo, etiam iterum etiam ante baptismum
suscepti. 3to. quia nec Martyrium nec Christo excludit neces-
sarium baptismi aqua, si haberi possit, ac proinde o est pariter
ad alia sacra.

Dico 2do. baptismus fluminis prout e nova legis
sacratu est una specie. Infirma e Communis.

Ratio, quia nulla e causa cum unum ab alio distinguatur
specie. Cum eorum essentia in iisdem rebus sit ad substantiam
prolatione forma, et verborum, ablutione et legitima intentione,
quod autem ablutio opit sicut immersione, infusione, aut
asersione, id ei plane per accidens est quatenus habet rationem
ablutionis, sive prout est materia baptismi, ut docet Augustinus
ad Galatas 3to ubi illos hortatur ad mutuam Charitatem.
Imo quia unum Corpus sunt sicut una ecclesia. 2do. quia
vocati sunt in una specie, 3to quia est unum omnium Do-
minus, sive Deus. 4to. quia una e fides. 5to. quia unum
specie baptismi sicut una est fides.

Quaresimo. an baptismus sanguinis inter alios sit legitimus.

Res. ee Certa quadam conditione legitimissimum o quide

in ratione Sacrali sed Causali, et modo operandi id
 dicitur Thomas sic explicat, quia scilicet Christi Bap-
 tis et firus .i. excellentissime. in baptismo sanguis operatur,
 nam in baptismo aque operatur per quamdam danti figu-
 ralem Comemoracionem mortis Christi et sepulture. in
 baptismo autem flaminis per quamdam danti Concoctione
 cordis eius affectionem in baptismo vero sanguis
 operatur per imitationem passionis, et mortis Christi
 et, hanc communiter per solissimum dilectionis, et
 affectionis fervorem iuxta illud Christi Joannis 15 maio-
 rem hanc dilectionem nemo habet, qui pro ut animam
 suam ponat quis pro amicis suis, unde etiam omnem culpam
 et poenam tollit sicut baptisimus aqua, sicut vero bap-
 tisimus sanguinis probabiliter ^{incedit} ~~operatur~~ gratia, et gloria grati-
 operatur que baptisimus aqua, o ^{inquinis} ~~inquinis~~ tamen Characterem, sed
 huius loco habet Correspondentem sibi aureolam.
 Quaresmo: an et quomodo baptisimus flaminis. hyleat
 baptisimu flaminis.
 Si: supplet, quod remissione peccati tam originalis quam
 personalis, et quoad infusionem gratia et virtutis, Conditione
 poena aterna, o autem ^{quo} ad Characteris impressionem.

Obsequia Iustificatum si moriatur sine baptismo in re suscepto,
postea ad vitam revocatus tunc ad baptismum fluminis
quia in Christiane habuit votu implicitu suscipiendi baptismi
cu Commoditas se offerret, quia obligatio o estinguitur
per mortem in eo, qui de morte ad vitam revocatur,
tali modo Catechumenus per martyrium Iustificatus
deneretur si post mortem revivisceret, ad baptismum
o minus quam deneretur a peccato. Sicut si baptizatus
martyrium subiret cu aliquo peccato mortali, quod
ingratu separari ante martyrium debet o soluitur
etiam deneretur si post talia vulnera pro Christo
accepta accideret. Ergo etiam si post
mortem ad vitam rediret, cum semper maneat obligatio
quam in voto habuit servandi propecta cu primu
potuit.

Quaresimo Non baptismus sanguinis ex opere operato,
v quasi ex opere operato sufficit ad salvandos infantes.
R. affirmative. Contrarium vocat Suarez, Tomerarium cu
sit Contra universalem ecclesiae Traditionem, qua indisti-
minatim infantes omnes ab Herode propter Christum
occisos colit ut sanctos. hinc autem sequitur ratio dicitur
dicendum ee de ceteris, qui ob similem causam occisi sunt

v. occiditur, cum enim causa salutis eorum fuit mors Christi ^{101.}
tolerata, et o. speciale aliquod privilegium personis ipsorum
concessum eadem ratio erit de Calceis omnibus, qui
propter Christum occisi v. occidendi sunt. —

Confirmatur. si mors infantibus illis in odium Christi
illata potuit esse sine Circumcisione ab originali Justifi-
ficare, eadem in odium Christi illata potuit etiam
alios infantes ab eodem originali sine baptismo Justifi-
ficare, hoc enim probat illud Christi Marci: & qui
perdidit animam suam propter me et Vangelium salvam
faciat eam. — sequitur 2do. etiam Ioyanlem in

utero matris occisum esse vere martyrem, si occisus
eum in odio fidei occidat, prout Communiter docent
auctores, num vero etiam sit martyr quando occisor
nescit matrem esse gravidam, controversum, exultimo tunc
Coninck esse martyrem, quia vere occidit propter
Christum. —

Neq. est eadem ratio de baptismo
quia quia hic non potest contingere infantem in matris
utero existentem, sicut illum contingere potest mors propter
Christum illatum. — sequitur 3tio. maiorem partem Consecutos fuisse infantes
qui Circumcisi necati sunt ab Herode qua quio

Circumcisi sunt, sicut etiam maiorem gratiam consequitur infans qui post
baptismum interficitur quam qui ante baptismum, quia per circumcisi-
onem et baptismum pro Christo occiditur et sic consequitur
gratiam scilicet Circumcisionis sive baptismi fluminis
et etiam sanguinis.

Religio etiam intelligi potest de martyrio et hoc adultis.
Quos ultimum. quo tempore. martyrium geretur
effectum et gratiam operatur.

R. 1. mo. si datur ultimum instans vita in hoc operatur
gratia, quia in eo martyrium sumatur.

R. 2. do. si hoc ultimum vita instans est datur dicitur
est dari aliquod breve tempus ante mortem, quo martyr
ita fit affectus ut non modo non possit naturaliter vivere,
sed etiam nullo modo impotens ut non possit sentire
et tunc dari gratiam martyri, quia tunc martyrium
consuetur moraliter sumatur, et si physice adhuc
vivet, tunc enim moraliter loquendo homo consuetur
mortuus eo quod non amplius possit vivere vita hominis
sed ad summum vita plantae.

Articulus 3. ius.

Qua sit materia et forma baptismi.

Dico *imo*. materia baptismi remota est aqua proxima
 et ablutio baptismali. *scilicet* ministro baptizante. facta.
 Pro *ma* parte desumitur ex voluntate Christi expressa
 in scripturis quodlibet loquuntur de baptismo, ecce aqua
 que prohibet me baptizari etc.

Pro *ma* parte est, quia si materia remota baptismi
 est aqua operet materiam proxima esse usum aqua,
 ille autem esse o potest nisi ablutio, quam etiam sig-
 nificat ipsum baptismi nomen et forma. ego de baptizo
 id est ablutio. Contactus ergo ille aqua quo corpus
 dicitur et lavari dicitur proxime componit hoc sacratu,
 ut e alio ministro et ut est passio quaedam baptismali,
 quia forma utramque designat personam. pro meliore explanatione

Nota imo. aquam elementalem usualem semper ad baptismum
 sufficiens esse, quamdiu substantialiter ita o est immutata
 ut simpliciter dici possit aqua, a huius est insufficientis.
 ea quaecepto debet esse benedicta, quae si congelatur o
 eget nova benedictione postquam resolvetur, si materia quae
 in baptismo adhibenda e, si subia, baptismus sub conditione
 iterandus est.

Nota 2do. ut ablutio sit materia baptisimi tingi debere aliqua
partem corporis baptizati. Sufficit autem in necessitate tingi
quamlibet sive sit animata sive non, maior sive minor.
Præo. quia sufficit ad baptismum ablutio illa per quam
homo simpliciter denominari potest ablutus, ad hoc autem
sufficit ut solum tingatur corpus v aliqua pars qua
cung, unde

requiritur 2do. nullum fore baptismum si tingatur veritas
baptizati solum, v si puer cores involutus esset.

2do. Pulcherrimum est ut aqua tingatur digitus, aut ungula.
Ungula v alia partes principales, e requisitis tamen illis
in casu necessitatis sed sufficere potest ut tingatur pes
aut digitus, quia sicut, cum quis vulneris accipit in digito
dicitur vulneratus, sic etiam dici potest ablutus, imò id
aliquando fit v g si pueri solum videtur digitus v si dale
sit mortis periculum ut nec ungula nec alia principalis
pars tingi possit, si tamen collatus eo modo esset bap-
tismus, ut si digitus solum aquosus esset, sub conditione
iterandum esset propter iugnam. sententiarum.

Nota 3to. ad valorem baptismi sufficit quolibet ablutio

sive fit per immersione corporis in quam, sive per infusionem
aqua sive per aspersionem. —

Ratio est quia nec illi modi veram important abluionem
ergo sufficiunt ad verificandam formam baptismi. ritus
igitur in baptizando quoad modum abluionis, et quoad
numerum abluionum ab unoquoque in particulari observandus
est is, qui in ecclesia eius diocesis observari consuevit. —

Nota 4to. dubium est an validus esset baptismus si
aqua tantum daretur. Grillos, et alii scilicet sunt
enim qui affirmant et sunt qui negant, si itaq; constaret
de tali casu baptismus sub conditione reputandus
esset.

Dico 2do. duae sunt formae usitatae baptismi una quae
latinos ego de baptizo et cal. altera quae graecos
baptizatus servus Christi in nomine et cal. utraq; est
legitima ut constat ex Concilio florentino, nobis tamen
o licet utriusque forma graecorum, quia est contra suade
dinem, et o fieret pro quo. —

Nota 3to. in forma baptismi debere exprimi saltem indirecte
et indirecte actionem prout procedit a persona ministri

quod tamen o requiri explicitè constat ea forma grecorū
approbata.

Nota 2da. nam omnes debere etiam exprimi personam
baptizantem, sicut enim materia baptismi debet referri
circa certam personam, sic et forma cum significet
effectum circa illam producendum.

Ex quibus deducitur o posse aliquem baptizare se ipse
quod est commune in omnibus sacralis, que in actionibus
operantur. Deinde nemo potest generare se ipse, sed baptismus
est generatio spiritualis. Deinde hoc modo Christus baptismum
instituit dicens baptizantes eos.

Nota 3tia. requiri ut dicatur in nomine o in nominibus
ut significetur unitas in essentiali auctoritate et virtute
divini personarum.

Quæstio 1ma. An ad baptismum necessaria sit explicita invocatio huius
personarum. — R. affirmative. — Ratione quia Marti allimo dicit
Christus baptizantes eos in nomine. Patet deest: ubi 2da omnes quibus
deinde id docet Florentinum in Decreto de Armenis.

Belagius etiam papa Cajetanus si revera est nulum,
est baptismum collatum in nomine Christi — et ratio
est, quia baptismus est sacralis fidei, in quo ecclesia
ingredimur quia de Cayna proveniens fuit, ut primum

184.

Fidei mysterium recte exprimeret, unde in eo fieri debet clara mentio
trium personarum.

Obiit Nicolaus Bonifex Gallus, quid agendum
de multis Judaicis a quodam Iudaeo, de quorum
Constabat an Christianus vel an Paganus respondit
in hac verba, si profecto si nomine. S. Trinitatis
tantum in nomine Christi sicut in actibus Apostolorum
baptizati sunt. si unum quippe idem est, ut exponit
Ambrosius: si baptizari debent, quia non illorum
videlicet ministrorum, a quibus baptizantur, sed eius
nimirum Christi est baptismus, ergo ad baptismi
validitatem sufficit dicere ego te baptizo in nomine
Christi, et expropter tribus personis.

R. Nicolaum ibi ex Chaldaea dardum definiisse, quae
tionem de qua interrogatus erat nimirum quid debent
re baptizari baptizati a Iudaeo licet Constaret, num
fuerit Christianus, an Paganus, quia fides est esse
essentiale sacrali. ex hac occasione apostolicus Bonifex
opinionem, quam de legitima forma baptismi ut nris ad
Iudas tenebat, pulans sufficere forma, ego te baptizo in

nomine Christi. Sed hoc est definitum, quia de se ipso est ex parte
fallus. —

Quæres 2do. an baptizatus nomine solo Christi valeat.
R: negative. — ratio est. quia quæ ex Christi institutione
sunt de essentia Sacramenti ea nullus hominis aucto-
ritate mutari possunt, sed explicita invocatio Trinum
Personarum Divinarum et Patris et Filii et Spiritus, ergo
est solent emitti. —

Dices. Christum cum Apostolis ab initio dicens esse
ut baptizarent in solo nomine Christi, ut remota istius
hoc modo magis illustraretur, sed proinde nullum est
fundamentum validæ dispensationem ad hanc, cum hæc
ratio elata. nullius sit fundamenti nam etiam dunc
temporis debeant baptizandi explicitè nomine Trinitatem
et nomine Christi poterat sufficiens illustrari, si Apostoli
baptizarent in nomine Patris et Filii eius Jesu Christi,
et Spiritus S. et aliqui putant eos fecisse. —

Dices. actorum 2do et 3to. loquens dicens Apostoli bap-
tizasse in nomine Domini Jesu, ergo baptizarent in nomine
Patris Christi. — R: Concessa antecedente negando

105.
Etiam dici enim potest, quod Apostoli inter baptizandum
Persona adirent nomen Jesu Christi dicendo in nomine
Patris et Filij eius Jesu Christi.

Articulus 4us.

Quid De Iteratione baptismi tendendum, et
necessitate Sacrali.

Dico 1mo. Baptismus semel valide alicui collatus oportet
etiam non valide aut licite offerri est de fide. —
ad Ephesios 4to dicitur unus Dominus una fides, una
baptisma. ad Hebraeos 6to impossibile est eos, qui
semel illuminati id est baptizati sunt rursus renovari ad
Poenitentiam scilicet baptismalem, unde etiam in simbolo
dicimus Agitur unum baptisma in remissione peccatorum.

Itaque a priori est voluntas et institutio Christi,
ratio Agentis vero huius institutionis est multplex, et
quia baptismus est spiritualis nativitas sicut ergo nativitas
corporalis est iterabilis ita nec spiritualis, Ideo quia bap-
tismus est practica, et symbolica reprobatio passionis
malae, et luxuriae Christi, sicut ergo profero mare, et aquilina
Christi est iterabilis, ita nec iterari debet baptismus. —

Quare res quam sit bona statuta baptismit iterantibus.
R: qui sacrilegium iterati baptismit committunt scienter sive
active sive passive iure quidem civili ~~redduntur morte~~,
Iure ecclesiastico redduntur irregulares.

1ma pars constat ea lege rda ne baptismit iteretur. os
2da constat ex capitulo, qui invalidè causa una q:
7ma, ubi id statuitur de ijs qui rebaptizantur.

Dixi in obliuione qui scienter, si enim fuisse ignorantia
inculpabilis, sicut dum o peccat ita nec irregularitate
incurrit.

Dices fieri potest, ut baptismit semel datus o tollat
peccatum originale, ul si o datus accedat cu fictione,
ergo tunc saltem potest iterari.

R: baptismit semel datus tollit peccata originale recedente
fictione, et ideo o est agus iterari.

Dico rdo: quando re diligenter examinata remanet dubitatio
racionabilis, utrum quis sit baptizatus ^{aut} datus debet sub
Conditione baptizari, sic si quis baptizatus o de baptizo,
sed si o es, ego de baptizo in nomine Patris et Filii et
Spiritus Sancti Amen debet exprimi, quando dubium est
nolum, et baptismit administratur solemniter, si dubium sit

occultum, et ministratio privalem fiat, sicut aliqui sufficere
si mente recipiatur, melius et. Genent atq. i. et primatur,
proferim qoo illi qui recipiunt bap. tismo, fiant de dubio.

Nota uno. Ad alios qui conditionaliter baptizandi memorandos
es, ut, postquam baptizati fuerint. Videantur peccata post
primo bap. tismu. Compa. si forte bap. tismus primus fuerit
validus, sedus nihil efficeret ideo nec peccata remitteret.

Nota duo. Celsionem eam e. facile esse habere.
locu in ys adultis, qui Christianis parentibus nati, et
educati sunt inter Christianos. pro dicta igitur Celsio
locu principaliter habet in ys qui nati et educati sunt inter
infidels, ubi sacroru administratio e. ad libera, neq. ita
Communiter et securi adhiberi solent, offi. alioqui habuerint
parentes fideles.

Dico alio. bap. tismus omnibus parvulis adultis necessarij
e. necessitate medi, est Contra Pelagianum, qui quod peccatu
originale negaret. querebat etiam pueros absq. bap. tismo habi
tuos vitam eternam, sed extra regnu. caelorum, quam
etiam insaniam hoc saeculo. noviores imitari sunt pulantes
filijs fidelium peccatu originale e. irregulari, sed eos per fide
parentu. salvari.

Rao Celsionis e. generate Christi edictu nisi quis renatus

fuere electi -
Rao a priori, quia id est necessarium necessitate mediij sine quo v sine alia
vice illius posito, quod volum illij salus obtineri acquirit
de sine baptismo v eius voto salutem nemo adultus aut
puer obtinet: adultus enim sine baptismo conditione aut
martyrio puer sine martyrio v baptismo salutem o consequitur
Ne dicas martyrium o videri ee volum baptismi propositum
in ueris. R. enim ee reuera volum baptismi, quia
saltem aequivalens continet propositum tenendi praeccepta
in eo, qui baptizatus est praeccepti, et quia prodeat loco baptismi
primam gratiam ad quam producendam baptismus est inchoatus.
Dico 4to. baptismus omnibus adultis necessarius est ea ad
recepto naturali et divino graviter obligante, omnes ul sine
notabili mora baptismum suscipiant.

Rao est, quia ea necessitate mediij naturaliter oritur necessitas
praeccepti, quia quilibet tenetur quovis modo media aliter necessaria.
deinde propositi omnes tenentur Christianam fidem ad
quam aditus o habet nisi per baptismum, et magis sine dubio
hac obligatio ad baptismum sine mora notabili suscipienda
ne salus aeterna exponatur leuialo neq praecceptum istud est
ecclesiasticum, cum iuris dictio ecclesiae nulla sit in eos,
qui baptismum o susceperunt, posunt igitur ad summum

obligari parentes baptizati ab ecclesia, ad liberos suos quam ^{107.}
primum timent baptizari.

Articulus 51us.

Quanam sit Baptismi Efficacia. —

Dico 2°. Baptismus homini Sufficienter dicitur esse gratiam
Justificantem colligitur ex isto ad Titum 2°.
Salvos nos fecit, et lavacrum regenerationis, et renovationis
spiritus, quem effudit in nos abunde per Jesu Christu
salvatore nostrum, ut Justificati gratia ipsius haeredes
simus adum rem vita aeterna. —

Ratio est. quia homo firmiter renascitur per baptismu
ergo accipit novam vitam spiritualem, qua vita fit
in gratia Justificante. deinde homo per baptismu fit
ex filio iuxta filius Dei per adoptionem, qua fit in
Justificatione, Justificatio autem fit per gratiam suam
Justitiam inherentem. —

Dico 3°. Baptismus etiam dicitur habere habitus generales
fidei scilicet et Charitatis colligitur ex Tit. 2°. Et ergo. et
unde in Justificatione. ut remissione peccatorum, haec omnia
simul infusa accipit homo per Jesu Christu cui infunditur
fides scilicet et Charitas; neq dicitur infantibus dicitur dicitur
fides scilicet et Charitas;

habitus e' Genui cu' e' opit illis ali, nec adultis, qui ceperunt
vultu eandem difficultatem gerendi, post baptismum quam
ante habebant.

R. enim imo. et si infantes in illa aetate e' operant ali habitibus
supernaturalibus scilicet nec intelligentia generativa, possunt tamen
postea dum adolefunt, ergo e' frustra.

2do. Adulti ex geruntur difficultatem in operando e' ex
defectu habituum, sed et inordinatos motus concupiscentiae,
qui e' tolluntur per baptismum.

Dico 2do. peccatum originale verè tollitur per baptismum,
ut videtur et christum Joannis imo dicit Agnus Dei
qui tollit peccata mundi id est originale, quod est peccatum
mundi, et aliorum 22 exurge et baptizare et ablue peccata
tua. — Haec desumitur ex prima Objectione quia
baptismus est gratiam Iustificantem, quae cum peccato
originali consistere nequit.

Dices cum Calvino ad Romanos ipse dicitur beatus vir
cui e' imputavit Dominus peccata, ergo e' remittitur per bap-
tismum. — R. hoc intelligi de peccato iam remisso
vel peccato ex Orde beati quorum remissa sunt iniquitates,
et quorum deinde sunt peccata, ex quibus peccata illorum dicitur

108.
beatum, cui hoc conual. mo cuius remissa sunt peccata, mo
cuius. Delecta sunt peccata. mo cui o irregulariter peccata remissi
qua iam remissa et delecta sunt.

Pro glo. si homo sit sufficienter dispositus baptismus
delect peccata omnia ante conuersionem.

Colligitur ex illo actorum mo baptismus unusquisque virtus
in remissionem peccatorum verborum, et mo est, quia gratia
sanctificans stare nequit cum peccatis mortalibus.

Pro glo. etiam delect peccata omnia venialia, si o sit
impedimentum ex parte locipientis, quia homo per baptismum
spiritualiter generatur, et fit novus homo, ergo nihil retinet
pertinens ad veterem ordinem, ergo nullum peccatum retinet,
est etiam de fide ex Decretis Florentino in decreto unionis
ubi dicitur cuius sacrali effectus est remissio omni culpa
originalis et actualis. Impedimentum vero speciale quoad
peccata venialia est, si quod formaliter v. virtualiter
in ipsa susceptione peruenit, ita ut affectus ad illud
retineatur, tunc enim si ceteroquin dicitur sufficienter
dispositio ad effectum baptismi mortalia quidem peccata remi-
ttuntur ut et venialia quorum affectus o adest, sed o remittitur
veniale cuius affectus retinetur, ut suo loco dicitur de poenitentia.

Dices generalis spiritalis, quae fit in baptismo exornatur car-
nali, sed per carnalem generationem ex Adamo solum car-
nalem originale peccatum, et alia peccata, ergo similiter.
per trinitate generationem in baptismo solum tollitur originale peccatum.
R: nego sequelam quia peccatum originale potest contrahi
sine alijs et tamen potest tolli sine alijs et enim tollitur
nisi per gratiam justificantem, quae cum nullo peccato mortali
potest coexistere.

Dico 2°. una cum culpa remittitur omnis poena culpa
respondens foro Dei est de fide ex Cetero Tridentino
S. 1. ubi baptizati vocantur innocentes immaculati
puri innocij Deo dilecti, ita ut nihil propter eos ab
ingressu caeli remoretur. — hinc baptizati nunquam
solvunt imponi opera satisfactoria pro peccatis ante baptismum
commissis, eo quod omnis poena quae ratione illorum pecca-
torum erat debita per baptismum sit remissa.

Dices. si baptismus tollit omnem poenam, ergo iniusti
sunt principes et magistratus suspendentes furem aut
latronem ob furtum et latrocinia ante baptismum commissis.
R: duplicem esse poenam una a Deo altera ab homine
constituta, prior tollitur in baptismo et posterior, et merito.

quia homines scandalizati sunt per publicam Censuram, ^{109.}
debent vindicari per publicam poenam, et quia multi
inveniunt peccarent ante baptismum, si iurarent se fore liberos,
postea ab omni poena civili.

Dico ultimo. per baptismum lamen o auferuntur omnes
poenales huius vite, quae naturam corrumpunt loquuntur
ut est fomes peccati, mors, morbi aliaque miseria, et ratio est
quia ista per se o obstarit ingressui ad regnum caelorum
et decebat relinqui ad Christiana militis experimentum,
et viribus exercitium.

Quaeres an et quomodo baptismus Joannis differat a
baptismo Christi.

R: differre in hoc, quod o habuerit vim ullam productiva
gratia remittendi peccata ea opere operato, ad liquet
tantum erat ad Christianam excitandam, ita tradunt Catholici.

II. et Tertium L. prima Canone isto anathema dicit
ei, qui dicit baptismum Joannis habuisse eandem vim
cum baptismo Christi. unde baptizati baptismum Joannis
fuerunt venio baptizandi baptismum Christi. Matthaei 3ho
Joannes dicit baptizo, vos in aqua in poenitentiam,

qui autem post me venturus est fortior me est, ille vos baptizabit in aqua et igne.

Articulus Quid.

Qua sit Causa effectiva, et receptiva baptismi. Nihil est ratione. Invalidus homo et vialis, qui non potest baptizare valide siue Sacerdos siue laicus fidelis aut infidelis mas siue foemina. — ratio huius divina iudicacionis est summa huius Sacramenti necessitas.

Quaeres primo. an plures simul ministri valide possint eundem simul hominem baptizare. ut Causa locale.

R: affirmative, ita tamen ut quilibet solam materiam adhibeat, et solam formam pronuntiet cum intentione baptizandi.

Ratio est. quia tunc validus est baptismus, quando alicuius sola materia, et forma cum intentione requisita, neque unius actio impedit actionem alterius, alqui in isto casu omnia ista adhibentur, ergo validus est uterque baptismus simul. Constat.

Nota tamen ut fore invalidum si plures baptizent ut Causa partialis, id est si unus ^{unus} materiam adhibeat, alter forma quia formae verba tunc falsa sunt ergo de baptizo: pro

meliore conclusionis intelligentia.

Nota. nemini extra Casum necessitatis licere baptizare nisi
Episcopis u. Presbiteris Jurisdictionem ordinariam habentibus
sed etiam hoc Diacono delegari potest, qui accedente facultate
solemniter baptizare poterit o autem inferior ultus Clericus
et Canonici praeiudicant velantes ut extra Casum necessitatis
baptizatus aliter operatur, quam solemniter: nemo solemniter
baptizare poterit nisi prius Presbiter u. alius ex eius dele-
gatione, ut baptizatus operatur solemniter, necesse est
adhibere saltem unum, qui puerum teneat, et suscipiat
quando baptizatur.

Præcepto. nullus est homo vivens et rator, qui valide
o suscipiat baptizatus sine sit puer sine adultus
modo debitam habet intentionem.

Præcepto generalis Dei voluntas salvandi omnes, quam
indicavit legi Christus prædicavit evangelium omni creaturae
qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit, nisi quis
renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto. unde in mente anabaptista
negant Praeceptum baptizati esse pueros Contra perperam
ecclesiae Traditionem, definitionem Patrum, et suffragia
Patrum, Beatissima Virginem Mariam nulla peccati originalis

laber inquinata fuerit, baptizari tamen potuisse,
ac revera baptizata esse. Constat inter omnes, quia o fuit aliqui
Rex aliorum Sacerdotum, neq verba forma fucial falsa
ego de baptizo, quia per ea. Immediatè significatur
procuratio gratia, ac virtualis remissio peccatorum, per
malis autem remissio o necessarii significatur aliqui
nemo potest baptizari si per dilectionem primus fuerit
iustificatus. — pro quo

Nota 2°. et adultus fructuose baptizatus requiritur in eo
fides Supernaturalis, et voluntas servandi mandata Dei,
et legem Christi, si autem in peccatum mortale incidit
requiritur in eo saltem attritio. —

Nota 3°. infidelium filios ordinariè o baptizari posse
licite parentibus invidis, possunt tamen aliquando quidam
licite possunt abstrahi à parentu tutela et gubernatione
et Communis Theologorum. —

Nota 4°. una pars est, quia hi parvuli post baptismum u ab-
straherentur à parentu cura, et hoc sine iniuriam fieri
o potest, u parentu cura relinquatur, et hoc fieri
o potest sine ignominia religionis Christiane, quia.

111.

Queri exponitur periculo Agrostia, posunt tamen
reluctantibus parentibus cum modo infantes baptizari licet
in praesenti mortis articulo, quia in hoc casu nec se
periculum Agrostia, nec fit iniuria Parentibus cu
infans in hoc articulo fit moraliter extra potestatem
Parentis.

Ad 2do pars e, quia sepe parentes sunt mancipia Chri-
stianoru atq; adeo liberi habent dominium, ergo licet
sine iniuria possunt abstracti modo sine incommodo edu-
cari possint abstracti a parentibus sine enim possint
Christianus dominus o tenetur alere, neq; baptizare sed
potest permittere illoru infidelitatem.

Quares utrum infantes in utero matris existentes liceat
baptizare.?

R. 1mo. si infans utero matris omnino inclusus est
nequit baptizari, quia neq; per se igitur abluere potest, nec
matris ablutio auxiliari potest pro ablutione filij cu sit
Persona distincta.

R. 2do. si mater pugnans mortaliter potest infans excindi et
baptizari etiam ante linguam nativalem, si autem sit vicina morti
o potest inde excindi infans et baptizari. — Pro quia o sunt
facienda mala ut eveniant bona.

Articulus Primus. —
De Patrini.

Dico 1mo. Parochus solemniter baptizans sine patrini
peccat mortaliter est Communis. — Ratio quia adhibitis
Patrini r^odm Jus est una de precipiis Sacramenti, ut
Constat ex Tridentino Sessio. 14 de reformatione
matrimonij. Dixi solemniter baptizans si enim ex
Causa rationabili baptizet o solemniter et omittat Patrinos
o peccat, sicut etiam alias Sacramentis licite omittit.

Dico 2do. adhiberi debet unicus tantu Patrinas, auctoritate
tantum matrina, ita praecepit Tridentinu. Sanchez cum
Castro Palao ait quicquam hac in re nihil dixerit sane esse
quia si plures a parentibus signati fuerint indicare debet
parochus ut v^o unu tantum unam specialiter designet ad hoc
munus qui in libro scribantur, et quamvis post illum aut
illos designatos reliqui etiam darentur infantem, o contrahant
Cognationem spiritalen.

Dico 3^{io}. ut veri Patrini evadant et Cognationem spiritalen
Contrahant debent ad hoc rogari, et designari a parentibus aut
in horu defectu a Parocho ita Sanchez l. 2°. debent
habere voluntate seu intentionem, quod veri fieri velint Patrini

debet sive unus sive duo sint infantem suis manibus tenere. Art. 2.
cum adu levatur, & locum quicq in eade manibus parochi exi-
gere & tangere. si tamen quidam loco alius permittat
o improbatu a Theologis. Sufficit etiam ut verus Patrino
evadat hoc officium agere per procuratorem illa etiam habet
Consuetudo. si absente Consueto Patrino parens rogat alium
ut absentis nomine infantem levet, neuter fit Patrino. —
Dico 4to. o fit patrino ac proinde o Contrahit cognatione
spiritualem qui tenet infantem in Baptismo Caeremoniarum,
sicut nec ille, qui tenet rebaptizatum ex Conditione, quia in-
certum est an fit baptizatus, et incertum o debet inferre ob-
ligationem Caritatis, nec parere. Certum inquam inveniendum.
Dico 5to. Patrino debet ee baptizatus et Compositi rationis
quia Jura rationis impotentem excludunt. —
Dico 6to. ab officio patrini remouentur sequentes o bap-
tizati, et necdum utentes ratione, et qui sunt infra septen-
nium. 2do moribus infames propter scandalum. 3tio Heretici
et haeretici. 4to excluduntur parentes ne levent propter
oboleum extra Casum necessitatis. nam propter cognationem
spiritualem amittunt Jus debitum gerendi. in Casu vero
necessitatis possunt. 5to Papa urbanus voluit, ne manus
et uxor final levarent infantem Capitulo finali. 6to a 3to
ad 2to. Sanchez et Suarez. 7a regula o est haec prohibitor

Quares mo. an peccat qui rogatus abnuil eē. Patrinus. —
R. per se loquendo o peccat, quia o constal de lege aliqua
ecclesie privativa nec naturali, per accidens tamen peccat
v. caone scandali aut dicitur, quam gignit in zelate
maxime quando divites hoc officium recusant pauperibus
et humilibus. —

Quares 2do. an liceat Catholicis agere patrinum in
baptismo heretico. —

R. licet ita layman et alij apud ipsam. nullo enim.
Jure hoc officium pietatis permissum est. —

Jico 3mo. per baptismum contrahitur Cognatio spi-
ritualis, quo matrimonium ^{dirimal} gignit nimiru inter baptizatum
dantem, et baptizatum. 2do inter baptizantem et parentes
baptizati. 3to inter patinos et ~~prolem~~ prolem, et baptismo
baptizati, quo est patrinitas. —

Quares, an quocumq; baptismo, et susceptione et baptizatiōe
sequatur haec cognatio. —

R. mo. sequitur ex baptismo solemnif si enim ex ullo maxime
ex hoc solemniter celebrato. 2do ex privato sine vir sine
mulier semper contrahit talem cognationem eē Communis,
Abinc si juvenis obitatu nuptialis a sevalire.
baptizato nuptum ariet matrimonium. — Excipiuntur parentes
in necessitate priam sobolem baptizantes ita decrevit
Joannes slavus articulo ad ligna bapti 20 q. 1ma

203.
Hic ut Patrini & matrini cognationem contrahat delect
et veri Patrini & matrini. quod Patrini in baptis-
mali id est o. Solemni contrahat cognationem spiri-
talem. — Ratio est quia Verbum Trinitatis absolute
aut Patrinos contrahere cognationem. nec refert quod in
baptismo solemniter ex precepto adhiberi debeant Patrini
et in baptismo o. solemniter id preceptum o. sit. interea tamen
in hoc etiam adhibere eos permittit ecclesia, e. sententia.
Quibusdam tamen layman cum alijs quos scilicet, dixi proba-
bilior sunt enim etiam pro contraria sententia graves auctores
qui dicunt o. Contrahi cognationem suam probationem inde
sumunt, quod Verbum intendens cognationem spiritaliter
minime videatur, ut talis hoc sentire de baptismo o. solemniter.
Cum hac cognatione multas licentias faciat in matrimonio, id est
quasi odiosa et restringenda.

De Disputatio yla. — De Confirmatione. —

Uti per baptismum spiritaliter renascimur sic per Confirma-
tionem in gratia per baptismum accepta. roboramur;
hanc enim baptismum firmat ad fidem Christianam con-
stanter tenendam, et providendam. vocabitur sicuti Primatis
sive unguenti aut olei scilicet a malicia. remota. vocabitur
etiam Signatio fortis, aut impressio manus scilicet a rigore.

quo Gestus sive à materia proxima. Definiri potest si sacra-
mentale signu quo baptizatus ungitur à legitimo ministro
Chrismate sub eadè vaboru forma, de hac breviter agere.

Articulus unus. —

De Confirmatione sive Sacramento et à quo
et quando institutum. —

Confirmationem esse sacra-
mentum negant huius denique heretici
quorum fundamentu est, quia nullibi in scriptura exstat
huius sacra-
menti institutio, insuper nonnulli ex his fatentur
posse recipi pro commemoria ecclesiastica quale est Gestus
aquo. —

Dico uno. Confirmatio est veru et proprie dictum novu legis
sacra-
mentu ita Catholicu. Id: cu S. Thoma q: 72 q:
uno. definitum est in Concilio florentino decreto unionis
et Tridentino Sess: ultima Can: uno de Confirmatione.
Plur uno. ex scriptura in qua et externus ritus sive signu
sensibile cu verbo et Promotione gradatè ac præcepto
hoc sacra-
mentu administrandi. Ceteru, quibus rebus sacra-
mentu Ceteru: nam externus ritus nimiru unguentis ma-
nuum. habetur Actoru et v: 19 ubi postquam dicitur quod
esset Petru et Joannem in Samariam misos fuisse.
Subiungitur qui eum venissent oraverunt pro ipsis ut acciperent

214.

firmum. L. o dum enim quomqua illoru inuenerat, sed baptizati
hantu eant in nomine Jesu, ^{hunc} et imponebant manus super
illos et accipiebant firmum. L. eam Ceremoniam Quendam
ordinariam fuisse. Colligitur ex Sabiana historia Simonis,
qui cum uisisset per impositionem manuum Apostoloru dari
firmum. L. obtulit eis pecuniam dicens date mihi et hanc
potestatem, et cuiusq; impone manus accipiat firmum. L.
Item habetur Actoru 19 v: glo ubi dicitur, et cum impe
sisset illis manus Paulus uenit firmus Sanctus super eos
et loquebantur linguis et propheteabant, cu quibus etiam simul
habetur effectus gratie, eodem sacramento diuina promissione.
annexus. mandatu autem administrandi hunc ritum, colligitur
ex eodem facto Apostoloru, et exemplo qui eiusmodi ritum
uelut ordinarium et legitimum sacra ac solemni Ceremonia
baptizati adhibebant, o uliq; demere ac proprio motu, id
enim nusquam aperitur in Scriptura, sed mandato et instituti
one Christi, deinde quia per manuum impositionem conse
datur fidelibus magnu illud beneficium, quod ecclesia
promittitur Joëlis 2do effundam de firmo meo super
omne Carnem, et Luca 24 ego mittam promissu Calicis
mei in uos firmum et ad.
Plus 2do. quia illud confirmat uerba traditis ex definitione
Culionum. ex utroqueq; L. et ex grati omnium seculoru

vide Baronium, et Bellarminum, qui dicunt in hoc sacra-
to dari spiritum sanctum, sicut Apostolicus datus est in die Pentecostes. Ad Ieronimum in dialogo dicit inquit hanc obser-
vationem ex eâ auctoritate descendere, quod post ascensum
Domini spiritus sanctus ad Apostolos descendit. Sed dicunt
Exemplo Apostolorum Episcopos manu baptizatis imponere
ac dare spiritum sanctum. Clemens Romanus dicitur
L. Petri L. 3tio Episcopus inquit baptizatos Chris-
tungal. et Episcopa 4ta ab finem docet per Episcopi sig-
nationem nos legitimum spiritus L. gratiam accipere
similiter Urbanus Papa. in Episcopa sua Regle. Nemo
ait omnes enim fideles per manus Episcopi imponi-
tionem spiritum sanctum post baptismum accipere debent
ut plene Christiani inveniantur.

Dico 2do. Christus ipse per se et immediate instituit hoc
sacramentum confirmationis.

Proo. quia hic solus habet Potestatem instituendi sacra-
menta hinc colligitur hoc sacramentum oia Melchioris Papa ut voluit
hardii, nec in Cetero medersi ut vult Stalensis fuisse
institutum.

Quous amò. quo tempore. Christus hoc sacramentum instituit.

R. amò Probabile videtur Christum in nocte Cene confirmationem

ſacramtu hoc ubi aliquando ſubſtit.
Negativè e Communis, et iuxta hoc intelligi debet divus Thomas
q. 72 ar. 2mo ubi ait Chriſtum hoc ſacramtu inſtituiſſe
o exhibendo, ſed promittendo, quia videlicet ipſe corporaliter
in terris Verſans nulli unquam ſacramtu hoc miniſtravit,
ſed Apoſtoloſ de eo miniſtrando inſtruxit, eiq. effectu pro-
miſit. ſenſus itaq. ſanctorum divi Thomæ verborum e
Chriſtum inſtituiſſe hoc ſacramtu o exhibendo id e admi-
niſtrando illud alicui, quomodo ſamen inſtituit Eucharistiã.
Et ordinem ſed promittendo videlicet illius effectu, quare autem
Chriſtus ante aſcenſionem ſuam nemini unquam hoc ſacramtu
adminiſtravit rão redditur à S. Thomæ, quia e ſacramtu
plenitudinis ſpiritus ſancti, quem o Conveniebat effundi
ante plenam Chriſti glorificationem. iuxta illud Joannis
ultimo ſpiritus o dum erat glorificatus quia Chriſtus o dum erat
glorificatus.

Quæſtio 210. an ſacramtu Firmationis fuerit alicui ante feſta
Pentecoſtes ſolatu.

ſi negativè, quia o Conveniebat plenitudinem ſpiritus ſancti,
quæ per hoc ſacramtu ſeretur ante perfectam Chriſti gloria-
tionem, quæ in aſcenſione completa eſt cuiquam dicitur, ut
Joannis ultimo habetur, ſed in ipſo feſto Pentecoſtes fuit

immo effectus Confirmationis abiq. ubi sacrali Apostolorum ^{iiij.}
Apostolorum autem ipsum Confirmationis sacralum nunquam realiter
susceperunt nec ut Doctores Communiter docent, et colligitur ex
Marci ultimo, et Actuum primo in Apostolorum itaq. sine sacrali
Confirmationis descendit Spiritus Sanctus modo quodam nobilitari
ita enim à Christo dari, et mitti Spiritum Sanctum convenit
potenti excellentia, quam habebat, accepit quodiam Carolus
recedens, et Corporaliter profers o eral infans quia sic conu-
cebat astringente in animis hominum auctoritate Apostolorum,
qui de hinc in universum mundum erant ituri ut praedicarent
Evangelium et fidem Christi, unde dicitur o sequitur o
fuisse à Christo instituta sacrali Confirmationis, illa enim
aliquando extraordinarie. sic facta sunt, quia Christus o
est aliquando sacralis fuit, et pro fidei extensione convenit
ab initio sic aliquando quasi per miraculum conferri debet
effectum Confirmationis.

Articulus 2us.

Quid sit Sacralum Confirmationis, et quanam eius
materia et forma.

Ratio 1ma. Confirmatio metaphysice facta, et sacrali nova
legis significans et causa gratiae spiritualis augmenta et
robore ad proficiendam fidem, et Christianam legem servandam.
hic enim proprius habet sacrali finis et effectus est, ut homini

robore militare feral ad professionem et defensionem generosa
fidei, et rei hoc ab alijs ^{vivorum} sacralis in forma distinguitur, ac proculim
ab Eucharistia, quo quidem etiam auget et roborat, sed o copiosali
modo, quo firmatis ad pugnam cum hostibus fidei.

Dico 2do. Firmatio physice facta defini potest sacrali
constans unctioe Chismatis ab egiptio in fronte data et
prolatione horu verboru aut illis equivalentium signo de signo
Crucis et firmo Chismate. Saluti etcat: ubi designantur
partes physice huius sacrali componenter.

Dico 3to. materia remota huius sacrali o est sola manuum
impositio neq solum oleum aut solum balsamu, sed Chisma
fectu ex oleo et balsamo ab egiptio benedictu.

Præo una pars e, solam manuum impositionem o sufficere
sed requiri etiam Consecrationem aliquam, ad qua sic agunt
definire videtur Concilium florentinu ubi dicit Eugenius
Papa materiam huius sacrali ee Chisma fectu ex
oleo quod nitorem scientia significat, et ex balsamo, quod
odorem significat bona fama, ubi cu naturam aliam materiam
designat satis innuit istam solum sufficere.

Deinde firmat illud constans latina et greca ecclesia
Graecis, qua o legitur yfuzafte unqua hoc sacralum agi cu

hac materia quod est Cereum Sacrum divina institutionis quam
etiam antiquissimi Patres indicant. — 117.

Ratio rda Cereis. quod sufficiat oleum solum sine balsamo
neq balsamu sine oleo, est ea, quae patitur ea traditione, quam
firmant ecclesiae yus Pontificum et Librum scripta, ac decreta
Ceciliorum, praesertim Florentini et Tridentini.

Dicendum igitur est omnia ea, quae Cereum Tridentinum uniformiter
exprimit ad materiam huius sacri pertinere, nempe oleum et balsamum
mixtione utriusq et huiusmodi benedictionem; omnia inquam necessaria
et necessaria sacris. Venienter vero haec tria requiruntur,
quia uno oleum significat abundantem gratiam per qua baptizatus
perducitur spiritualiter ad complementum vitae perfectae, et con-
stanter proficitur pro. — uno mixtio balsami ideo fit,
quia forma fidei profectio consistit plurimum ad perfectionem
corporativam. fidelium, quae significatur per fragrantiam cocis
in balsamo reverentiam in plurimos, et instar balsami Cereis
a productione. — uno Venienter addita est benedictio, quia
exigit materias sacrorum antequam adhibeantur ad usum sacrum.
Secerni a rebus profanis, et hoc exuberant magis homines ad
sacra suscipienda cum reverentia. pro quo

Nota. ad Christum esse necessarium ut singulae partes olei
substantialiter permisceantur balsamo, sed solum ut tanta quantitas
adhibeatur mixto, quanta sufficit, ut omnes illius partes aliquo

modo per illud alterentur recipiendo ab eo odorem & alias qualitates.
 balsamu Indicum. licet diversa sit speciei à Palestino, est
 tamen materia sufficiens unde Paulus 2us et 3us illud
 o dixerunt cum illis Indis, ut illo Balsamo uterentur in
 efficiendo Chrymale, sed declarant et materiam sufficiens.
 2° 2°. materia proxima huius Sacri simpliciter ne-
 cessaria est unctio Chrymalis in fronte facta manu Episcopi
 in figuram Crucis, quia quia essentialia essent aliunde o
 habemus quam ex traditione est autem essentialia ut in fronte
 fiat ubi est sedes Judicis, Praecipuus autem huius Sacri
 finis est confirmare hominem, ne Christi fide, et cruce erubescat.
 ul autem Episcopi pollice fiat unctio o simpliciter necessariu

Forma graecorum.

omnipotens. longior quamvis sit praecipuum.
 Deus qui regenerare 2° 2°. forma huius Sacri idonea est ista, signo de signo
 dignatus est hoc fa-
 malos duos ex aqua Crucis et firmo de Chrymale salubris in nomine Patris etc.
 et spiritu sancto quia nulla forma valere potest nisi huc aequivalat.
 dedit eis remissionem Peccatorum. Ratio est quia illa forma omnino idonea est in qua designatur
 hominis in eos huius causa efficiens roboris spiritualis, quod operatur in hoc sacrate
 septiformem hunc. Causa finalis sive proprius effectus Sacri robor spirituale sive
 Barachelum de caelis. roborale, ad fidem efficiendam, et signu illius roboris Charader
 nimiru causam efficientem nomina personaru S³ Trinitatis
 designat, gratiam internam robor spirituale. Operentem.

118
L'ungentem inferius anima. ultima verba, et firmo ^{Christi} ~~Christi~~
salutis. signa autem sunt. Characterem priores illa voces. Signo
de ligno Crucis, quae significata fuisse ab Agostolo rōdō
rationem una Communiter interpreses notant his verbis: qui firmat
nos vobiscum in Christo, qui unxit nos Deus, qui et signavit nos
et dedit signum spiritus in cordibus nostris.

Quares. 2°. quae sit efficacia Sacramenti huius.

R. tres effectus esse, primus est gratia sanctificans in modum
augmenti, et actualis perfecta, quae etiam S. Thomas aperit cogi
tationem profundam quam in baptismo, sicut in naturalibus plus
est, quo Constituitur in statu actualis perfecta, quam id quod
habemus ab initio actualis, et sic Agostolo plus habuerunt gratia
in Pentecoste quam in baptismo. 2us effectus est Deus ad
auxilia specialia, quibus in fide roboramur, et ad eam generosi
profiteramur generosimemur, quia verè in hoc Sacramento induimur
virtute ex alto, et spiritu S. veluti obumbramur. 3^{ius} effectus.
o Character quo signamur ut milites Christi, et sub signis
eius, ac signis ad pugnam instruimur.

Quares. 2°. an sit sub precepto Firmatio.

R. Probabilis o, quia mihi tale preceptum existit, sed ad monito
tantum ut sine causa et tam utile Sacramentum omitteretur, nec oblat
quod o videatur talis conferre salutem. ~~o~~ suscipias. hoc
enim verum est, si solus modus istud est, sed cum plura alia sunt

salutis media o videtur peccare, qui sine contemptu ab eo
abstinet. Charium tamen censent Scotus, Becharminus scilicet.
Adde nihilominus nemini sine peccato saltem veniali sacros
ordines fieri sic. nisi prius fuerit confirmatus, quia ecclesia
quod sic habet.

Articulus 31us.

Quenam sit causa effectiva et praecipua
sacrae Confirmationis.

Dico amo. Solus Episcopus est ordinarius minister Confirmationis
ita Catholici omnes, quia sic Concilia deconstantur, praesertim Tru-
rentina et Tridentina ita Concilium et Epistolam viciniam referunt
ut S. Ignatius Martyr, Clemens Romanus, S. Dionysius
ita Constituant Pontifices Innocentius, S. Leo, et Gregorius
quorum testimonia vide apud Becharminum ubi colligi videtur et
statum suo ubi nemo praeter Episcopos confirmare legitur
cum ceteri baptizarent, sacrosacerdotibus absolvent, et rationem
congruentiam optima adfert S. Thomas, quia ultima Confirmatio
in quolibet opere. Suprema auctoritate reservatur, fideles autem Christi
sunt opus divina, edificatio Dei, Epistola a spiritu sancto scripta,
per sacramentum Confirmationis domus edificata dedicatur in
templum spiritus sancti, et quasi Epistola scripta Crucis
signo signatur, ideo solus Episcopus qui Suprema tenet potestate,

in ecclesia, Collatio Confirmationis debetur, addo tamen nullo **lit.** 199
Episcopo posse licite hoc Sacramentum nisi suis Subditis, et
eum qui illud die intermittit ministrare, peccat graviter, ut recte
notat Suarez in alijs, nec obstat quod Sacramentum baptismi videatur
esse maiore efficaciam, quam Sacramentum Confirmationis, nam ut bene respondet
S. Thomas licet Sacramentum baptismi sit efficacius, quantum ad
remotionem mali, eo quod est spiritualis generatio, quae est ^{mutatio}
de o. e. in e. e., Sacramentum tamen Confirmationis est efficacius
ad proficiendum in bono, quia est spiritualis augmentum in bonum de
imperfecto ad e. perfectum, et ideo digniori ministro committitur. ceteris
Colligitur Anglicanum Sacerdotem per se et absq. Commissione
Beneficiarii nec licite nec valide hoc Sacramentum ministrare
posse, ut habet Communis auctoritas opinio, quod quid in Con-
trarium dixerit Carolanus, qui putat Episcopum esse quidem
necessarium ministrum necessitate praecepti, o. auct. Sacramenti.
Dico 2do, omnis Episcopus Conferralus quoscumq. baptizatos
nonnum Confirmandos legitime voluntate in adultis recipiendi
hoc Sacramentum, valide potest Confirmare etiam in aliena Diocesi
et sua Jurisdictioni o. Subditas, quamvis ipse etiam nominatim
sit excommunicatus.
Plur ea Tridentino et Florentino ubi absolute definitur, Episcopi
ipse ministrum ordinarium huius Sacramenti, cuius generis definitiones

doctrinales sunt, et univocales.
Hac est, quia Jurisdictio est ad de spontia huius sacrali et
non exercetur per modum Iudicij sed Operationis, quare Causa
ubique locorum quilibet pariter a quolibet sacerdote. Faceri
potest, tam quia proinde valide ad hoc sacrali administranda
sufficit potestas ordinis, quo per peccata aut Censuras nunquam
amittitur.

Item dicitur. ex peculiari Jansen Commissione solus Summi Pontificis
etiam Sacros Singlex est autem Diaconus v. aliqui quibus hanc
Commissio fieri potest sacrali Confirmationis ecclie admi-
nistrari potest ille Sanctus Thomas q. 72. art. 11. ubi ait
Papa in ecclesia habet plenitudinem potestatis, ex qua potest quare
quos sunt Superiorum ordinu committere inferioribus sicut
quibusdam presbyteris concedit conferre minores ordines
quos pertinet ad Episcopalem potestatem.

Plus ex Gregorio l. 3. c. 26. ubi re ipsa hanc potestatem
quibusdam sacerdotibus commisit, Item ac alij Pontificibus locis
pacificis praesertim in Indijs ubi magna sunt Episcoporum raritas
eadem etiam ratione. Abbates quidam ex Privilegij Sedis Apostolicae
quibus dicitur sic Commissio. si de consensu tam ordinariu Confirmationis
sacrali conferre possunt, ut declaratur Congregatione Cardinalium
ad Sessionem 7. Concilium Tridentinum quod quidam illa facere explicitum
si dicitur utrumque esse ex institutione divina videlicet ab Episcopis